

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

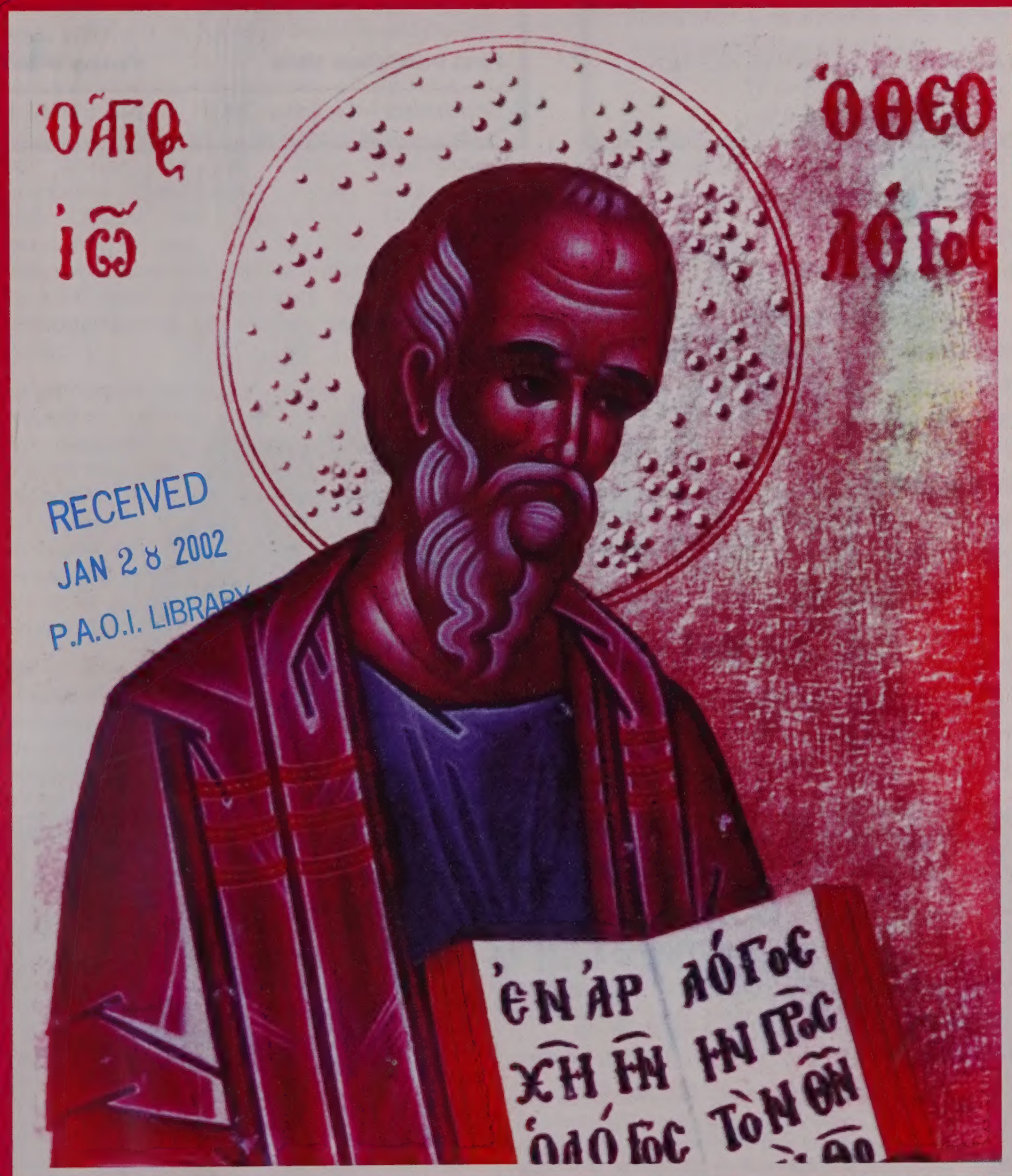
ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΙΕΡΑΣ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗΣ ΘΥΑΤΕΙΡΩΝ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ ΒΡΕΤΑΝΙΑΣ

Έτος Ίδρύσεως 1964

Τρίτη Περίοδος

Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2001

Αριθμός Τεύχους 156-157

Άγιος Ιωάννης ο Θεολόγος

Εορτάζει στις 26 Σεπτεμβρίου

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΚΗΡΥΞ

Έτος Ίδρύσεως 1964

Τρίτη Περίοδος

Αριθμός Τεύχους 154 - 155

Σεπτέμβριος-Οκτώβριος 2001

Ετήσια Συνδρομή £10

Διευθύνεται από Συντακτική Έπιτροπή

5 CRAVEN HILL, LONDON W2 3EN

TEL: 020-7723 4787

FAX: 020-7224 9301

ORTHODOX HERALD

OFFICIAL PUBLICATION OF THE ARCHDIOCESE
OF THYATEIRA AND GREAT BRITAIN

5 CRAVEN HILL, LONDON W2 3EN

TEL: 020-7723 4787

FAX: 020-7224 9301

First Published 1964

Third Period

September - October 2001

No.: 156-157

Ο Ίερός Ναός Ἀγ. Δημητρίου εἰς Edmonton, Β. Λονδίνου,
τοῦ ὁποῖου τὰ ἐγκαίνια ἐτελέσθησαν τὴν Κυριακὴν, 30 Σεπτεμβρίου
2001, ἀπὸ τὸν Σεβασμ. Ἀρχιεπίσκοπο κ. Γρηγόριο.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

3	Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ.Βαρθολομαίου Ἐγκύκλιος γιὰ τὴν Προπαρασκευὴ τοῦ Ἁγίου Μύρου εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον (Ἑλληνιστὶ & Ἀγγλιστὶ).	12-16	Ἀρχιμ. Ζαχαρία, "Ὁ Μοναχισμὸς ὡς Χάρισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἡ Προσφορὰ τοῦ στοὺν Κόσμο".
4 - 6	Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας κ.κ. Γρηγορίου, "Ἡ Ἑορτὴ τῆς Παγκόσμιας Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ."	17	Ἰάκωβου Τσοῦνη, "Σκέψεις πρὶν ἀπὸ τὴν Ἐγχείρησιν".
7 - 9	Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας κ.κ. Γρηγορίου, Ἐγκύκλιος γιὰ : α) τὴν Ἐναρξιν τῆς Σχολικῆς Χρονιάς, β) τὴν Σχολὴν Βυζαντινῆς Μουσικῆς καὶ Ψαλτικῆς καὶ γ) τὴν 28ῃ Ὀκτωβρίου 1940.	18-22	Χάρη Μεττῆ, "Ἀργυρὸς Στάκης-Ὁ Βασιλιάς τῆς Γλασκώβης" (8' μέρος).
10 - 11	Κοινοτικὲς ἐκδηλώσεις : α) Χαιρετισμοὶ Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας κ.κ. Γρηγορίου α) κατὰ τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγ. Δημητρίου Edmonton καὶ β) κατὰ τοὺς ἑορτασμοὺς τῶν 50 χρόνων τῆς Κοινότητος Ἀγ. Ἀποστόλων Πέτρου & Παύλου, Bristol.	23	Encyclical of Archbishop Gregorios of Thyateira & Gr. Britain on the occasion of the School of Byzantine & Ecclesiastical Music New School Year.
		24-27	His Eminence Archbishop Gregorios of Thyateira & Gr. Britain, α) "Prayer for Peace" and "An Appreciation of the Current Situation in the World and within the Orthodox Church, from an Orthodox Point of View".
		28	Rev. Christodoulos Fyles, "The Varangian Guard take Part in the Shrewsbury Carnival".
		29-32	Χρονικὸ Σεβ. Σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας κ.κ. Γρηγορίου (Ἑλληνιστὶ & Ἀγγλιστὶ).

**ΠΑΡΑΚΑΛΕΙΣΘΕ Ν° ΑΝΑΝΕΩΣΕΤΕ ΤΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΣΑΣ
ΣΤΟΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΚΗΡΥΚΑ**

Η ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΟΥ ΕΙΣ ΤΟ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Αριθμ. Πρωτ. 502

Prot. No. 502

Ἱερῶτατε Ἀρχιεπίσκοπε Θυατείρων καὶ Μεγάλῃς Βρετανίας, ὑπέρτιμε καὶ ἐξαρχε Δυτικῆς Εὐρώπης, ἐν Ἀγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὴ ἀδελφέ καὶ συλλειτουργγέ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύριε Γρηγόριε, χάρις εἴη τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

Most Reverend Archbishop of Thyateira and Great Britain, highly honoured Exarch of Western Europe, beloved brother and concelebrant of our Humility, Lord Gregorios, grace to your Reverence and peace from God.

Κατακολουθοῦντες καθγιασμένην διὰ μακρᾶς σειρᾶς αἰώνων ἱεράν παράδοσιν, ἀπεφασίσαμεν συνοδικῶς, ὅπως κατὰ τὴν προσεχῇ Ἀγίαν καὶ Μεγάλην Ἑβδομάδα παρασκευασθῇ καὶ καθγιασθῇ, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, νέα ποσότης Ἀγίου Μύρου, ἅτε τῆς ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικῷ Μυροφυλακίῳ ἀποτεθησαυρισμένης μελλούσης ἵνα ὁσονούπω ἐξαντληθῇ.

Τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Μητρός Ἐκκλησίας ἀναγγέλοντες καὶ τῇ ὑμετέρᾳ ἀγαπητῇ ἡμῖν Ἱερότητι, φέρομεν συγχρόνως εἰς γνῶσιν αὐτῆς ὅτι, κατὰ τὰ παρ' ἡμῖν ἀπὸ μακροῦ κρατοῦντα καὶ ἐφαρμοζόμενα, ἡ διὰ τὴν παρασκευὴν ἐκαστοτε τοῦ Ἀγίου Μύρου ἀπαιτούμενη σεβαστὴ δαπάνη ἐξασφαλίζεται διὰ συνεισφορῶν καὶ προσφορῶν τοῦ ἀπανταχοῦ εὐσεβῶν τῆς Μητρός Ἐκκλησίας τέκνων, μετὰ προθυμίας μετεχόντων κατὰ τὴν ἰδίαν ἑκαστον δύναμιν.

Ὅθεν, διὰ τῶν μετὰ χεῖρας Πατριαρχικῶν ἡμῶν Γραμμάτων προτρεπόμεθα ἀδελφικῶς καὶ τῇ ὑμετέρᾳ Ἱερότητι ὅπως δι' ἐγκυκλίου αὐτῆς γνωρίσῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς Ἐκκλησίας περὶ τοῦ καθγιασμοῦ τοῦ Ἀγίου Μύρου καὶ ποιήσῃται ἅμα σύστασιν τοῖς εὐσεβεῖσι πιστοῖς τῆς κατ' αὐτὴν Θεοσώστου Ἐπαρχίας, ὅπως προσέλθωσιν ὕλικῶς ἄρωγοί εἰς τὸ ἐξόχως ἱερόν τοῦτο ἔργον, διαδηλοῦντες καὶ τοιοτοτρόπως τὴν στενήν πρὸς τὴν Μητέρα Ἀγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν συνάφειαν αὐτῶν καὶ προσήλωσιν.

Πεποιθότες ὅτι καὶ ἡ ὑμετέρα προσφιλὴς Ἱερότης θά ἐνεργήσῃ κατὰ τὴν ἀδελφικὴν ἡμῶν προτροπὴν καὶ παράκλησιν ταύτην, εὐχόμεθα ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τὰ θεῖα Αὐτοῦ χαρίσματα διὰ τῆς σφραγίδος τῆς δωρεᾶς τοῦ Παναγίου Πνεύματος παρέχων, ἐπιδραμεύῃ πᾶσι τοῖς εὐλαβῶς συναντιληφόμενοις πλουσίαν τὴν ἀνταπόδοσιν καὶ εὐλογίαν Αὐτοῦ.

Εἴησαν παρ' Αὐτοῦ καὶ τὰ ἔτη τῆς ὑμετέρας Ἱερότητος ὅτι πλεῖστα, ὑγιεινά καὶ σωτήρια.

10 Ὀκτωβρίου 2001.

Ὁ Κωνσταντινουπόλεως
ἀγαπητός ἐν Χριστῷ ἀδελφός Βαρθολομαῖος

Following the holy tradition hallowed through many centuries, we have decided in Synod that, God-willing, during the coming Great and Holy Week a new quantity of Holy Myrrhon will be prepared and sanctified, since current use of the Patriarchal store means that it will shortly be depleted.

We announce this decision of the Mother Church to your beloved Reverence and at the same time bring to your notice the practice held and applied for many years of requesting the devout support of the faithful children of the Mother Church in all places for each preparation of the Holy Myrrhon, participating willingly and according to the individual capacity of each.

We therefore urge your Reverence in a brotherly way through our Patriarchal letters and through this encyclical to make known this decision of the Church about the sanctification of the Holy Myrrhon to the devout faithful of your God-saved Eparchia and to recommend them to provide material assistance for this exceptional and holy work, thereby declaring their close contact and devotion to their Holy Mother, the Great Church of Christ.

In the conviction that your beloved Reverence will act according to our brotherly exhortation and request, we pray that our Lord God through the seal of the gift of the All-Holy Spirit will provide His divine gifts abundantly to all those who devoutly receive the rich reward of His blessing.

May He grant your Reverence many healthful and saving years.

10th October 2001.

The Patriarch of Constantinople,
beloved brother in Christ, Vartholomaios

Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑΣ ΥΨΩΣΗΣ ΤΟΥ ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

του Σεβασμ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καὶ Μ. Βρετανίας κ. Γρηγορίου

Κατὰ τὸ μήνα Σεπτέμβριο δεσπόζουν δύο μεγάλες ἐορτές. Ἡ μία εἶναι Θεομητορική, εἶναι ἡ ἐορτὴ τοῦ Γενεσίου τῆς Θεοτόκου καὶ ἡ ἄλλη εἶναι ἡ παγκόσμια Ὑψωση τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ, πού ἐορτάζεται στίς 14 Σεπτεμβρίου.

Σέ τοῦτο τὸ ἄρθρο θά ἀναφερθοῦμε γιὰ τὴ μεγάλη αὐτὴ ὀρθόδοξη ἐορτὴ ἢ μάλλον πανχριστιανικὴ ἐορτὴ, γιατί ὁ σταυρός καὶ τὸ σύμβολο τοῦ Σταυροῦ εἶναι κληρονομιά καὶ παρουσία ὅλου τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. Ὁ Χριστός ἐπιβεβαίωσε τὴ θεότητα Του καὶ τὴν ἀπόφασή Του νὰ γίνῃ «*λύτρον ἀντί πολλῶν*» πάνω στό ξύλο τοῦ Σταυροῦ. Ἀπὸ τότε πού ἐτελειουργήθηκε πάνω στό Γολγοθὰ τὸ μυστήριό τῆς σωτηρίας τοῦ κόσμου καὶ μέχρι σήμερα, - εἶμαι δὲ βέβαιος ὅτι στόν αἰῶνα τὸν ἅπαντα -, οἱ Χριστιανοί θά λατρεύουμε, θά δοξάζουμε, θά τιμοῦμε καὶ θά στηρίζουμε τίς ἐλπίδες τῆς προσωπικῆς μας σωτηρίας καὶ θέωσης μας στόν Ἰησοῦ Χριστό τόν Ἑσταυρωμένο, γιὰ τόν ὁποῖο ὁ Θεὸς Παῦλος ἐπαπειλημένα διακήρυξε : «*Ἡμεῖς δὲ κηρύσσομεν Ἰησοῦν Χριστόν Ἑσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἕλλησι δὲ μωρίαν, αὐτοῖς δὲ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καὶ Ἕλλησι, Χριστόν Θεοῦ δύναμιν καὶ σοφίαν.*» [Α΄ Κορ., κεφ. Α΄ 23-24].

Ἀπὸ τοὺς πρώτους Χριστιανικούς χρόνους, μετὰ τὴν Ἀνάσταση, τὴν Ἀνάληψη τοῦ Κυρίου στοὺς οὐρανοὺς καὶ τὴν Ἐπιφοίτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος τὴν ἡμέρα τῆς Πεντηκοστῆς καὶ τὴν ἱδρυση τῆς Ἐκκλησίας μέχρι σήμερα, ὁ Σταυρός ἔγινε σύμβολο ἱερῆς ἐλπίδας καὶ χαρᾶς γιὰ ὅλους τοὺς Χριστιανούς, τοὺς Ἀποστόλους καὶ τοὺς Μάρτυρες, τοὺς Πατέρες καὶ Διδασκάλους καὶ τοὺς ἀπλοὺς πιστοὺς κάθε ἡλικίας καὶ τάξεως, ὅπως πολὺ χαρακτηριστικὰ διατυπώνει καὶ ὁ ποιητὴς τῆς Ἐκκλησίας : «*Ὑψοῦμένου σου Δέσποτα, ἐν Σταυρῷ συνανῦψωσα, τοῦ Ἀδάμ τὴν ἔκπτωτον φύσιν ἅπασαν· διὸ ὑποῦντες τὸν ἄχραντον Σταυρόν σου φιλάνθρωπε, τὴν ἐξ ὕψους σου ἰσχύν, ἔξαιτοῦμεν κραυγάζοντες· Σῶσον Ὑψιστε, ὡς Θεὸς ἐλεήμων τοὺς τιμῶντας, τὴν σεπτὴν τε καὶ φωσφόρον, τοῦ σου Σταυροῦ Θεῖαν ὕψωσιν.*» Ὁ Σταυρός παραμένει ἡ παρηγορία καὶ τὸ στήριγμα τοῦ κόσμου, γιατί διακηρύσσει κατὰ τρόπο θαυμαστό τὴν θεία φιλάνθρωπία καὶ τὸ μέγα ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Δέν θά ἦταν ὑπερβολὴ ἂν ἔλεγε κανεὶς ὅτι καθημερινὰ ἐορτάζουμε τὴν Σταύρωση τοῦ Κυρίου, τιμοῦμε τὸν Θεὸ καὶ ζωοποιὸ Σταυρό καὶ μαζί του ἐορτάζουμε καὶ δοξολογοῦμε τὸν Σταυρωθέντα καὶ Παθόντα «*δι*» ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν» Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. Ἱστορικά, βέβαια, ἡ ἐορτὴ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ καθιερώθηκε ὕστερα ἀπὸ μερικά γεγονότα, τὰ ὁποῖα σχετίζονται μὲ τὴν πίστη τῶν Χριστιανῶν καὶ τοὺς ἀγῶνες τους νὰ μείνουν πιστοὶ καὶ μυστικά συνδεδεμένοι μὲ τὸ Πάθος καὶ τὴ θυσία τοῦ Χριστοῦ, νὰ διαφυλάξουν καὶ νὰ κρατήσουν μέσα στὴν ψυχὴ καὶ τὴ ζωὴ τους τὸ σύμβολο τοῦ Σταυροῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἴδιο τὸ Τίμιο ξύλο, πάνω σὸ ὁποῖο καρφώθηκε ὁ Υἱός καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου τοῦ Ἠγεμόνος, σὸ ἀλόφο τοῦ Γολγοθὰ τῆς ἁγίας πόλης Ἱερουσαλὴμ.

Τὸ πρῶτο ἱστορικὸ γεγονός πού μνημονεύουμε σήμερα εἶναι ἡ εὕρεση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἀπὸ τὴν Ἀγία καὶ Ἰσαπόστολο Ἑλένη, μητέρα τοῦ πρώτου Χριστιανοῦ Αὐτοκράτορα, τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, ἰδρυτῆ τῆς Κωνσταντινούπολης. Ἐχοντας τὴν ἐνθάρρυνση καὶ βοήθεια μὲ αὐτοκρατορικά χρήματα, ἡ Ἀγία Ἑλένη μετέβη στὰ Ἱεροσόλυμα καὶ ὕστερα ἀπὸ πολλές προσπάθειες ἀνεκάλυψε τὸν Τίμιο Σταυρό καὶ μαζί μ' αὐτὸν βέβαια ἀνεκάλυψε καὶ τοὺς δύο ἄλλους σταυρούς, οἱ ὁποῖοι χρησιμοποιήθηκαν γιὰ τὴν καταδίκη τῶν δύο ληστών τῶν «*οὐσταυρωθέντων Αὐτῷ*». Κατὰ τὴν παράδοση, θαυματοργικά ἀναγνωρίστηκε ὁ Σταυρός τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔτσι, ἡ Ἀγία Ἑλένη παρέλαβε, μὲ δικαιολογημένη χαρὰ καὶ εὐλάβεια, σὰν ἀτίμητο θησαυρὸ τὸ Τίμιο ξύλο, τὸ μετέφερε καὶ τὸ τοποθέτησε, ὕψωσε τὸν Τίμιο καὶ Ζωοποιὸ Σταυρό σὸ Ναὸ τῆς Ἀναστάσεως, γιὰ προσκύνηση καὶ εὐλογία καὶ ἁγιασμό τῶν πιστῶν οἱ ὁποῖοι εἶδαν μὲ τὰ ἴδια μάτια τους τὰ θαυμάσια τῆς θείας ἀγάπης.

Ἡ εὕρεση τοῦ Τιμίου Σταυροῦ πραγματοποιήθηκε τὸ 326 μ.Χ. Ἡ παράδοση ἀναφέρει ὅτι ἡ Ἀγία Ἑλένη, ἐπιστρέφουσα στὴ Νικομήδεια, τὴν προσωρινὴ Πρωτεύουσα τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας (ἡ Κωνσταντινούπολη δὲν εἶχε ἀκόμα κτιστεῖ, τὰ ἐγκαίνια τῆς ἔγιναν τὸ ἔτος 330 μ.Χ.), ὕστερα ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψη τοῦτοῦ τοῦ συμβόλου τῆς ἀμώμητης πίστεώς μας, πέρασε ἀπὸ τὴν Κύπρο, ὅπου ἄφησε μέρος τοῦ Τιμίου Σταυροῦ σὸ ὁμώνυμο μοναστήρι τοῦ Σταυροβουνίου τῆς Μεγαλονήσου. Στὸ καθολικὸ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας Ἀγίου Ὁρους ὑπάρχει εἰκόνα, ἡ ὁποία εἰκονίζει τὸν τότε Ἐπίσκοπο Ἱεροσολύμων Ἀγιο Μακάριο νὰ ὑψώνει τὸν Τίμιο Σταυρό μετὰ τὴν εὕρεσή Του, πλησίον δὲ αὐτοῦ παρίσταται ἡ Ἀγία Ἑλένη ἢ Ἀνασσα.

Ὅπως δὲ ποτε τὸ γεγονός τοῦτο, ὅπως καὶ τὸ γεγονός τῆς ἀποκατάστασης τοῦ Τιμίου Σταυροῦ ἀπὸ τὸν Αὐτοκράτορα Ἡράκλειο τὸ 628 μ.Χ. - ὕστερα ἀπὸ τὴν κατάληψή του ἀπὸ τοὺς Πέρσες, οἱ ὁποῖοι εἰσέβαλαν στοὺς Ἁγίους Τόπους καὶ ἔλαβαν σὰν λάφυρο πολὺτιμο τὸν Τίμιο Σταυρό -, ἀπετέλεσαν τὴν ἱστορικὴ ἀρχὴ τῆς ἐορτῆς αὐτῆς, τὴν ὁποία μὲ τόσο μεγαλοπρέπεια καὶ κατάνυξη ἐορτάζουμε οἱ ὀρθόδοξοι Χριστιανοί κάθε χρόνο στίς 14 Σεπτεμβρίου. Ἡ εὐλάβεια τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν πρὸς τὴν ἡμέρα, τὴν ἐορτὴ τοῦτη, φαίνεται καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι νηστεύουμε τὴν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ὅπως νηστεύουμε κάθε Παρασκευὴ εἰς ἀνάμνηση τῆς Σταύρωσεως τοῦ Κυρίου, γιὰ νὰ τονίζουμε ὅτι ἡ τιμὴ τοῦ Σταυροῦ συνδέεται ἄμεσα μὲ τὴ σταυρική θυσία τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ Ἀνθρωπίνου Γένους. Καὶ ἀκόμα, μὲ τὴ δική μας νηστεία προβαλίζουμε σὲ κάποια φυσικὴ θυσία, ἡ ὁποία εἶναι καρπὸς τοῦ ἡθους τῶν χριστιανῶν καὶ τῆς εὐλαβείας τους πρὸς τὰ θεῖα.

Τὰ ἱερὰ σύμβολα, ὅπως ὁ Σταυρός, οἱ Ἅγιοι Τόποι, τὰ ἱερὰ λείψανα τῶν Ἀγίων καὶ τῶν Μαρτύρων καὶ ὅλα τὰ ἱστορικὰ μνημεῖα πού συνδέονται μὲ τὸν Χριστό καὶ τοὺς φίλους Του, ὑπῆρξαν πάντοτε, ὄχι μόνον κέντρα προσευχῆς καὶ λατρείας καὶ πνευματικῆς ἀνανέωσης τῶν πιστῶν τῆς Χριστιανοσύνης - εἰδικὰ κατὰ τὴν πρώτη καὶ τὴν

ἀρχή τῆς δευτέρας χιλιετίας -, ἀλλὰ καί αἰτία πολέμων καί ἀνταγωνισμῶν μεταξύ τῶν Χριστιανῶν καί τῶν Μουσουλμάνων, οἱ ὁποῖοι μέ τὴν ἐμφάνισή τοῦ Μωάμετ, τὸν ἔβδομο αἰῶνα, κατέλαβαν σταδιακά τοὺς Ἁγίους Τόπους καί ὅλες τίς χώρες, οἱ ὁποῖες διεδραμάτισαν οπουδαιότατο ρόλο στὴ διαμόρφωσιν καί τὴν πρόδο, τὴν στερέωσιν καί τὴ διάδοσιν τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Καί οἱ χώρες αὐτές ἦταν ἡ Παλαιστίνη, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Συρία, ὁ Λίβανος, ἡ Μεσοποταμία, ἡ Λιβύη, ἡ Μικρά Ἀσία, ἡ Ἀρμενία, ἡ Γεωργία καί Περσία.

Ἐπανερχόμενοι λοιπὸν στὴν ἐπιβλητικὴ καί ἱστορικὴ ἐορτὴ τῆς Ὑψώσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, θά θέλαμε νὰ σχολιάσουμε περιεκτικὰ τὴν ἱερὴ καί θαυμασία Ἀκολουσία τῆς. Μὲ τὴ συγγραφὴ καί χρῆσιν ἐμπνευσμένων καί βαθυστοχαστῶν ὕμνων, οἱ ὁποῖοι ὑπογραμμίζουν καί ἐκφράζουν τὴν Χριστιανικὴ Ὁρθόδοξη Παράδοση καί τὸ πνεῦμα καί τὸ γράμμα τῶν μυστικῶν νοημάτων τοῦ Σταυροῦ ἐξαιρεται ἡ οπουδαιότητα τῆς ἐορτῆς καί ἡ παιδαγωγικὴ καί θρησκευτικὴ ἀξία τῆς. Πρέπει στὸ σημεῖο αὐτὸ νὰ ἀναφέρουμε ὅτι οἱ σύγχρονοι ἀρχαιολογικὲς ἀνασκαφές ἐφεραν στὸ φῶς διάφορα εὐρήματα, ποὺ σχετίζονται μὲ τὸ σύμβολο τοῦ Σταυροῦ. Ἦταν δέ, φαίνεται, συνήθεια στοὺς προχριστιανικοὺς χρόνους, μέχρι τὴν ἐποχὴ τοῦ Χριστοῦ, ὁ Σταυρὸς νὰ χρησιμοποιεῖται σὰν ὄργανο θανατικῆς καταδίκης τῶν ἐγκληματιῶν.

Γι' αὐτὸ καί ὁ Χριστὸς καταδικάστηκε σὲ σταυρικὸ θάνατο μαζί μὲ δύο ἄλλους κακοῦργους, ἓνα ἐκ δεξιῶν καί ἓνα ἐξ ἀριστερῶν Αὐτοῦ, ὅπως μᾶς πληροφοροῦν οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελιστές. *[Μάρκος κεφ. ΙΕ, 27-28]*. Στὴ Παλαιὰ δὲ Διαθήκη ὑπάρχει ὁ σκληρὸς λόγος, ὁ ὁποῖος τονίζει : “Ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλου.” Τοῦτο εἶναι δεῖγμα αὐτὸ οἱ καταδικασμένοι νὰ πεθάνουν μὲ σταυρικὸ θάνατο ἦταν πρόσωπα ἐντροπῆς καί αἰσχύνῃς, εἶχαν κατὰρὰ ἀπὸ τὸ Θεὸ καί τοὺς ἀνθρώπους. Ὡς γι' αὐτὸ τὸ λόγο καί ὁ Χριστὸς ἐδέχθηκε ἐθελούσια αὐτὸν τὸν ταπεινωτικὸ καί ἀπάνθρωπο θάνατο, γιὰ νὰ δείξει καί μὲ τοῦτο τὸ τρόπο τὸ μέγεθος τῆς θυσίας του, ἀλλὰ καί τῆς ἀγάπης του γιὰ τὸ ἀνθρώπινο Γένος.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἔχοντας ὑπόψιν αὐτὰ, διακηρύσσει ὅτι ὁ Χριστὸς ἔγινε ὑπὲρ ἡμῶν κατὰρὰ, γιὰ νὰ ἐξαγοράσει ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἶχαν πέσει σὲ δυσμένεια, ἀπομακρύνθηκαν ἀπὸ τὴν θεία χάρι καί ἦταν ξένοι τῆς ἀγάπης καί τῆς εὐνοίας τοῦ Θεοῦ *[Γαλάτας, κεφ. Γ, 13-]*. Γι' αὐτὸ καί ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς ἐδίδασκε, λέγοντας “Ὅστις θέλει ὀπίσω μου ἔλθειν, ἀπαρνησάσθω ἑαυτὸν καί ἀράτω τὸν σταυρὸν αὐτοῦ καί ἀκολουθήτω μοι.” Τονίζοντας ἔτσι ὅτι ὁ Σταυρὸς ἀποτελεῖ σύμβολο θυσίας ἀλλὰ καί ὑποταγῆς στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ καί ὁργανο, μὲ τὸ ὁποῖο ἐλευθερώνεται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν κόσμον τῆς ἀμαρτίας, τοῦ ἐγωϊσμοῦ καί τῆς αὐταρέσκειας καί εἰσέρχεται στὸν κόσμον τῆς θυσίας καί τῆς ὑποταγῆς στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ.

Αὐτὸ ἔπραξε ὁ ἴδιος ὁ Χριστὸς, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὸν προφήτη, “ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καί ἀφῶνος οὗτος οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ.” Ἐτοί ἀποδείχθηκε ἀληθινὸς δοῦλος καί πιστὸς ὑπηρέτης τῶν Θεῶν βουλῶν γιὰ τὴν ἐξαγορὰ ἀπὸ τὴν ἀμαρτία ὁλόκληρης τῆς Δημιουργίας, ὅπως πολὺ χαρακτηριστικὰ λέει ἓνας ὕμνος τῆς Ἁγίας καί Μεγάλῃς Παρασκευῆς “Ἐξηγόρασας ἡμᾶς ἐκ τῆς κατάρᾳ τοῦ νόμου, τῷ Τιμίῳ σου αἵματι τῷ Σταυρῷ προσηλωθεὶς καί τῇ λόγῃ κεντηθεὶς, τὴν ἀθανασίαν ἐπήγαγας ἀνθρώποις, Σωτὴρ ἡμῶν, δόξα σοι”. Μᾶς ἐξηγόρασες Χριστέ ἀπὸ τὴν κατὰρὰ τοῦ νόμου, μὲ τὸ τίμιο καί ἄχραντο αἷμα Σου. Καί τοῦτο ἔγινε κατορθωτὸ χάρι στὴ σταυρικὴ σου θυσία.

Ἐτσι, ὁ Σταυρὸς σου, Κύριε, ἔγινε ἡ πηγὴ, ἡ αἰτία τῆς δικῆς μας ἀθανασίας.

Γι' αὐτὸ τὸ σύμβολο καί τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ ἀποτελεῖ πάντοτε καθημερινὴ ὁμολογία πίστεως στὸν Ἰησοῦ Χριστὸ σὰν Σωτὴρα καί Λυτρωτὴ καί Εὐεργέτη τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὅπως πολὺ εὐστοχα ὑποδηλώνουν οἱ πῶ κάτω στίχοι : “Σταυρὸς ἀνυσούμενος, τοῦ ἐν αὐτῷ ὑψωθέντος, τὸ πάθος τὸ ἄχραντον, ἀνυμεῖν προτρέπεται κτίσιν ἅπασαν ἐν αὐτῷ κτεῖνας γάρ, τὸν ἡμᾶς κτείναντα, νεκρωθέντα ἀνεζώωσε, καί κατεκάλυψε, καί εἰς οὐρανούς πολιτεύεσθαι, ἡξίωσεν ὡς εὐσπλαχνος, δι' ὑπερβολὴν ἀγαθότητος.” Μὲ αὐτὸν τὸν θαυμάσιο τρόπο διεισδύει ὁ ποιητὴς εἰς τοὺς βαθεῖς καί μυστικούς κόσμους τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποῖαν ἐφανέρωσε μὲ τὴν σταυρικὴ θυσία τοῦ Υἱοῦ Του τοῦ ἀγαπητοῦ καί δικοῦ μας Σωτῆρα, τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Αὐτὰ εἶχε ὑπόψιν τοῦ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ ὁποῖος στίς Ἐπιστολές του συνεχῶς μνημονεύει τὸ Πάθος τοῦ Χριστοῦ, τῆ Σταύρωσιν, τὸ θάνατό Του καί τὰ παθήματά Του, τὰ ὁποῖα ὑπέστη ἀγόγγυστα, ἐθελουσίως, προκειμένου νὰ ἐκπληρώσει τὴν παγκοσμίαν, μοναδικὴ ἀποστολὴ Του. Ἐτσι ἐξέφραζε τὴν ἀγάπην καί τὸ ἔλεός του πρὸς τὸ ἀνθρώπινο Γένος, χάριν τοῦ ὁποῖου ἔγινε ἄνθρωπος. Γι' αὐτὸ καί ὁ ἴδιος ὁ ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν συχνὰ ἐπαναλαμβάνει : “Ἐγὼ γάρ τὰ στίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι μου βαστάζω” *[Γαλ. κεφ. ΣΤ', 17]*. Καί ὅταν ὁμιλεῖ ὅτι εἶχε τὰ στίγματα τοῦ Χριστοῦ πάνω του, ἐννοεῖ τὰ φανερά σημάδια τῆς ἀποστολικῆς του ἰδιότητος καί διακονίας γιὰ νὰ κάρει γνωστὸ τὸ εὐαγγέλιο τῆς ἀγάπης τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ πρὸς τὸν κόσμον.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὅπως καί ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ πρέπει νὰ φέρουν τὰ σημάδια τοῦ Χριστοῦ στὸν καθημερινὸ μας ἀγῶνα. Ἐτσι θά μείνουμε πιστοὶ στὸ Εὐαγγέλιο τῆς θυσίας καί τῆς προσφορᾶς καί τῆς γνησιότητος τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Ὁ θεῖος Ἀπόστολος συχνὰ ἐσήκωνε τὸ δικό του σταυρὸ, προκειμένου νὰ κηρύξει καί νὰ μεταφέρει τὸ μήνυμα τοῦ Εὐαγγελίου στὸν τότε γνωστὸ κόσμον. Ἡ θυσία τοῦ Χριστοῦ πάντοτε συγκινοῦσε, ἐνέπνεε καί ἐνίσχυε τὸν Ἀπόστολο Παῦλον στὴν ἀσκήσιν τῆς ἱερῆς διακονίας τοῦ. Γι' αὐτὸ καί συνεχῶς ἐπανελάμβανε : “Χριστῷ συνεσταύρωμαι” ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγὼ, ζῇ δὲ ἐν ἐμοὶ Χριστός· ὁ δὲ νῦν ζῶ ἐν σαρκί, ἐν πίστει ζῶ τῇ τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀγαπήσαντός με καί παραδόντος ἑαυτὸν ὑπὲρ ἐμοῦ” *[Γαλ. κεφ. Β', 20]*.

Αὐτὴν τὴν πίστη ἀκολούθησαν οἱ Χριστιανοὶ διὰ μέσου τῶν αἰώνων καί αὐτὴ τὴ παράδοση διφυλάσσουμε κι ἐμεῖς οἱ σύγχρονοι Χριστιανοὶ μὲ τὴν ὑπομονὴ καί τὴν ἱερὴ ἐλπίδα μας στὸν Ἰησοῦ Χριστό. Γι' αὐτὸ καί καθημερινὰ μὲ τὴ ζωὴ μας, μὲ τὰ ἔργα καί τὰ λόγια μας, δίνουμε ὁμολογία στὸν Σταυρωθέντα καί Παθόντα καί Ἀναστάντα ἀπὸ τοὺς νεκροὺς Χριστό. Οἱ Ἅγιοι καί οἱ Μάρτυρες, οἱ ὅσοι ἄνδρες καί οἱ γυναῖκες, οἱ ἀσκητὲς καί οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, μιμήθηκαν τὸ παράδειγμα τῶν Ἀποστόλων, γι' αὐτὸ καί οἱ στιγμὲς δοκιμασίας καί ποικίλων πειρασμῶν εἶχαν τὸν Σταυρὸ ὡς παρηγοριά καί ὄπλο ἀήττητο, ὅπως μᾶς ὑπενθυμίζει καί ὁ πᾶνρχαιος θούριος τῆς Χριστιανοσύνης, τὸν ὁποῖο συνήθως ἀπὸ στήθους γνωρίζουμε καί ψάλλουμε καί ἀνανεώνουμε ἔτσι τὴν πίστη καί ἐλπίδα μας γιὰ νὰ συνεχίζουμε θαρραλέα τὴ ζωὴ μας : “Σῶσον Κύριε τὸν λαόν σου καί εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου, νίκας τοῖς βασιλεῦσι κατὰ βαρβάρων δωρούμενος καί τὸ σὸν φυλάττων, διὰ τοῦ Σταυροῦ σου πολίτευμα.” Καί ἄλλοι ὁ ὑμνογράφος τῆς Ἐκκλησίας μᾶς διδάσκει “Ὁ σταυρὸς σου Κύριε, ζωὴ καί Ἀνάστασις

ὑπάρχει τῷ λαῷ σου. Καί ἐπ' αὐτῷ πεποιθότες, σέ τόν Ἀναστάντα Θεόν ἡμῶν ὑμνοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας”.

Ὁ δέ Θεὸς Παῦλος, γράφοντας πρὸς τοὺς Γαλάτας τῇ γνωστῇ, θαυμάσια ἐπιστολῇ, τονίζει ὅτι τὸ κήρυγμα, μὲ τὸ ὁποῖο τοὺς ἐλευθέρωσε ἀπὸ τὴν εἰδωλολατρεία καὶ τὴν πλάνη τοῦ ἀρχαίου κόσμου καὶ τοὺς ἔνωσε μὲ τόν Χριστό διὰ τῆς πίστεως καὶ τοῦ ἱεροῦ βαπτίσματος, ἦταν ἡ σταυρική θυσία τοῦ Κυρίου. Λέγει : “Ὡ ἀνόητοι Γαλάται, ποίος σὰς ἐβάσκανε, σὰς μάτιασε, ὥστε τώρα νά μὴ πείθεσθε καὶ νά μὴν ὑπακούετε εἰς τὴν ἀλήθεια, μπροστὰ στὰ μάτια τῶν ὁποίων, ὁλοκάθαρα καὶ ξάστερα παρεστάθηκαν σάν νά ἐξωγραφήθηκε ὁ σταυρωμένος Ἰησοῦς Χριστός.” [Γαλ. Κεφ. Γ' 1].

Π' αὐτὸ καὶ ἡ εὐλάβεια καὶ ἡ πίστις τῶν Χριστιανῶν προσέδωσε πολλά κορημτικά ἐπιθετα στὸ σύμβολο τοῦ Σταυροῦ, γιὰ νά ἐκφράσει ἔτσι τὸν πλοῦσιο ἐσωτερικό, θρησκευτικό της κόσμο πρὸς τόν Χριστό, ὁ ὁποῖος καταδέχθηκε νά ταπεινωθεῖ “μέχρι θανάτου, Θανάτου δὲ Σταυροῦ”, προκειμένου νά ἀνυψώσῃ τὸ ἀνθρώπινο γένος στὴ βασιλεία τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ. Π' αὐτὸ καὶ ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου ὀνομάζεται σκέπη κραταῖα, τῶν Χριστιανῶν ἡ ἑλπίς, τῶν πεπλανημένων ὁδηγός, τῶν χειμαζομένων τὸ λιμάνι, ἡ νίκη στοὺς πολέμους, ὁ ἱατρός τῶν ἀσθενούντων καὶ τῆς οἰκουμένης ἀσφάλεια. Εἶναι τὸ τριομακάριστον ξύλο, πᾶν ὅπου ἐξάπλωσε τὰ ἄχραντα χέρια Του ὁ Χριστός, σάν Βασιλεὺς καὶ Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου.

Ὁ Σταυρὸς εἶναι ἡ ἀνάστασις τῶν τεθνεώτων, ὁ σταυρός, εἶναι τὸ ἱερὸ ὄργανο, μὲ τόν ὁποῖο διαλύθηκε ἡ φθορά καὶ ἀνθίσε ἡ ἀφθοροσία καὶ οἱ θνητοὶ ἐθεωθήσαν καὶ ὁ διάβολος κατανικήθηκε καὶ καταντροπιάστηκε, ὅπως ντροπιάστηκαν καὶ τιμωρήθηκαν οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ ὁποῖοι καταδύωκαν τὸν Μωϋσῇ καὶ τοὺς Ἰσραηλῖτες, ὕστερα ἀπὸ τὸ θαυματουργικὸ πέραςμα τῶν σκλάβων διὰ μέσου τῆς Ἐρυθρᾶς Θάλασσας. Καὶ ὅπως τὸ ξύλο τοῦ παραδείσου ἦταν ἡ αἰτία γιὰ νά διωχθοῦν οἱ Πρωτόπλαστοι ἀπὸ τὸν Παράδεισο καὶ νά στερηθοῦν τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ καὶ νά τιμωρηθοῦν, κατὰ τὸν ἴδιον τρόπο τὸ ξύλο τοῦ Σταυροῦ, ὁ Σταυρικός θάνατος τοῦ Χριστοῦ ἔδωσε στοὺς ἀνθρώπους τὴ θεογνωσία καὶ τὴ χαρὰ τῆς σωτηρίας καὶ τὴν ἐλπίδα τῆς ἐπαναφορᾶς τοῦ ἀνθρωπίνου γένους στὸν χαμένο παράδεισο.

Π' αὐτὸ καὶ ἡ Παναγία Θεοτόκος παρομοιάζεται μὲ παράδεισο πού ἀγεωργήτως ἐβλάστησε τόν Χριστό. Κι ἔτσι ὁ ὁ ζωηφόρος Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ φανερώθηκε γιὰ νά σώσει τὸν ἄνθρωπο, μὲ τὸ θάνατο τοῦ μεγάλου Ἀρχιερέως Ἰησοῦ Χριστοῦ. Π' αὐτὸ καὶ οἱ ποιητὲς τῆς Ἱερῆς Ἀκολουθίας τῆς μεγαλάνυμης αὐτῆς ἑορτῆς τῆς Παγκόσμιας Ὑψωσης τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, μετὰ μεγάλης τέχνης καὶ δυνάμεως καὶ λογοτεχνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ θαθείας πίστεως, ὄχι μόνο ἐξαίρουν τὰ ἀποτελέσματα τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ, ὄχι μόνο ὑπογραμμίζουν τὴν παγκόσμια καὶ πανανθρώπινη διάστασι τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ, ὄχι μόνο δοξάζουν τὸ Θεὸ γιὰ τὰ μεγαλεῖα Του, ἀλλὰ συγχρόνως ἐξυμνοῦν εὐχαριστηριακὰ τὸν Αἴτιο τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἐλπίδας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ὁ ὁποῖος δέν εἶναι κανεὶς ἄλλος, παρὰ ὁ Μονογενὴς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἰησοῦς Χριστός.

Χαρακτηριστικά δὲ ὁ Ἀπ. Παῦλος κηρύσσει : “Καὶ πράγματι ὁ Χριστός, ὅταν ἦλθε ὡς Ἀρχιερεὺς τῶν ἀγαθῶν, τὰ ὁποῖα διὰ τὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἦσαν μέλλοντα, εἰσῆλθε διὰ τῆς μεγαλυτέρας καὶ τελειότερας σκηνῆς, πού δέν εἶχε κατασκευασθεῖ ἀπὸ ἀνθρώπινα χέρια, δηλαδὴ ὄχι διὰ μέσου τῶν

ὕλικῶν κτισμάτων, ἀλλὰ μὲ τὸ ἅγιο καὶ τίμιο σῶμα του, τὸ ὁποῖον ἐγίνε ἀπὸ τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, διὰ τῆς ἀειπαρθένου Μαρίας. (Αὐτὸ τὸ σῶμα τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ ἦταν ἡ μεγαλυτέρα καὶ τελειότερα σκηνὴ τοῦ Θεοῦ). Εἰσῆλθε δὲ ὁ Χριστός μὲ τὴ θυσία του ἅπαξ διὰ παντός εἰς τὰ ἐπουράνια Ἅγια, προσφέρων θυσίαν ὄχι αἷμα τράγων καὶ μόσχων, ὅπως ἔκαμναν οἱ Ἰουδαῖοι μὲ τίς θυσίαις τους, ἀλλὰ τὸ ἰδικόν του αἷμα, καὶ ἐπέτυχε ἔτσι δι' ἡμᾶς τοὺς ἁμαρτωλοὺς τὴν αἰώνιαν ἀπολύτρωσιν καὶ σωτηρίαν” [Ἐβραίους, Κεφ. Θ' 11-12].

Π' αὐτὸ καὶ ἀπὸ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ ἰδίαιτα ἀπὸ τὴν ἡμέρα πού θρέθηκε ὁ Σταυρὸς τοῦ Κυρίου καὶ ἀπὸ τότε πού ὁ πρῶτος Χριστιανὸς Αὐτοκράτορας, ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος, υἱοθέτησε τὸ σύμβολο τοῦ Σταυροῦ μέχρι καὶ τούτῃ τὴν ᾠρα, ὅλοι οἱ Χριστιανοὶ ἤγεμόνες υἱοθέτησαν τὸ σύμβολο τοῦ Σταυροῦ στίς σημαῖες καὶ τὰ φλάμπουρά τους. Σέ ὅλους δὲ τοὺς ναοὺς ὑψώνεται μεγαλοπρεπῆς ὁ Σταυρός, γιὰ νά θυμίζει στοὺς Χριστιανούς τὴν θυσία τοῦ Χριστοῦ γιὰ τὴ δική μας εἰσοδοὺ στὴν Θεῖα βασιλεία. Ἔτσι, τὸ πρῶτο ἱερὸ δῶρο πού προσφέρουμε στοὺς νεοφώτιστους - νεοβαπτισμένους Χριστιανούς, εἶναι ὁ σταυρός. Τὸν κρεμᾶνε δὲ στὸ λαιμὸ τους γιὰ προστασία καὶ εὐλογία, ἀλλὰ καὶ ἱερὴ ἐνθύμιση ὅτι ἀνήκουν στίς ἱερές λεγεῶνες τῆς χριστιανικῆς οἰκογένειας καὶ ἔχουν ἐνοματωθεῖ στο μυστικὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας Του, τῆς ὁποίας Ἐκεῖνος, ὁ Σταυρωμένος καὶ Νεκρانشτημένος Χριστός, εἶναι ἡ κεφαλὴ καὶ ὁ ἱερός Νυμφίος, ὁ ὥραϊος “κάλλει παρὰ πάντας θροτούς”.

Ἐχοντες αὐτὰ ὑπόψη καὶ μὲ βάση τὰ προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ἡ κοινωνία μας σήμερα μὲ τὰ ναρκωτικά, τὰ ἐγκλήματα, καὶ τίς ποικίλες ἀσθένειες καὶ τὰ πάθη, πού βασανίζουν ἰδιαίτερα τὴ νεολαία, ὁ Σταυρὸς προβάλλεται σάν σανίδα σωτηρίας καὶ πυξίδα ὀρθῆς πλεῦσεως τοῦ συγχρόνου ἀνθρώπου. Δηλαδὴ, ὅταν ὁ νέος μάθει νά ἔχει πνεῦμα θυσίας καὶ σεβασμοῦ, ὅταν μάθει νά αὐτοπροσφέρει γιὰ τοὺς ἄλλους καὶ μάλιστα τοὺς ἀδυνάτους, ὅταν μάθει νά μένει σταθερός καὶ πιστός στίς ἀρχές του καὶ οἱ στίς μεγάλες ἀξίες τῆς ζωῆς, τὴν ἐντιμότητα, τὴν ἐγκράτεια, τὴν αὐτοθυσία, τὴν ταπείνωση, τὴν ἀληθινὰ καὶ γνήσια ἀγάπη πρὸς τοὺς ἄλλους, τὴν αὐτάρκεια, τὴ νηστεία καὶ τὴ στέρηση, τότε γίνεται μιμητὴς τοῦ Πάθους καὶ τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ. Θὰ δικαιούται δὲ σάν τὸν Ἀπόστολο Παῦλο νά ἐπαναλαμβάνει : “Χριστῷ συνεστῶ, ζῶ δὲ οὐκέτι ἐγώ”, ἀλλὰ μέτα μου καὶ γύρω μου ζεῖ ὁ Χριστός. Τότε πράγματι ἡ κοινωνία θὰ ἀναμορφωθεῖ, ἡ φιλαυτία καὶ ἡ πλεονεξία καὶ ἡ ὑπερφηφάνεια θὰ ὑποχωρήσουν καὶ ὁ ἄνθρωπος θὰ πολιτεύεται σάν γνήσιος χριστιανὸς καὶ δοῦλος πιστός καὶ ἀγαθός τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Κλείνοντας αὐτὴ τὴ μικρὴ ἀναδρομὴ γιὰ τὸ νόημα καὶ τὴν ἱστορικὴ πορεία τοῦ συμβόλου τοῦ Σταυροῦ, ὑπογραμμίζουμε τὴν ἀξία τὴν παιδαγωγικὴ καὶ τὴ σπουδαιότητα τὴν θεολογικὴ πού ἔχει τὸ σύμβολο τοῦ Σταυροῦ γιὰ τοὺς Χριστιανούς, πού ἔχουν τὸ ἱερὸ προνόμιον νά εἶναι σηματοφόροι καὶ ἀγγελιοφόροι τῆς θυσίας, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Π' αὐτὸ καὶ μαζί μὲ τὸν ποιητὴ τῆς Ἐκκλησίας ἐπαναλαμβάνουμε : “Σταυρὸς ὑπῄσταται σήμερον, καὶ κόσμος ἀγιάζεται” ὁ γάρ Πατρί-συνεδρεύων, καὶ Πνεύματι τῷ Ἁγίῳ, ἐν τούτῳ χεῖρας ἀπλώσας τὸν κόσμον ὅλον εἰλκυσας, πρὸς σὴν Χριστὴ ἐπίγωνσιν, τοὺς εἰς ὅλον πεποιθότας, θείας ἀξίωσον δόξης.” Στὸν Σταυρωθέντα καὶ Παθόντα καὶ Ἀναστάντα ἐκ νεκρῶν γιὰ τὴ δική μας σωτηρία καὶ ἀναγέννηση, Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστό ἀνῆκει ἡ δόξα, ἡ βασιλεία καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΙ

Σεβασμ. Ἀρχιεπισκόπου Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας κ. Γρηγορίου

Η ΕΝΑΡΞΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ

Ἀγαπητοί μας συνεργάτες στὸν Ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου,

Μέ τῃ βοήθεια τοῦ Ἀγίου Θεοῦ καί μέ τίς φιλότιμες καί ἀκούραστες προσπάθειες ὁλων σας - κληρικῶν, λαϊκῶν ἀρχόντων, δασκάλων καί γονέων - ἄρχισαν ἤδη τῇ λειτουργίᾳ τοὺς τὰ Ἑλληνικά Παροικιακά μας Σχολεῖα. Οἱ ἐκπαιδευτικές, ἀλλά καί κοινωνικές αὐτές φωλιές, οἱ ὁποῖες φιλοξενοῦν κατ' ἔτος χιλιάδες παιδιῶν τῆς Ὁμογένειας, ὑπεδέχθησαν καί πάλιν, μέ πολλή χαρά καί ἱερές προσδοκίες, παλιούς καί νέους μαθητές καί μαθήτριες. Ἀποτελοῦν δέ τὰ Σχολεῖα μας αὐτὰ τὰ ζωντανὰ λογικά φυτῶρια γιὰ τὴν καλλιέργεια τῶν Ἑλληνικῶν καί Χριστιανικῶν Γραμμάτων μέ ἀπαράβατο σκοπὸ τῇ διαιώνισι τοῦ Γένους καί τῶν παραδόσεών του στὴ φιλόξενη αὐτὴ χώρα τῆς Παροικίας μας.

Χαιρετίζοντας, λοιπόν, ἀπὸ βάθους καρδίας ὅλους σας κι ἐπευλογώντας πατρικά τὸ ἀξιόλογο καί ἀξιέπαινο ἔργο πού μέ τόσο ζήλο κι ἐνθουσιασμό ἐπιτελεῖτε, θὰ θέλαμε νὰ ἐπισημάνουμε μερικὰ βασικά στοιχεῖα στὴν ἐκπαιδευτικὴ πολιτικὴ καί γενικά στοὺς βραχυπρόθεσμους, ἀλλὰ κυρίως στοὺς μακροπρόθεσμους στόχους μας, πού θὰ ἀποτελέσουν τόσο τὴν πυξίδα πλεύσεως, ὅσο καί τίς παραμέτρους, μέσα στίς ὁποῖες ὀφείλουμε νὰ προγραμματίσουμε καί νὰ φέρουμε σὲ αἴσιο πέρασ τοῦ ὅλο ἔργο μας.

Ὅπως καί σὲ ἄλλες παρόμοιες περιπτώσεις μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ ἐπισημάνουμε καί νὰ τονίσουμε, πρωταρχικῆς σημασίας ἀποστολὴ τοῦ Ἑλληνικοῦ Παροικιακοῦ Σχολείου εἶναι νὰ συγκεντρώσει στίς τάξεις του ὅσο τὸ δυνατό περισσότερα παιδιά τῆς Ὁμογένειας. Εἶναι δέ, δυστυχῶς, γνωστὸ ἀλλὰ καί ἐντελῶς ἀπαράδεκτο, νὰ μὴ φοιτοῦν στὰ Σχολεῖα μας αὐτὰ πολὺ πιὸ περισσότερα παιδιά ἀπὸ αὐτὰ πού φοιτοῦν σήμερ. Συνεπῶς πρέπει ὅλοι νὰ ἀναλάβουμε δυναμικὰ καί συντονισμένη σταυροφορία, νὰ δουλέψουμε δηλαδὴ ἀπὸ κοινοῦ ὅλοι μας καί περισσότερο καί πιὸ ὀργανωμένα ὥστε νὰ προωθήσουμε, νὰ ἐμπλουτίσουμε καί νὰ ἐπεκτείνουμε καί διευρύνουμε συνεχῶς τὸ ἱερὸ αὐτὸ κεφάλαιο τῆς Ἑλληνικῆς καί Χριστιανικῆς Ὁρθόδοξης Παιδείας.

Ὀφείλουμε, συνεπῶς, ἐκ προοιμίου νὰ ἀναγνωρίσουμε ἓνα ἀπλούστατο γεγονός: Ὅτι γιὰ νὰ προσελκύσουμε τὰ παιδιά στὰ Σχολεῖα μας, θὰ πρέπει νὰ τοὺς προσφέρουμε τὰ κατάλληλα κίνητρα, ἀλλὰ καί νὰ κάνουμε τὴ φοίτησι σ' αὐτὰ καί πιὸ εὐχάριστη καί πιὸ ἀποδοτικὴ. Νὰ ἀναβαθμίσουμε, δηλαδὴ, ποιοτικά καί τὸν τρόπο καί τίς μεθόδους διδασκαλίας ὥστε τὰ παιδιά νὰ ἀντιληφθοῦν καί νὰ παραδεχθοῦν ὅτι πράγματι ὁ χρόνος φοίτησής τους στὸ Παροικιακὸ μας Σχολεῖο δὲν πάει χαμένος. Παράλληλα, ὅμως, ἔχουμε ὑποχρέωσι νὰ μὴν περιορίζουμε τὴν ἀποστολὴ τοῦ Σχολείου σὲ μιά ἀπλὴ γλωσσικὴ κατάρτισι καί τὴν ἐκμάθησι μιᾶς ξύλινης καί ἀπνευρωμένης γλώσσας τοῦ σπουδαστηρίου, ἀλλὰ νὰ περιλαμβάνεται ἀπαραίτητα στὸ πρόγραμμά του καί ἡ μουσικὴ καί τὸ τραγοῦδι καί ὁ χορὸς καί ἡ κατανόησι καί ἀπαγγελία ποιημάτων, ὥστε νὰ σπάει ἡ μονοτονία, ἀλλὰ ταυτόχρονα καί νὰ ποικίλλει ὁ

τρόπος πού θὰ μεταδώσουμε στὰ παιδιά τὴν κοινωνικὴ καί πολιτιστικὴ μας παράδοσι.

Δὲν πρέπει, ἐπίσης, νὰ παραγνωρίζουμε τὴ βαθύτατη ἐκπαιδευτικὴ σημασία πού ἔχει, μακροπρόθεσμα, ἡ διδασκαλία τοῦ μαθήματος τῶν Ὁρθοσκευτικῶν καί ὁ ἐθισμὸς τῶν παιδιῶν μας ἀπὸ μικρὰς ἡλικίας νὰ ἐκκλησιάζονται τακτικά, νὰ προσεύχονται καί νὰ συμμετέχουν στὴ Θ. Λειτουργία. Νὰ τοὺς ἐξηγοῦνται δὲ μέ ἀπλά λόγια καί παραστατικά τὰ Μυστήρια καί οἱ ὕμνοι καί οἱ Προσευχές τῆς Ὁρθόδοξης μας Ἐκκλησίας, ὅπως ἐπίσης καί τὰ ἱερὰ μας σύμβολα καί ἡ ὁρθοσκευτικὴ καί ἐκκλησιαστικὴ μας παράδοσι.

Ἐπίσης νὰ καταβληθεῖ προσπάθεια γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ ἀθλητισμοῦ στὰ Σχολεῖα μας καί τὴν ἱδρύσι ὁμάδων πού νὰ συναγωνίζονται ἡ μία μέ τὴν ἄλλη σὲ παγκοσμιτικοὺς ἀγῶνες στίβου, ποδοσφαίρου, καλαθοσφαίρας καί ἄλλων ἀθλημάτων καί παιδαγωγικῶν παιγνιδιῶν γιὰ ἀναψυχὴ τους. Καί τοῦτο γιὰτὶ οἱ τέτοιου εἴδους ἀγῶνες ἀφ' ἐνὸς καλλιεργοῦν τὴν ἄμλλα καί ἔτσι προκαλοῦν τὸ ἄμεσο ἐνδιαφέρον τῶν παιδιῶν, ἀφ' ἑτέρου ὅμως σφυρηλατοῦν τίς ευρύτερες σχέσεις μεταξὺ ὁλων τῶν παιδιῶν τῆς Ὁμογένειας καί τῶν Γονέων τους. Ὅπωςὸποτε, μάλιστα, ἡ συμμετοχὴ τῶν Γονέων στὴ γενικότερη διοίκησι καί τὸ μέλλον τοῦ Ἑλληνικοῦ Παροικιακοῦ Σχολείου πρέπει νὰ ἀποτελέσει βασικὸ καί ἄμεσο μέλημα καί φροντίδα ὁλων μας.

Βρισκόμαστε ἐπίσης στὴν πολὺ εὐχάριστη θέση νὰ σᾶς πληροφορήσουμε ὅτι ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους ἄρχισε τὴ λειτουργία του τὸ πρῶτο στὸ εἶδος του Ἑλληνορθόδοξο Ὁμολογιακὸ Δημοτικὸ Σχολεῖο στὴν περιοχὴ Croydon Νοτίου Λονδίνου. Καί ὅπως ἀποδεικνύουν ἡδη τὰ ἀποτελέσματα, τὸ Σχολεῖο αὐτὸ ὄχι μόνο ἔχει ἐπιτύχει πλήρως, ἀλλὰ εὐελπιστοῦμε ὅτι θὰ ἀποτελέσει ἐν καιρῷ ὑπόδειγμα πρὸς ἱδρύσι καί ἄλλων παρόμοιων Σχολείων στὰ διάφορα μέρη τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου ὅπου διαβιοῦν καί προσδεύουν ἀξιόλογοι ἀριθμοὶ Ὁμογενῶν, ὅπως εἶναι γιὰ παράδειγμα τὸ Βόρειο Λονδίνο.

Γι' αὐτὸ καί οἱ πιὸ πάνω σκέψεις μας γιὰ τὴν ἀναβάθμισι τοῦ ἔργου τῶν Παροικιακῶν μας Σχολείων ἄς ἀποτελέσουν ἐναυσμα γιὰ τὴν προετοιμασία ἀπὸ μέρους ὁλων μας τοῦ ἐδαφους ὥστε πολὺ σύντομα τὰ παροικιακά μας Σχολεῖα νὰ μετατραποῦν σὲ ἡμερήσια Ὁμολογιακὰ Ἐκπαιδευτήρια πού θὰ παρέχουν ὑψηλοῦ ἐπιπέδου πλήρη μόρφωσι στὰ παιδιά μας καί θὰ συμβάλουν ἔτσι στὴν ἐπιβίωσι τῆς Ὁμογένειας στὴν ὀλότητά της. Ἐξ ἄλλου, ἄς μὴν ξεχνᾶμε ὅτι ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ παιδιά τῆς Παροικίας μας εἶναι τρίτης καί τέταρτης γενεᾶς ἀποδήμων καί συνεπῶς ἀναμένουμε ἀπὸ αὐτὰ τὴν ἀνάληψι τῆς σκυταλῆς τόσο στὸν κοινωτικό, ὅσο καί στὸν ἐκπαιδευτικό, ἀλλὰ καί τὸν ἐπιστημονικὸ τομέα τῶν δραστηριοτήτων τῆς Ὁμογένειας. Θὰ τὸ ἐπιτύχουμε δὲ αὐτὸ ἂν ἀπὸ τώρα φροντίσουμε νὰ τοὺς κρατήσουμε στενὰ συνδεδεμένους μέ τίς ρίζες μας.

Ἀναμένουμε, λοιπόν, ἀπὸ ὅλους σας νὰ συνεχίσετε μέ ὁλοένα μεγαλύτερο ζήλο καί ἀφοσίωσι νὰ προσφέρετε τίς πολυτίμες ὑπηρεσίες στὰ Παροικιακά Σχολεῖα. Σᾶς εὐχόμαστε δὲ ὑγεία καί τὴν εὐλογία τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ καί ἀληθοῦς Παιδαγωγοῦ τοῦ ἀνθρωπίνου Γένους. Καί διατελοῦμε μετὰ πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί εὐχῶν.

Λονδίνο, Σεπτέμβριος 2001.

Ἀγαπητοὶ ὁμογενεῖς καὶ συνεργάτες ἐν Κυρίῳ,

Μέ τῇ βοήθειᾳ τοῦ Ἁγίου Θεοῦ ἀρχίζει
τῇ λειτουργίᾳ τῆς κι ἐφέτος ἡ Σχολή
Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Βυζαντινῆς Μουσικῆς καὶ
Ψαλτικῆς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς μας.

Γι' αὐτὸ ἀπευθύνουμε τοῦτο τὸ γράμμα, γιὰ
νὰ ζητήσουμε τὴν ὀλόθυμη συμμετοχὴ καὶ
συμπράστασή σας στὸ ἔργο τῆς Σχολῆς, ἡ
ὁποία λειτουργεῖ γιὰ πολλὰ τῶρα χρόνια καὶ
προσφέρει ἀξιόλογες ὑπηρεσίες εἰς τὸν
εὐσεβῆ καὶ φιλόθεο λαὸ μας. Τὰ δὲ μαθήματα
τῆς Σχολῆς, ὅπως καὶ στὸ παρελθόν, θὰ
γίνονται στοὺς χώρους τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ
τῆς Παναγίας Wood Green B. Λονδίνου. Ὡς
γνωστόν, ἡ Κοινότητα αὐτὴ προσφέρει
φιλοξενία στοὺς εὐρύτερους χώρους τῆς καὶ
ἔτσι διευκολύνει ποικιλότροπα τὴν ὁμαλὴ
λειτουργία τῶν μαθημάτων τῆς Σχολῆς.

Ὅπως καὶ τὰ προηγούμενα χρόνια, ἔτσι κι
ἐφέτος τῇ Σχολῇ θὰ διευθύνει ὁ
αἰδεσιμολογιώτατος Οἰκονόμος Ἰωσήφ
Παλιούρας, ἔμπειρος καὶ ἄριστος γνώστης τῆς
Βυζαντινῆς Μουσικῆς καὶ Ψαλμωδίας
ἀνέλαβαν κι ἐφέτος τὴ διδασκαλία καὶ τὴν
προώθηση τῆς πατρῴας Ἐκκλησιαστικῆς
Μουσικῆς καὶ Ψαλμωδίας.

Τὰ μαθήματα θὰ γίνονται κάθε Δευτέρα
ἕως Παρασκευὴ καὶ ὥρα 6-9 μ.μ., στοὺς
χώρους τῆς Παναγίας Wood Green.
Σημειωτέον δέ, ὅτι παράλληλα θὰ
λειτουργήσουν καὶ παραρτήματα σὲ ἄλλες
κοινότητες, ὅπως : (α) στοὺς Ἁγίους
Ἀποστόλους Brookmans Park, (β) στὸν Ἅγιο
Παντελεήμονα Harrow, καὶ (γ) στὸν Ἀπόστολο
Ἀνδρέα Kentish Town.

Τῇ Δευτέρᾳ, 1ῃ Ὀκτωβρίου 2001, στίς 7 τὸ
βράδυ, ἐτελέσθη ὁ καθιερωμένος ἀγιασμός ἐπὶ
τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τῆς Σχολῆς, ὑπὸ
τοῦ Πρωτοσυγκέλλου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς
Θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Τροπαίου κ.
Ἀθανασίου.

Μέ τοῦτο τὸ γράμμα καλοῦμε ὅλους,
ιδιαίτερα τοὺς νέους καὶ τίς νέες καὶ τὰ παιδιά
τῶν Ἑλληνικῶν καὶ Κατηχητικῶν Σχολείων
ὅπως παρακολουθήσουν τὰ μαθήματα τῆς
Σχολῆς, τὰ ὁποῖα γίνονται δωρεάν. Τὰ ἔξοδα
συντήρησης καὶ λειτουργίας τῆς Σχολῆς
καλύπτει ἡ Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ, μέ τὴν ἠθικὴ καὶ
ὕλική συμπράστασις χορηγῶν καὶ δωρητῶν καὶ
μέ τίς φροντίδες τῆς Διοικούσας Ἐπιτροπῆς
τῆς, τῆς ὁποίας προεδρεύει ὁ Δρ. Μάριος
Παπαδόπουλος, γνωστός μουσικός καὶ
διευθυντὴς τῆς Ὀρχήστρας τῆς ἱστορικῆς
πόλεως Ὁξφόρδης.

Εἶναι περιττὸ νὰ ὑπογραμμίσουμε καὶ νὰ
ὑπενθυμίσουμε τὴ μεγάλη ἀξία τῆς μουσικῆς γιὰ
τὴ διάπλασι καὶ τὸν ἐξευγενισμό τοῦ
ἀνθρώπου. Ἀπὸ τῆς δημιουργίας τοῦ κόσμου
μέχρι σήμερα, οἱ ἄνθρωποι κάθε φυλῆς καὶ
γένους καλλιεργοῦν τὴ μουσικὴ καὶ μέ τὴν
ποίησι καὶ τὴν ὕμνολογίᾳ δοξολογοῦν τὸ Θεό
καὶ τέρπουν καὶ διδάσκουν τοὺς ἀνθρώπους
κάθε ἡλικίας καὶ τάξης.

Ἐμεῖς δέ οἱ ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ
κληρονομήσαμε ἀπὸ τοὺς πατέρες μας τὴ
βυζαντινὴ μουσικὴ καὶ ψαλμωδίᾳ, ἡ ὁποία
ἀποτελεῖ ἱερότατο ὄργανο, μέ τὸ ὁποῖο
ὕμνοῦμε καὶ δοξολογοῦμε τὸν Τριαδικό Θεό. Ἡ
δὲ Ὀρθόδοξη Χριστιανοσύνη ἔχει ἀναμφίβολα
τὴν πλουσιότερη ὕμνολογίᾳ καὶ θρησκευτικὴ
ποίησι στὸν κόσμον. Ἀπὸ αὐτὴν ὅλοι ἀντλοῦν
ἱερά μαθήματα καὶ παιδαγωγοῦνται κατὰ Θεόν,
ὥστε νὰ καλλιεργοῦν τὴν εἰρήνην, τὴν πίστιν, τὴν
ἀγάπην καὶ τὸ σεβασμό πρὸς τοὺς
συνανθρώπους μας καὶ νὰ προσφέρουν λατρεία
πνευματικὴ πρὸς δόξα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν
Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος μᾶς ἀποκάλυψε τὸ
Εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας καὶ τῆς ἱερῆς ἐλπίδας
- μέ τὸ ἔλεος καὶ τὴ φιλανθρωπία Του.

Σὰς εὐχόμαστε ὑγεία καὶ εὐλογημένη τὴ
νέα σχολικὴ χρονιά ἀπὸ τὸν Σωτῆρα καὶ
Λυτρωτὴ τοῦ κόσμου Χριστό. Καὶ διατελοῦμε
μετὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ εὐχῶν.

Ὀκτώβριος 2001.

"Δέν θά λέμε πιά : Οί "Έλληνες πολεμοῦν σάν ἥρωες, ἀλλά οἱ ἥρωες σάν "Έλληνες" Winston Churchill.

Ο πρόσφατος βομβαρδισμός καί ἡ βιβλική καταστροφή τοῦ διδύμου πύργου τοῦ Παγκοσμίου Κέντρου Ἐμπορίου στή Νέα Ὑόρκη συνετάραξε ἐκ θεμελίων τήν παγκόσμια κοινή γνώμη καί προκάλεσε τή δικαιολογημένη ἀγανάκτηση, ἀλλά καί τόν φόβο καί τήν ἀγωνία ἐκατομμυρίων ἀνθρώπων σέ ὁλόκληρη τήν ὑφήλιο. Οἱ δέ εἰκόνες φρίκης καί ἀπόγνωσης πού γέμισαν τίς σελίδες τῶν ἐφημερίδων καί τῶν περιοδικῶν καί τίς ὁθόνες τῶν τηλεοράσεων σέ ὅλα τά μήκη καί τά πλάτη τῆς γῆς ἔχουν προκαλέσει καί θά προκαλοῦν ψυχικά τραύματα ὄχι μόνο σέ ὅλους ἐκείνους τοὺς ἀτυχούς πού ἔχασαν συγγενεῖς καί φίλους, ἀλλά καί σ' ὅλους ἐμάς πού κινδυνεύουμε ἴσως ἀπό μιά παρόμοια τρομερή καί τραγική ἐπανάληψη τῶν γεγονότων τῆς 11ης Σεπτεμβρίου 2001.

Ἄς μεταφερθοῦμε, ὅμως, κι ἐμεῖς μέ τή σκέψη καί τή φαντασία μας στήν ἀποφράδα ἐκείνη ἡμέρα τῆς 15ης Αὐγούστου 1940, ὅταν οἱ κρυφές ὀργανώσεις τῆς φασιστικῆς, τότε, Ἰταλίας κτυποῦσαν μέ τήν πιό ἀνανδρῆ καί ἀποτρόπαια πράξη τους ὄχι μόνο τὸ ἀντιτορπιλικό "ΕΛΛΗ" τοῦ Ἑλληνικοῦ μας Ναυτικοῦ, ἀλλά καί τήν ἴδια τή θρησκευτική καί ἐθνική συνείδηση τοῦ φιλειρηνικοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Ἀνθρώπινα, βέβαια, θύματα δέν ὑπῆρξαν τότε, ὅπως εἶχαμε στό βομβαρδισμό στή Νέα Ὑόρκη. Ὅμως ἡ πράξη ἐκείνη, ἡ ὁποία ὑπῆρξε ἀποτέλεσμα τῆς ὑπεροφίας καί τῶν ἐπεκτατικῶν βλέψεων τοῦ ἰταλικοῦ φασισμού ἐχαλύβδωσε τὸ θάρρος, τήν αὐτοπεποίθηση καί τήν ἀγωνιστική διάθεση τῶν Ἑλλήνων ὥστε λιγότερο ἀπὸ δύο μῆνες ἀργότερα νά κατασυντρίψουν καί νά ἐξευτελίσουν τήν θρασύτητα τοῦ Μουσολίνι καί τῶν ὁρδῶν πού εἶχε ἐξαπολύσει ἐναντίον τῆς Ἑλλάδας.

Τό θρυλικό ἐκεῖνο ΟΧΙ τοῦ Πρωθυπουργοῦ Ἰωάννη Μεταξά, τὸ ὁποῖο συμπύκνωνε καί ἀντανακλοῦσε στό ἀκέραιο τὰ συναισθήματα καί τίς ἀποφάσεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὅπου γῆς, δέν ὑπῆρξε λέξη κενή καί ρητορισμός τῆς στιγμῆς. Ἀντίθετα, ἀποτελοῦσε συνέχεια καί συνέπεια τῆς πολυχιλιετοῦς Ἑλληνικῆς μας Ἱστορίας καί Παράδοσης, μέ λαμπρότατα παραδείγματα τὸ ΜΟΛΩΝ ΛΑΒΕ τοῦ Λεωνίδα πρὸς τοὺς Πέρσες στίς Θερμοπύλες τὸ 480 π.Χ. καί ἡ ἀπάντηση τοῦ Κωνσταντίνου Παλαιολόγου, τοῦ τελευταίου Τραγικοῦ Αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου, στό τελεσίγραφο τῶν Ὀθωμανῶν νά παραδώσουν ἀμαχητὶ τήν πόλη: "τὸ δέ τήν πόλιν σοι δοῦναι οὐτ' ἐμὸν ἐστὶ οὐδ' ἄλλων τῶν κατοικοῦντων ἐν ταύτῃ· κοινῇ γάρ γνώμῃ πάντες αὐτοπροαιρέτως ἀποθανοῦμεν καί οὐ φεισόμεθα τῆς ζωῆς ἡμῶν."

Οἱ θρυλικές ἐπιτυχίες τῶν ἐλληνικῶν ὀπλῶν στά βουνά τῆς Βορείου Ἠπείρου ἐναντίον τῶν

ὑπερτέρων σέ ὕλική δύναμη ἰταλικῶν στρατευμάτων εἶχαν χαιρετισθεῖ ἀπὸ ὅλους, μέ ἀποκορύφωμα τὸ ἐπιγραμματικό σχόλιο τοῦ τότε βρετανοῦ Πρωθυπουργοῦ Winston Churchill, ὅτι δηλαδή "ἀπὸ τοῦδε καί εἰς τὸ ἐξῆς δέν θά λέμε ὅτι οἱ Ἕλληνες πολέμησαν σάν ἥρωες, ἀλλά οἱ ἥρωες πολέμησαν σάν Ἕλληνες". Ἀκολούθησε, βέβαια, ἡ γερμανικὴ εἰσβολὴ καί ἡ τριπλὴ κατοχὴ τῆς Ἑλλάδας ἀπὸ τοὺς Γερμανούς, τοὺς Ἰταλοὺς καί τοὺς Βουλγάρους, μιά κατοχὴ πού ἄφησε ἀνεξίτηλα τραύματα στό σῶμα τῆς μεγάλης μας Πατρίδας. Ὅμως ἡ Ἑλλάδα δέν λύγισε. Δέν ἀφανίστηκε. Καί κυρίως δέν ὑποδουλώθηκε ψυχικά καί πνευματικά, ἀλλὰ στάθηκε ὀρθία, ὑπερήφανη γιὰ τὸ παρελθόν της κι αἰσιόδοξη γιὰ τὸ μέλλον της.

Εἶναι δέ αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ ὑπέρλαμπρο ψυχικὸ καί πνευματικὸ της σθένος πού καλοῦμαστε κάθε χρόνο νά ἐορτάζουμε καί νά πανηγυρίζουμε. Ὅχι γιὰ νά ὑμνοῦμε τὸν πόλεμο, ἀλλὰ γιὰ νά τονίζουμε ὅτι ὅποιεσδήποτε ὕλικές ζημιές καί ὅποιαδήποτε σωματικά βασανιστήρια καί ἂν ὑποστεί ὁ ἐλεύθερος σκεπτόμενος ἄνθρωπος καί μάλιστα οἱ Ἕλληνες μέ τήν τόσο μεγάλη ἱστορικὴ παράδοση καί τὰ τόσα πνευματικά ἐπιτεύγματα, ὁ ἄνθρωπος ὀφείλει νά σέβεται τὸν ἑαυτὸ του καί νά τὸν προστατεύει ἀπὸ κάθε εἶδους φθορά. Σεβόμενος δέ τὸν ἑαυτὸ του θά μπορέσει νά σεβαστεῖ καί ν' ἀγαπήσει καί τοὺς συνανθρώπους του. Καί οὔτε ἀοπλους καί ἀθῶους πολῖτες νά σκοτώνει, ἀλλὰ οὔτε καί νά καταστρατηγεῖ τὰ ἀνθρώπινά τους δικαιώματα ἀπὸ μῖσος, ἐκδικητικότητα καί ἀδικαιολόγητα ἀντίποινα καί πράξεις βίας πού μόνο τῇ βίᾳ γεννοῦν καί ὄχι τὴν εἰρήνην καί τὴν ἀσφάλεια τῶν λαῶν καί τῶν ἀτόμων.

Μέ αὐτές, λοιπόν, τίς σκέψεις καλοῦμε ὅλους σας ὅπως ἐορτάσετε τὴν 28ῃ Ὀκτωβρίου 1940 πᾶνδῆμα καί μέ τὴ δέουσα μεγαλοπρέπεια. Ταυτόχρονα ὅμως νά μεταδώσετε στίς νεώτερες γενεές καί τὴ μαθητιῶσα νεολαία μας τὸ μεγάλο καί κοσμοϊστορικὸ διδάγμα πού βγαίνει ἀβίαστὰ ἀπὸ τὴν ἐθνικὴ μας αὐτὴ ἐπέτειο : Ἡ βία γεννᾷ τὴ βία καί ὁ πόλεμος γεννᾷ τὸν πόλεμο καί τὴν καταστροφή. Ὁ δέ ἄνθρωπος ἔχει ὑπέρτατο χρέος νά προστατεύει τὴν εἰρήνην, νά σέβεται καί ν' ἀγαπᾷ τοὺς συνανθρώπους του καί, μέ πνεῦμα χριστιανικὸ, ν' ἀγαπᾷ, νά συγχωρεῖ, νά συμπάσχει καί ταυτόχρονα ν' ἀποφεύγει πράξεις καί ἐνέργειες πού κατασπιλῶνουν τὴν ἔννοια ἄνθρωπος, τὴν εἰκόνα καί ὁμοίωση τοῦ Θεοῦ.

Συμβουλευόμαστε δέ πατρικά νά τελεσθοῦν δοξολογίες στοὺς Ἱερούς μας Ναοὺς, νά γίνουν ἐνδοσχολικὲς γιορτές γιὰ νά διδαχθοῦν τὰ παιδιά μας γιὰ τὴ μεγάλη αὐτὴ ἱστορικὴ ἐπέτειο τῆς Ἑλλάδας. Ὅπου, μάλιστα, εἶναι δυνατό, νά πραγματοποιηθοῦν καί πανομογενειακοὶ ἐορτασμοί, στοὺς ὁποίους νά μετᾶσχουμε ὅλοι.

Σὰς εὐχόμαστε ὑγεία καί τὴν ἐπιστάσια τοῦ Ἁγίου Θεοῦ στὰ ἔργα σας καί διατελοῦμε μετὰ πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης καί εὐχῶν.

Λονδῖνο, 28 Ὀκτωβρίου 2001.

ΚΟΙΝΟΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Τό Σάββατο βράδυ καί τήν Κυριακή, 29 καί 30 Σεπτεμβρίου 2001, ὁ Σεβασμιώτατος Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας κ. Γρηγόριος, προέστη τῆς τελετῆς τῶν ἐγκαινίων τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Δημητρίου, Edmonton B. Λονδίνου. Μέ τήν εὐκαιρία αὐτή, ἀλλά καί τή συμπλήρωση 30 χρόνων ζωῆς τῆς ὁμωνύμου Κοινότητος, ἀπέστειλε τήν πιά κάτω ἐπιστολή πρός τόν Πρόεδρο καί τό Συμβούλιο τῆς Κοινότητος :

Ἀγαπητοί,

Μέ πολλή χαρά ἀπευθύνουμε θερμό χαιρετισμό ἐπὶ τῇ εὐκαιρία τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν τριάντα χρόνων συνεχοῦς ζωῆς καί καρποφόρου δραστηριότητος τῆς Κοινότητος Ἀγίου Δημητρίου Edmonton καί τοῦ Σχολείου σας.

Ὅπως καί ἄλλοτε μᾶς δόθηκε ἡ εὐκαιρία νά τονίσουμε, ἡ Κοινότητά σας ἔχει ἐπιδείξει στή διάρκεια τῶν τριάντα αὐτῶν χρόνων, μιά πολύ ἀξιέπαινη δραστηριότητα σέ ὅλους τοὺς τομεῖς - θρησκευτικό, ἐκπαιδευτικό καί κοινωνικό -. Καί ὅλα αὐτά χάρη στό ἐνδιαφέρον καί τόν ἱερό ζήλο μέ τόν ὁποῖο ἐργάζονται ὅλοι ὅσοι οἰκιοθελῶς καί μέ πίστη καί ἀφοσίωση ἔχουν ἀναλάβει καθήκοντα στήν Κοινότητα. Τά τελευταῖα, μάλιστα, χρόνια, ὅταν τῇ διοίκηση τῆς Κοινότητος ἀνέλαβαν εἰς μέν τόν καθαρό Ἑκκλησιαστικό τομέα ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντῖνος Ἡλιόπουλος, εἰς δέ τόν Κοινотικό ὁ Ἐντιμολογιώτατος Πρόεδρος σας κ. Κύπρος Νίκολας, μέ τοὺς ἀξίους συνεργάτες του, τό ἔργο καί τά ἐπιτεύγματα τῆς Κοινότητος ὑπῆρξαν ὄντως θεαματικά.

Παράλληλα, ὅμως, τό Σχολεῖο, ὑπό τῇ διεύθυνση τοῦ πεπειραμένου καί ἀφοσιωμένου διδασκάλου καί Διακόνου Κυπριανοῦ Κουντούρη καί τῶν συνεργατῶν του, ἔχει σημειώσει ἀλματώδη πρόοδο. Τό δέ ἔργο τοῦ Σχολείου σας δέν περιορίζεται μόνο στή ἀπλή διδασκαλία τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων, ἀλλά πρωτοστατεῖ καί στήν καλλιέργεια, στίς ψυχές τῶν μαθητῶν καί μαθητριῶν του, τοῦ Ἑλληνικοῦ καί Χριστιανικοῦ Ὁρθόδοξου φρονήματος, ἐφαρμόζοντας μάλιστα μεθόδους καί τρόπους διδασκαλίας πρωτοποριακοὺς γιά τήν Παροικιακή Ἐκπαίδευση.

Σᾶς συγχαίρουμε δέ καί πάλιν γιατί μέσα στίς τόσες ἄλλες εὐθύνες πού ἔχετε γιά τήν κανονική καί ἀποδοτική λειτουργία τοῦ Σχολείου, -(τό ὁποῖο ἀποτελεῖ καί τῇ δεύτερη σέ ἀριθμό μαθητῶν σχολική μονάδα πού ὑπάγεται στή δύναμη τοῦ Κεντρικοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς),-ἐκδίδετε κατ' ἔτος κι ἓνα θαυμάσιο σχολικό περιοδικό. Καί τό περιοδικό αὐτό, ὅπως γενικά καί ἡ ὅλη δραστηριότητά σας, ἀποτελοῦν τόν πιά καθαρό καί ἀξιόπιστο καθρέπτη

τοῦ ἀξιόλογου καί ἀξιέπαινου ἔργου πού ἐπιτελεῖτε στόν τομέα τῆς Ἑλληνοπρεποῦς καί Χριστιανικῆς Ὁρθόδοξης ἐπιμόρφωσης τῶν

Ὁ Ναός Ἀγ. Δημητρίου εἰς Edmonton B. Λονδίνου.

ἐκατοντάδων παιδιῶν πού φοιτοῦν στίς τάξεις τοῦ Ἑλληνικοῦ σας Σχολείου. Χαιρόμαστε δέ ιδιαίτερα πού ὁ ἀριθμός τῶν παιδιῶν τοῦ Σχολείου σας αὐξάνεται συνεχῶς, πράγμα πού, ὅπως καταλαβαίνουμε, καθιστᾷ ἀναγκαίαν τήν αὔξησιν τῶν σχολικῶν αἰθουσῶν διδασκαλίας μέ τήν ἐπέκτασιν τοῦ ἤδη υπάρχοντος σχολικοῦ κτιρίου. Ἐχετε, ἐπίσης, προβεῖ καί στήν ἐγκατάστασιν καί χρῆσιν πλήρους προγράμματος ἡλεκτρονικῶν ὑπολογιστῶν, ὥστε νά ἐλκύουν τά παιδιά στό Σχολεῖο, κυρίως δέ νά τά καθοδηγοῦν στή σωστή καί ἐποικοδομητική ἀξιοποίηση τῶν μεγάλων ἡλεκτρονικῶν καί ἄλλων τεχνολογικῶν ἐξελιξέων.

Στό σημεῖο αὐτό θά θέλαμε νά ἐπισημάνουμε καί μιά ἄλλη ἀξιόλογη δραστηριότητα τοῦ Σχολείου σας, τῇ δημιουργίᾳ δηλαδή καί τόν ἐμπλουτισμό τῆς σχολικῆς σας βιβλιοθήκης. Καί τοῦτο γιατί οἱ μαθητές καί οἱ μαθητρίδες μας πρέπει, παράλληλα μέ τό καθιερωμένο ἀναλυτικό πρόγραμμα τῆς διδασκαλίας τῆς Γλώσσας, τῆς Ἱστορίας καί τῶν Θρησκευτικῶν, πρέπει νά ἐθίζωνται ἀπό πολύ νωρίς νά χρησιμοποιοῦν τό βιβλίον σάν ἓνα καλὸ φίλον καί ὁδηγὸ στή διεύρυνση τῶν γνώσεών τους, κυρίως δέ στήν καλλιέργεια τοῦ χαρακτήρα τους, μέσα στό πλαίσιο τοῦ Ἑλληνισμοῦ καί τῆς Ὁρθοδοξίας.

Ἐπιμένουμε ιδιαίτερα στό θέμα τοῦ Σχολείου, ἐπειδὴ, ὅπως ὅλοι γνωρίζουμε, οἱ Κοινότητες τοῦ Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ ὄχι μόνον ἐπιβιώνουν χάρη στήν ὑπαρξὴ τῶν Σχολείων καί τήν Ἑλληνοπρεπή Χριστιανικὴ Ὁρθόδοξη Παιδεία πού παρέχουν στίς νεώτερες γενεές, ἀλλὰ καί ἀναβαθμίζεται συνεχῶς τό ἔργο τους ὅταν ἡ Νεολαία τῆς σήμερον πάρει γερὰ στὰ χέρια τῆς τήν σκυτάλη ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς ἀφοσιωμένους ἐργάτες τῶν Κοινотικῶν μας πραγμάτων.

Εὐχόμαστε, λοιπόν, σέ ὅλους σας ὑγεία καί δύναμη γιά νά συνεχίσετε μέ τόν ἴδιον ζήλον κι ἐνθουσιασμό νά προσφέρετε τίς πολὺτιμες ὑπηρεσίες σας στήν Κοινότητα καί τό Σχολεῖο σας. Προσευχόμαστε δέ στόν Ἅγιον Θεόν νά προστατεύει καί καθοδηγεῖ ὅλους σας σέ ἔργα ἀρεστὰ σ' Ἐκεῖνον κι ἐπαγωγὰ γιά τήν Ὁμογένεια στήν ὁλότητά της καί διατελοῦμε μετὰ πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης κι εὐχῶν,

Λονδίνο, Σεπτέμβριος 2001.

Ἀγαπητοί μας συνεργάτες στὸν Ἀμπελῶνα
τοῦ Κυρίου,

Μέ ιδιαίτερη χαρά ἀπευθύνουμε θερμὸ
πατρικὸ χαιρετισμὸ καὶ τίς εὐλογίες
καὶ ἡμῶν προσωπικῶς καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς
Ἀρχιεπισκοπῆς, γιὰ τὰ πενήντα χρόνια ἀπὸ
τῆς ἰδρύσεως τῆς Κοινότητος τῶν Ἀγίων
Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου.

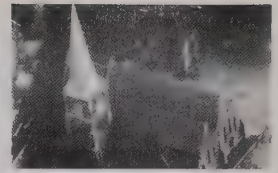
Στὴ διάρκεια τοῦ μισοῦ αὐτοῦ αἰῶνα
συνεχοῦς δράσεως καὶ ζωῆς, ἡ Κοινότητά σας
ἔχει ἐπιδείξει μιὰ ἀξιόλογη δραστηριότητα
χάρη τόσο στοὺς κατὰ καιροὺς Ἱερεῖς πού τὴν
διακόνησαν, ὅσο καὶ στοὺς λαϊκοὺς τῆς
Ἀρχόντες, οἱ ὁποῖοι ἐθελοντικά καὶ
ἀφιλοκερδῶς προσέφεραν τίς πολὺτιμες
ὕπηρεσις τους ὑπὲρ τοῦ εὐσεβοῦς μας λαοῦ
πού ζεῖ καὶ προοδεύει στὴν ὡραία πόλὴ σας.
Γιὰ τὴν ἰδρυση καὶ τὴν πρόοδο τῆς Κοινότητος
στά πρώτα βήματά της ἐργάστηκαν σκληρὰ καὶ
μέ ἀφοσίωση ὁ Παναγιώτης Μιχαηλίδης
(μετέπειτα ἱερέας τῆς ἰδίας Κοινότητος ὡς
Λουκάς Μιχαηλίδης) καὶ ἡ Ἀγλαΐα Hill. Καὶ οἱ
δυὸ τους βρίσκονται ἐν ζωῇ, εἶναι δέ παρόντες
στοὺς ἐορτασμοὺς τῆς 50ετηρίδος.

Πολλοὶ ἀπὸ αὐτοὺς ἔχουν ἐκδημήσει πρὸς
Κύριον, ἄφησαν ὅμως πίσω τους ἓνα ἔργο,
πάνω στό ὁποῖο οἱ νεώτερες γενεές τῶν
πιστῶν μας οἰκοδομοῦν τό μέλλον ἀλλά καὶ
ἀξιοποιοῦν εἰς τό ἀκέραιο καὶ τό παρελθόν καὶ
τό παρόν τῆς Κοινότητος. Γιὰ τοὺς
ἀποβιώσαντας αὐτοὺς πρωτεργάτες
προσευχόμαστε στὸν Ἅγιο Θεό νά τοὺς
κατατάξει ἐνθα οἱ δίκαιοι ἀναπαύονται. Στούς
ἐπιζῶντες παλαιούς ἐργάτες τῆς Κοινότητος,
ὅπου καὶ νά εὐρίσκωνται τώρα, εὐχόμεθα ὑγεία
καὶ μέ χαρά νά ἀπολαμβάνουν τοὺς καρπούς
τῆς προσφορᾶς καὶ τῶν κόπων τους. Στούς δέ
νεώτερους ἀπὸ ἐσᾶς, οἱ ὁποῖοι ἐργάζεστε μέ
ζῆλο καὶ ἀφοσίωση ὑπὲρ τῶν κοινῶν, εἴθε ὁ
Θεός νά σᾶς ἀνταποδώσει ἑκατονταπλασίονα
τῶν ὧσων προσφέρετε καὶ νά σᾶς χαρίζει
δύναμη γιὰ νά συνεχίσετε καρποφόρα τό ἔργο
καὶ τὴ διακονία σας στὴν Κοινότητά σας.

Ἰδιαίτερα θά θέλαμε νά τονίσουμε ἐδῶ τὴν
πολυετῇ καὶ ἀφοσιωμένη διακονία τοῦ
ἱερατικῶς Προϊσταμένου τῆς Κοινότητός σας
καὶ σ' ἐμᾶς λίαν ἀγαπητοῦ Οἰκονόμου Γεωργίου
Νικολάου, ὁ ὁποῖος ὑπηρετεῖ τὴν Κοινότητα
γιὰ εἴκοσι τρία συνεχῇ ἔτη, εὐχόμεμαστε δέ ὅπως
ὁ Θεός τοῦ χαρίσει καὶ ἄλλα πολλὰ χρόνια γιὰ
νά συνεχίσει τό ἔργο του, προσφέροντας μέ
τόν ἴδιο ζῆλο καὶ ἀφοσίωση τίς ὑπηρεσίες του

στὴν Κοινότητα πού
τοῦ ἔχει ἐμπιστευθεῖ ἡ
Ἀρχιεπισκοπή.

Θά θέλαμε ἐπίσης
νά τονίσουμε καὶ τὴν
μεγάλη καὶ
ἀφ' ὁσίων ἐν ἡ

Ὁ Ἱερός Ναὸς Ἀποστόλων
Πέτρου καὶ Παύλου εἰς Bristol.

προσφορὰ τοῦ Προέδρου τῆς Κοινότητος καὶ
ἀξιαγάπητου κ. Ἀθανασίου Λαζαρίδη, ὁ ὁποῖος
ὄχι μόνο ὑπηρετήσε καὶ στή συνέχεια
προϊσταται τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ
μακρὰν σειρὰν ἐτῶν, ἀλλὰ ἔχει καὶ τοῦτο τό
χαρακτηριστικὸ γνῶρισμα: Ἀνήκει στή δεύτερη
γενεὰ Ἀποδήμων στή φιλόξενη αὐτὴ χώρα τῆς
παροικίας μας, συνεχίζει δέ μάλιστα τό ἔργο
τοῦ ἀειμνήστου Παύλου Λαζαρίδη, πατρὸς του
καὶ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν Προέδρου τῆς Κοινότητος.
Ἐπισημαίνουμε δέ τό ἰδιαίτερο αὐτὸ γνῶρισμα,
ἐπειδὴ πιστεύουμε ὅτι, μόνο ὅταν φροντίσουμε
ὥστε οἱ νεώτερες γενεές ν' ἀκολουθήσουν στ'
ἀχνάρια τῶν πατέρων καὶ τῶν προπατόρων
τους, θά μπορέσει ὁ ἀπόδημος Ἑλληνισμὸς καὶ
ἡ Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ μας παράδοση νά
ἐπιβιώσουν καὶ νά θριαμβεύσουν.

Εὐφημη, ἐπίσης, μνεῖα κάνουμε ἐδῶ τοῦ
Ἐπιτίμου Προέδρου τῆς Κοινότητος κ. Πέτρου
Τερέζου, τῆς Προέδρου τῆς Βοηθητικῆς
Ἀδελφότητος Κυριῶν καὶ Δεσποινίδων, κυρίας
Ἰωάννας Σταμπουλία, τοῦ Προέδρου τῆς
Σχολικῆς Ἐφορείας κ. Χριστόδουλου Γεωργίου,
καὶ ὅλων τῶν Μελῶν τῶν Συμβουλίων τῆς
Κοινότητος, οἱ ὁποῖοι δίνουν μέ τὴν
ἐνεργουμένη παρουσία, ἐργασία καὶ προσφορὰ
τους πρὸς τὴν Κοινότητα τὴν καλύτερη
μαρτυρία ὅτι ὁ εὐσεβὴς καὶ φιλόθεος λαὸς μας
πού ζεῖ καὶ προοδεύει στὴν πόλὴ τοῦ Bristol
βρίσκεται ἄρρηκτα δεμένος μέ τίς
πατρογονικὲς μας ρίζες. Μὲ τὴν ὁμόνοια δέ καὶ
τὴ συνεργασία πού τοὺς διακρίνει καὶ μέ τὴν
ἀγάπη τους πρὸς τὴν Ἐκκλησία, ἡ σημερινή
ἡγεσία ὄχι μόνο ἔκαναν ἐκτενεῖς ἐπιδιорθώσεις
στό Ναὸ ἀλλὰ ἐπέτυχαν ἐπιπλέον νά
οἰκοδομήσουν καὶ μεγάλη Κοινοτικὴ αἴθουσα
παραπλευρῶς τοῦ Ναοῦ.

Πρὸς ὅλους αὐτοὺς, ὅπως καὶ πρὸς ὅλο τό
λαὸ μας, πού ἀποτελεῖ τό πλήρωμα τοῦ Ναοῦ
καὶ τῆς Κοινότητος τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων
Πέτρου καὶ Παύλου Bristol, ἐκφράζουμε τίς
θερμὲς εὐχαριστίες καὶ τὴν εὐαρέσκεια καὶ
ἡμῶν προσωπικῶς καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς
Ἀρχιεπισκοπῆς. Εὐχόμεμαστε δέ σέ ὅλους σας
τὴν ἐπιστασία τοῦ Ἁγίου Θεοῦ στὰ ἔργα σας.
Καὶ διατελοῦμε μετὰ πολλῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης
καὶ εὐχῶν.

21 Ὀκτωβρίου 2001.

Ο ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΣ ΩΣ ΧΑΡΙΣΜΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΝΕΥΜΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

του Άρχιμ. Ζαχαρία, τῆς Ἱερᾶς Σταυροπηγιακῆς καὶ Πατριαρχικῆς Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Essex Ἀγγλίας.

Ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστός μέ τόν ἐρχομό Του στόν κόσμο καί μέ τή θυσία Του κατήρτισε σῶμα, στό ὁποῖο μετέδωσε ὅλη τή δύναμη, τήν ἀρετή καί τή δόξα Του, γιά νά γίνουν τά μέλη τοῦ σώματος αὐτοῦ “θεῖας κοινωνοί φύσεως” (Β΄ Πέτρ. 1,4). Μέ μιὰ αἰώνα πράξη ἀγκάλιασε ὅλο τό εἶναι στήν ἀπειρότητά του, οὐρανόν καί Γῆν καί τά καταχθόνια. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, μέ τή βαθεῖά σύνεση καί γνώση πού ἔχει τοῦ μεγάλου μυστηρίου τῆς εὐσεβείας, διακηρύττει πῶς ὁ Χριστός “ἀναβάς εἰς ὕψος ἤχμαλῶτευσεν αἰχμαλωσίαν καί ἔδωκε δόματα τοῖς ἀνθρώποις”. Καί στή συνέχεια λέγει ὅτι πρῶτα ἡ κατάβαση τοῦ Χριστοῦ στά καταχθόνια καί ἔπειτα ἡ ἀνάβασή Του “ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν” (βλ. Ἐφ. 4,7-13) πῆγασαν ὅλα τά χαρίσματα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος “πρός τόν καρτισμόν τῶν ἁγίων εἰς ἔργον διακονίας, εἰς οἰκοδομήν τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, μέχρι κατατήσωμεν οἱ πάντες εἰς τήν ἐνότητα τῆς πίστεως καί τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ” (βλ. Ἐφ. 4, 7-14).

Μετά τήν προπаторική πτώση ἡ ἀρμονία τοῦ κόσμου διασαλεύθηκε, οἱ σχέσεις τῶν ἀνθρώπων μέ τόν Θεό καί μεταξύ τους ἐγίναν ἀδικες καί ἡ ἐλευθερία τοῦ πνευμάτος τους σχεδόν ἀφανίστηκε. Ὅλη ἡ τάξη καί “λογικότητα” τῆς δημιουργίας ἀνατράπηκε. Ἀπ’ αὐτή τή παγκόσμια ἀλλαγῇ πού προέκυψε ἀπό τήν ἁμαρτία, προῆλθε, ὅπως λέγει ὁ Γέροντας Σωφρόνιος, ἡ ἐμπειρική πυραμίδα τοῦ κοσμικοῦ εἶναι. Στό εἶναι αὐτό παρατηρεῖται ἱεράρχηση σέ ἀνώτερη καί κατώτερη τάξη ἀνθρώπων, μέ κάθε εἶδος διαιρέσεων, ἀνισοτήτων καί ἀδικιῶν. Αὐτοί πού βρίσκονται στήν κορυφή τῆς πυραμίδος κατακυριεύουν καί κατεξουσιάζουν τοὺς κατωτέρους, καί τοῦτο εἶναι ἀφροσύνη, κατά τόν ὑπαινιγμό τοῦ Κυρίου (βλ. Μρ. 10,38). Καί, ἀσφαλῶς, ἡ δικαιοσύνη, ἡ ἰσότης καί ἡ ἐλευθερία, ὡς ἀπαίτηση τοῦ κατ’ εἰκόνα Θεοῦ πνεύματος τοῦ ἀνθρώπου, δέν ὑπάρχει. Γιά νά θεραπεύσει ὁ Χριστός ὅλον τόν ἄνθρωπο, νά λύσει τό ἀδιέξοδο τῆς ἀδικίας του καί νά ὑψώσει πρὸς τά ἄνω ὅλους ἐκείνους πού εἶναι ταπεινωμένοι στή γῆ, ἀνατρέπει αὐτή τήν πυραμίδα τοῦ εἶναι, θέτοντας τήν κορυφή της πρὸς τά κάτω, καί ἔτσι ἐγκαθιστᾷ τήν ἔσχατη τελειότητα (βλ. Ὁ ἅγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης, σ. 313). Κορυφή τῆς ἀνεστραμμένης πυραμίδας ἐγίνε ὁ ἴδιος ὁ Χριστός ὡς κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς “καινῆς κτίσεως”. Μέ τήν πορεία αὐτὴ πρὸς τά κάτω, πρὸς τόν πυθμένα τῆς ἀνεστραμμένης πυραμίδας, ὁ Χριστός βάστασε τό βάρος τῆς ἁμαρτίας τοῦ κόσμου καί μέ τό αἷμα Του ἐξαγόρασε “λαόν περιούσιον, ζηλωτὴν καλῶν ἔργων” (Τιτ. 2,14).

Γιὰ τή σωτήρια αὐτὴ πορεία τοῦ Κυρίου πρὸς τά κάτω, μέχρι καί τῶν καταχθονίων, αἰτία ὑπῆρξε ἡ “μεῖζων ἀγάπη” Του. Ὅπως τό ἅγιο στόμα Του

βεβαιώνει, “μεῖζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ” (Ἰωάν. 15,13). Μέ τή θυσία Του ὁ Χριστός δικαίωσε ταυτόχρονα καί Θεό καί ἄνθρωπο. Δικαίωσε τόν Θεό δεῖχνοντάς τὴν “εἰς τέλος ἀγάπην” Του πρὸς τὰ λογικά κτίσματα, “Ὅς γε τοῦ Ἰδίου Υἱοῦ οὐκ ἐφείσατο, ἀλλ’ ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδωκεν αὐτόν εἰς θάνατον”, καί βεβαίως “οὐκ αὐτῷ τὰ πάντα ἡμῖν ἐχαρίσατο” (βλ. Ρωμ. 8,32). Δικαίωσε ἐπίσης τόν ἄνθρωπο, γιατί ἔδωσε “ὑπόδειγμα” ὑπακοῆς (βλ. Ἰω. 13,15 καί Φιλ. 2,8), ὥστε, ὅποιος ἀκολουθεῖ τὰ ἴχνη Του, νά γίνεται δεκτός ὡς υἱός ἀπὸ “τόν Πατέρα τῶν πνευμάτων καί ζήσεται” (Ἐβρ. 12,9) εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἐπομένως ἡ “Μεῖζων ἀγάπη” τοῦ Χριστοῦ κατήρτισε μέσα στόν κόσμο τό σῶμα τῆς “καινῆς κτίσεως”, τόν περιούσιο λαό, τὴν ἀμώμητη Ἐκκλησία.

Ὁ μοναχισμός, κατὰ τή διδασκαλία τοῦ Γέροντος Σωφρονίου, δέν εἶναι ἀνθρώπινη ἐπιπόνηση. “Ἀποτελεῖ κατηγορικήν προσταγὴν τοῦ πνεύματος ἡμῶν κατόπιν ἐπαφῆς τοῦ πυρός τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, ἡ ὁποία προσφέρει τὴν ζωὴν αὐτῆς, ὅπως οἱ ἄλλοι ζήσουν καί ἐξ αὐτῶν δέχεται τόν θάνατον” (Ἄσκησις καί Θεωρία, σ. 98). Ὁ μοναχισμός ἀποτελεῖ εὐγνώμονα ἀναπόκριση στό πνεῦμα τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ καί στό βάθος του δέν εἶναι ἄλλο παρὰ ἡ ἐκπλήρωση τῶν λόγων Του: “Εἴ τις ἔρχεται πρὸς Με καί οὐ μισεῖ τόν πατέρα ἑαυτοῦ καί τὴν μητέρα καί τὴν γυναῖκα καί τὰ τέκνα καί τοὺς ἀδελφούς καί τὰς ἀδελφάς, ἐπὶ δὲ καί τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν, οὐ δύναται Μου μαθητὴς εἶναι ὅς δ’ ἂν ἀπολέσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἕνεκεν Ἑμοῦ, οὗτος σώσει αὐτήν” (Λκ. 14,26 καί 9,24). Ὁ μοναχισμός εἶναι ἕνας διακεκριμένος καρπὸς τῆς γιγιοῦς ζωῆς τοῦ σώματος τῆς “καινῆς κτίσεως”. Ἐπιθυμεῖ ἀκριβῶς τὴν τελειότητα τῆς ἀγάπης πού φανέρωσε ὁ Χριστός, δηλαδὴ τὴν ἐξομοίωση μέ τό ὑπόδειγμα τῆς τελειότητος τῆς ζωῆς Του. Ἡ ἀπόκτησις τῆς τελειότητος αὐτῆς σημαίνει ἐπανάληψη τῆς ζωῆς τοῦ Χριστοῦ πάνω στὴ γῆ ἀπὸ κάθε πιστό. Τὴν τελειότητα αὐτὴ ἀπαιτοῦν ὅλες οἱ ἐντολές τοῦ Χριστοῦ. Στὴν κατάστασις ὅμως, στήν ὁποία βρίσκεται ὁ πεπτωκὴς ἄνθρωπος, δέν εἶναι σέ θέσι νά ἀκολουθήσῃ τόν Χριστό, πού πορεύεται πρὸς τὰ κάτω, πρὸς τὴν κορυφὴ τῆς ἀνεστραμμένης πυραμίδας. Τό κυριότερο ἐμπόδιο εἶναι ἡ ὑπερηφάνεια. Ἡ ὑπερηφάνεια, κατὰ τὸν λόγο τοῦ ἁγίου Σιλουανοῦ, ἐμποδίζει τὴν ἀγάπην (βλ. Ὁ Ἅγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης, σ. 302). Γι’ αὐτό καί ὅλη ἡ ζωὴ τοῦ μοναχισμοῦ στοχεύει στό πνεῦμα τῆς ταπεινώσεως τοῦ Χριστοῦ, γιά νά φθάσῃ ἔτσι καί στὴν τελειότητα τῆς ἀγάπης Του.

Σύμφωνα μέ τή διδασκαλία τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ὅλα τά μέλη τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν πνευματικά χαρίσματα, μέ τὰ ὁποῖα, μαρτυρεῖται ἡ ἐνσωμάτωσίς τους στόν Χριστό. Καί λέγει μάλιστα ὅτι τὸ κάθε μέλος “ἴδιον χάρισμα ἔχει ἐκ Θεοῦ” (Α΄ Κορ. 7,7). Ὅλα ὅμως τὰ χαρίσματα τοῦ

Ἁγίου Πνεύματος δόθηκαν μέ τήν κατάβαση τοῦ Χριστοῦ στόν ἄδη καί τήν ἀνάβασή Του στόν Οὐρανό τῶν οὐρανῶν. Καί ὁ μοναχισμός, λόγω τοῦ ταπεινοῦ χαρακτήρα τοῦ πολιτεύματός του, δέν εἶναι παρά ἕνας τρόπος ζωῆς πού παρέχει στόν μοναχό τή μεγαλύτερη δυνατότητα νά μιμηθεῖ τό υπόδειγμα τῆς ταπεινώσεως τοῦ Χριστοῦ καί νά γίνεи μέτοχος τῶν χαρισμάτων τοῦ Πνεύματός Του. Σ' αὐτό ἀκριβῶς ἐγκτεται ἡ κεφαλαιώδης προσφορά του. Νά χειραγωγῇ τόν μοναχό σέ μιά πορεία πρὸς τά κάτω χάριν τῆς "καινῆς ἐντολῆς" τοῦ Χριστοῦ. Καί βεβαίως ἡ ἐκπλήρωση τῆς ἐντολῆς Του εἶναι ζωὴ αἰώνιος. Στὴ ζωὴ τοῦ κόσμου πού μᾶς περιβάλλει παρατηρεῖται τό ἀντίθετο φαινόμενο. Διεξάγεται πάλη γιὰ τὴν ἐξουσία. Ὁ ἕνας θέλει ν' ἀνεβεῖ πάνω ἀπὸ τόν ἄλλο καί νά ἐξουσιάζει τούς ἀσθενεστέρους. Τό μεγαλεῖο ὅμως τοῦ ἀνθρώπου ἀνακαλύπτεται, ὅταν μπροστὰ στὴν ταπείνωση τοῦ πλησίον μπορεῖ νά ταπεινωθεῖ ἀκόμη περισσότερο καί νά δώσει ὅλον τόν χώρο στόν ἀδελφό του. Αὐτός εἶναι ὁ θεσπέσιος συναγωνισμός ταπεινώσεως τῶν ἀναγεννημένων ἐν Χριστῷ, καί ἐμπνέεται ἀπὸ τό πολίτευμα πού καλλιεργεῖ ἡ μοναχικὴ ἀποταγή. Ὁ ἄθλος τῆς ταπείνώσεως εἶναι καί ὁ ἀπαραίτητος ὁρος γιὰ τὴ μαθητεία στό Πνεῦμα τοῦ Κυρίου, ὅπως ὁ ἴδιος παραγγέλλει: "Δεῦτε πρὸς Με πάντες οἱ κοπιῶντες καί πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. Ἄρατε τόν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς καί μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρὸς εἰμὶ καί ταπεινός τῇ καρδίᾳ καί εὐρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν" (Μθ. 11,28-30). Πρόκειται λοιπὸν γιὰ μιά τέχνη καί μιά ἐπιστὴμη πού πρέπει νά μάθουμε, ἂν θέλουμε νά βροῦμε τό χάρισμα τῆς αἰώνιας ζωῆς, πού δίνει ὁ Κύριος σέ ὅσους τόν ἀκολουθοῦν, "ὅπου ἂν ὑπάγῃ" (Ἀποκ. 14,4). Ἡ ἀπόκτηση τῆς πνευματικῆς αὐτῆς ἐπιστῆμης καί ἡ μετάδοση τοῦ ἀκραφνοῦς εὐαγγελικοῦ πνεύματος στίς ἐπερχόμενες γενεές εἶναι τό ἔργο καί ὁ σκοπός τῆς ἀσκήσεως στόν μοναχισμό.

Τό πνεῦμα τοῦ λόγου τοῦ Χριστοῦ πρὸς τόν ἅγιο Σιλουανό, "κράτει τόν νοῦν σου εἰς τόν ἄδην καί μή ἀπελπίζου", ὁριοθετεῖ τὴν ὁδὸ τοῦ Χριστοῦ καί συνοψίζει τό νόημα τοῦ Εὐαγγελικοῦ μηνύματος. Ὁ ἅγιος Σιλουανός στίς γραφές του αὐτόν τόν λόγον ἀποκαλεῖ Μεγάλῃ Ἐπιστῇμῃ (βλ. Ὁ ἅγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης, σ. 547-549). Διδάσκαλος τῆς Ἐπιστῆμης αὐτῆς εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός καί ἡ ἐκμάθησή της γίνεται ἐφ' ὅρου ζωῆς. Τό περιεχόμενό της εἶναι ἡ ταπείνωση τοῦ Χριστοῦ, πού "ὡς ἄμνός ἄμμος καί ἄσπιλος" (Α' Πέτρ. 1,19) σφαγιάζεται γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ κόσμου. Ἡ γνώση τῆς Ἐπιστῆμης αὐτῆς εἶναι θεῖο δῶρο καί εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴν ἐπιτυχὴ ἐκβαση τοῦ πνευματικοῦ πολέμου πρὸς τούς νοητούς ἐχθρούς. Τό ταπεινὸ πνεῦμα της νικᾷ τά σαρκικά πάθη καί τὴν ἁμαρτία καί διαθέτει ὅλον τόν χώρο τῆς ψυχῆς, γιὰ νά ἐνοικήσει μέσα της τό Πνεῦμα Κυρίου. Ὅποιος κατέχει τὴν Ἐπιστῇμη αὐτὴ μπορεῖ νά παραμείνει σταθερὰ στὴν ὁδὸ τοῦ Κυρίου, νά ἔχει συνοδοιπόρο τόν Κύριο καί ἐνωμένος μαζί Του νά κατέχει τόν πλοῦτο τῶν χαρισμάτων Του. Γιατί, ὅπως λέγει ὁ Ἀπόστολος, ὁ Χριστός "καταβάς πρῶτον εἰς τά κατώτερα μέρη τῆς γῆς" καί ἔπειτα "ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν", μᾶς

καθάρισε ἀπὸ τά νεκρά ἔργα τῆς σαρκὸς μας, γιὰ νά βαστάσουμε τό Πνεῦμα τῆς υἱοθεσίας, τόν "ἄλλον Παράκλητον", καί νά ὀδηγηθοῦμε "εἰς πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν" τῆς "μεῖζονος ἀγάπης" τοῦ Κυρίου.

"Ὅταν οἱ Ἀπόστολοι παρακάλεσαν τόν Χριστό νά προσθέσει σ' αὐτούς πίστη, ὁ Κύριος κατέκλεισε τὴ διδασκαλία Του μέ τὴν ὑπόδειξη: "Ὅταν ποιήσετε πάντα τά διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὅτι ὁ ὠφέλιον ποιῆσαι πεποιθήκαμεν" (Λκ. 17,10). Καί σέ ἄλλο πάλι μέρος τοῦ Εὐαγγελίου ὁ Κύριος θέτει ὡς ὁρο τῆς μαθητείας στό Πνεῦμα Του τό "μισεῖν τὴν ψυχὴν ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ" τῶν παθῶν, καί ἔτσι "ὅπου ἐστὶν Ἐκεῖνος, ἐκεῖ καί ὁ διάκονος Αὐτοῦ ἔσται" (πρβλ. Ἰω. 12,25-26). Ἀλλὰ καί ἡ Μεγάλῃ Ἐπιστῇμῃ, τῆς ὁποίας διάκονος ὑπῆρξε ὁ Σιλουανός, λέγει: ἂν κάποιος θέλει νά μετανοήσῃ ἀληθινὰ καί νά ἀκολουθήσῃ τόν Χριστό, "ὅπου ἂν ὑπάγῃ", καί βλέπει ὅτι βρίσκεται στόν ἄδη τῆς ἀχρειώσεως καί τοῦ χωρισμοῦ ἀπ' Αὐτόν, πρέπει ἐκούσια νά καταδικάσῃ τόν ἑαυτό του ὡς ἄξιο αὐτοῦ τοῦ ἄδῃ γιὰ τίς ἁμαρτίες του νά μὴ ἀποκηδῇσῃ ἀπὸ τόν ἄδη αὐτόν, ἀναθέτοντας ὥστόσο μέ πίστη τά πάντα στό ἔλεος Ἐκείνου, πού πρῶτος γιὰ μᾶς κατέβηκε στόν ἄδη, γιὰ νά μᾶς ἐλευθερώσῃ καί νά μᾶς ἀνεβάσῃ στὴ βασιλεία τῆς ἀγάπης Του.

Τὴν ἀλήθεια τῆς Μεγάλῃς αὐτῆς Ἐπιστῇμης γνώριζαν οἱ Προφῆτες, σύμφωνα μέ τούς λόγους τοῦ προφήτη Μιχαῖα: "ὀργὴν Κυρίου ὑποίσω, ὅτι ἤμαρτεν Αὐτῶν" (7,9) καί τοῦ προφήτη Δανιὴλ: "Σοί, Κύριε, ἡ δικαιοσύνη, καί ἡμῖν ἡ αἰσχύνῃ τοῦ προσώπου" (9,7). Τό θαῦμα τῆς Μεγάλῃς αὐτῆς Ἐπιστῇμης διακήρυξαν προφητικά οἱ ὅσιοι Τρεῖς Παῖδες στὴ Βαβυλῶνα. Κατέκριναν ἐκούσια τόν ἑαυτό τους ὡς ἄξιο τῆς καμίνου, παίρνοντας ἐπάνω τους τίς ἁμαρτίες καί τίς ἀνομίες ὅλου τοῦ Ἰσραὴλ, πού εἶχε τότε ἀποσταθμεῖ ἀπὸ τὴν πίστη τῶν Πατέρων του. Καί τότε ἀκριβῶς κατέβηκε ἀπὸ τόν Οὐρανὸ στὴν κάμινο ἕνας τέταρτος Παῖς, γιὰ νά δροσίσει τὴ φλόγα καί νά συντροφεύσει τούς τρεῖς Παῖδες πού ἄδικα ἐπασχαν. Καί ἦταν "ἡ ὥρασις τοῦ τετάρτου", κατὰ τὴν ὁμολογία τοῦ τυράννου Ναβουχοδονόσορα, "ὁμοία υἱῷ Θεοῦ" (Δαν. 3,25). Ταπεινὰ τότε προσευχέθηκαν στόν Θεὸ τῶν πατέρων τους: "ἡμάρτομεν καί ἠνομήσαμεν ἀποστῆναι ἀπὸ σοῦ καί ἐξημάρτομεν ἐν πᾶσι καί τῶν ἐντολῶν σου οὐκ ἠκούσαμεν, οὐδέ συνετηρήσαμεν οὐδέ ἐποιήσαμεν καθὼς ἐνετείλω ἡμῖν, ἵνα εὖ ἡμῖν γένηται. Καί πάντα, ὅσα ἐπήγαγες ἡμῖν, ἐν ἀληθινῇ κρίσει ἐποίησας καί παρέδωκας ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν ἀνόμων". Μέ ἄλλα λόγια, οἱ Παῖδες ταπείνωσαν τό πνεῦμα τους καί κατέβασαν τό φρόνημά τους στό βυθὸ τῆς κρίσεως τοῦ Θεοῦ. Δέχθηκαν τὴν κόλαση τοῦ τυράννου, ἀλλὰ χωρὶς νά ἀπελπισθοῦν: "μὴ δὴ παραδῶς ἡμᾶς εἰς τέλος διὰ τό ὄνομά σου καί μὴ ἀποστήσῃς τό ἔλεός σου ἀφ' ἡμῶν..." ("Υμνος τῶν τριῶν Παίδων 5,11). Τοποθετήθηκαν προφητικά στὴν πρὸς τά κάτω πορεία πού ἐμελλε νά φανερώσῃ ὁ ἑνσαρκος Υἱός τοῦ Θεοῦ. Βρέθηκαν στὴν ταπεινὴ ὁδὸ τῆς καταβάσεως τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ στόν ἄδη. Καί ἐφόσον ὁ Κύριος, ὅπως ὁ ἴδιος εἶπε, εἶναι "ἡ ὁδός", οἱ τρεῖς Παῖδες ἀξιώθηκαν νά ἔχουν συνοδοιπόρο

καί σύντροφο τόν ἄσαρκο τότε Υἱό τοῦ Θεοῦ, πού κατέβηκε στήν κάμινο καί “περιεπάτει ἐν μέσῳ τοῦ πυρός” μαζί τους, διαφυλάσσοντάς τους χωρίς “διαφοράν” (Δαν. 3,25).

Πρῶτος πού τέλεια δίδαξε τή μεγάλη αὐτή ἐπιστήμη ἦταν ὁ καλός ληστής. Κρεμάμενος πάνω στό σταυρό καί βλέποντας μέ τά μάτια τῆς ψυχῆς του τήν κόλαση πού τόν ἀνέμενε γιά τά ἔργα του, βρῆκε τή δύναμη νά ὁμολογήσει γενναῖα τή δική του ἀδικία καί τήν ἀθωότητα τοῦ Ἑσταυρωμένου Θεοῦ: “... ἡμεῖς μέν δικαίως· ἀξία γάρ ὧν ἐπράξαμεν ἀπολαμβάνομεν· Οὗτος δέ οὐδέν ἄτοπον ἔπραξε. Καί ἔλεγε τῷ Ἰησοῦ· μνησθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθης ἐν τῇ Βασιλείᾳ Σου” (Λκ. 23, 40-42). Καί ὁ Κύριος πρόσεξε τό ληστή καί τόν ἔβαλε πρῶτο στόν Παράδεισο τήν ἴδια μέρα. Ὁ μέγας Ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν λέγει ἐπίσης, πῶς ὁ Θεός δύο φορές δέν κρίνει: “Εἰ γάρ ἑαυτοὺς διεκρίνομεν (ἐκουσίως), οὐκ ἂν ἐκρινόμεθα (ἀκουσίως)” (Α΄ Κορ. 11,31). Μὲ ἄλλα λόγια, ἂν μάθουμε τό πνεῦμα τῆς Μεγάλης Ἐπιστήμης καί κατακρίνουμε ἐκούσια τόν ἑαυτό μας γιά τήν ἀχρεΐότητα καί ἀμαρτωλότητά μας, τότε ὁ Κύριος εἶναι πιστός, ὥστε νά μᾶς ἐλευθερώσει ἀπό τήν ἀκούσια καί ἔσχατη κρίση Του καί νά μᾶς δώσει Πνεῦμα πού νά μαρτυρεῖ ἀναντίρρητα στήν καρδιά τῇ σωτηρίᾳ μας. Ἀκριβῶς ὅπως διαβεβαιώνει σέ ἄλλο μέρος ὁ ἴδιος ὁ Απόστολος: “Πιστός ὁ λόγος καί πάσης ἀποδοχῆς ἄξιος, ὅτι Χριστός Ἰησοῦς ἦλθεν εἰς τόν κόσμον ἁμαρτωλοὺς σῶσαι, ὧν πρῶτός εἰμι ἐγώ” (Α΄ Τιμ. 1,15).

Ἡ Μεγάλη Ἐπιστήμη ὑπερβαίνει τά ἀνθρώπινα μέτρα καί εἶναι ἀνέφικτη στήν τελειότητά της. Εμπνέεται ὅμως ἀπό τή χάρη τοῦ Θεοῦ. Κατά τό μέτρο πού ὁ ἄνθρωπος συμμορφώνεται πρὸς τό πνεῦμα τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ, αὐξάνει καί ἡ ἐνέργεια τῆς χάριτος στήν ψυχῇ του καί συνεπῶς πληθαίνει ἐπίσης ἡ εὐγνωμοσύνη του γιά τόν Χριστό καί τή σωτηρία πού ἐργάσθηκε γιά τούς ἁμαρτωλούς. Ὅταν δυναμώσει ἡ χάρη καί ἡ μεγάλη ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ ἀγγίζει τήν καρδιά, μεταδίδει στόν ἄνθρωπο τή δύναμη νά στερεωθεῖ στήν ὁδό τοῦ Κυρίου μέ τόν θεοπρεπῆ πόθο νά αὐξηθεῖ ἡ δόξα τοῦ Σωτήρος Θεοῦ, ἐνῶ ὁ ἴδιος νά ἐλαττωθεῖ γιά τίς ἀμαρτίες του. Ἐπιθυμῶ δηλαδή νά δώσει ὅλο τό χώρο στόν Οὐράνιο Ἐπισκέπτη.

Ἡ θεοδιδασκῆ αὐτή Ἐπιστήμη ἐμπνέει τόν μοναχό νά πορευθεῖ στά ἴχνη τοῦ Χριστοῦ. Τοποθετεῖ τόν πιστό στήν ὁδό τοῦ Κυρίου. Ὅσο περισσότερο πλησιάζει ὁ πιστός τόν Χριστό στήν ταπεινή κατάβασή Του, τόσο ἐγγύτερα θά συμπορευθεῖ μαζί Του καί στήν ἐνδοξη ἀνάβασή Του, καί θά γίνει μέτοχος τοῦ πλουτισμοῦ πού ἐνεργεῖ ἡ χάρη Του. Θά τοῦ μεταδοθεῖ, μέ ἄλλα λόγια, ἡ κατάσταση τοῦ Ἰδιοῦ τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ. Μὲ τή δύναμη τοῦ Πνεύματός Του θά ἀγκαλιάσει προσευχόμενος ὅλα τά πλάτη τοῦ χώρου καί τῶν αἰώνων. Θά γίνει μέτοχος τῆς παγκοσμιότητος τοῦ Νέου Ἀδάμ καί πρέσβυς γιά ὅλο τό γένος τοῦ παλαιοῦ Ἀδάμ. Θά ἐκκληρωθεῖ τότε ἡ κλήση τοῦ μοναχοῦ, πού γίνεται κατά τόν λόγο τοῦ ἁγίου Σιλουανοῦ “ικέτης ὑπὲρ ὅλου τοῦ

κόσμου” (Ὁ “Ἅγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης, σ. 510).

Ἡ ψυχὴ τοῦ Κυρίου ἦταν περιλυπος “ἕως θανάτου” γιά τή σωτηρία τοῦ κόσμου. Αὐτό φαίνεται ἀπὸ τούς λόγους τῆς ἀρχιερατικῆς Του προσευχῆς: “Πάτερ δίκαιε, καί ὁ κόσμος σε οὐκ ἔγνω” (Ἰω. 17,25). Μὲ παρόμοιον τρόπο καί ὁ μοναχός, ὁ κοινωνός τῆς καταστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ἐμφορεῖται ἀπὸ τήν ἴδια λύπη, “ἐπειδὴ δέν σώζονται πάντες” (Ὁ ἅγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης, σ. 510).

Τό ἔργο τῆς προσευχῆς ὑπὲρ τοῦ κόσμου εἶναι ἡ πιό πολύτιμη διακονία καί δίνει ὑπόσταση στόν κόσμο. Οἱ μοναχοὶ ἀγωνίζονται γιά πράγματα πού ἔχουν ἀπόλυτη καί μὴ παρερχόμενη ἀξία. Τιμὴ τοῦ κόσμου εἶναι ἡ μεσιτεία τῶν δικαίων.

Ὁ Μοναχός αἰωρεῖται μεταξύ δύο ἀπερίγραπτων καταστάσεων: τῆς ἀφάτου μακαριότητος πού αἰσθάνεται τό πνεῦμα του βυθιζόμενο στό Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, καί τοῦ βαθέως θρήνου ὑπὲρ τῆς σωτηρίας ὅλου τοῦ κόσμου. Οἱ καταστάσεις αὐτές ἀλληλοδιαδέχονται ἢ μιά τὴν ἄλλη. Ἀγαπᾷ ὁ μοναχός τὸν Θεό καί μέ τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἀγαπᾷ καί τόν κόσμο.

Ἀπὸ τίς γραφές τοῦ ἁγίου Σιλουανοῦ γνωρίζουμε ὅτι, μετὰ τήν παραγγελία τοῦ Κυρίου σ’ αὐτόν νά κρατᾷ τόν νοῦ του στόν ἄδη καί νά μὴν ἀπελπίζεται, ὁ ἅγιος ἀρχισε νά ἐφαρμόζει τήν προτροπή. Τότε παρατήρησε μέ ἐκπληξη μιά ἀλλαγὴ στήν κατάστασή του. Ὁ νοῦς του καθαρίστηκε καί ἡ ψυχὴ τοῦ βρῆκε ἀνάπαυση ἐν τῷ Θεῷ (Ὁ “Ἅγιος Σιλουανός ὁ Ἀθωνίτης, σ. 541, 572). Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ ἐφαρμογὴ τῆς Μεγάλης Ἐπιστήμης ἔφερε τὴν νίκη. Ἡ ταπεινὴ πορεία πρὸς τὰ κάτω ἐλευθερώνει τό πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὰ πνεύματα τῆς πονηρίας, γιατί αὐτὰ θελοῦν μόνο πρὸς τὰ πάνω νά ὑψωθῶν καί ἡ ὁδὸς πρὸς τὰ κάτω τούς εἶναι ἀλλότρια. Συνεπῶς, ἐπειδὴ ἡ Μεγάλη Ἐπιστήμη τοποθετεῖ τόν πιστό στήν ὁδό τῆς ταπεινώσεως τοῦ Κυρίου καί ἐλκύει τὴν χάρη τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, ὁδηγεῖ στὴ νίκη κατὰ τῶν παθῶν. Ἡ νίκη αὕτη, ἔστω καί σέ μεμονωμένα άτομα, εἶναι ἄκρως πολύτιμη καί παίρνει παγκόσμιες διαστάσεις. Δίνει ἐπίσης σταθερότητα στὴ ζωὴ ὅλης τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἄσκηση τῆς Μεγάλης Ἐπιστήμης, ὅπως εἶπαμε παραπάνω, τοποθετεῖ τόν μοναχό στήν ὁδό τοῦ Κυρίου, ὅποτε ὁ Κύριος γίνεται συνοδοιπόρος του. Τὴν ἀνακαλύψη αὐτὴ βιώνει στὴ βαθεῖα καρδιά του, πού καίγεται ἀπὸ τὴν αἴσθηση τοῦ συνοδοιπόρου Χριστοῦ. Ἡ Μεγάλη Ἐπιστήμη, ὡς κατεξοχὴν ὁδὸς μετανοίας, ἀφομοιώνει τόν μοναχό στὰ Πάθη τοῦ Κυρίου καί ἐλκύει τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ στήν καρδιά, πού ἐνοποιεῖ καί θεραπεύει τόν ὅλο ἄνθρωπο. Τὰ πάθη τοῦ κόσμου διαιροῦν τόν ἄνθρωπο. Ἡ ταπεινώση ὅμως τῆς ὁδοῦ πρὸς τὰ κάτω στρέφει ὁλόκληρὴ τὴν καρδιά καί τόν νοῦ στόν Θεό, ὁ Ὅποιος, ὡς ζηλωτὴς Θεός, δέν ἀνέχεται μοιρασμό μέ τόν ἀντικείμενο.

Τό Μοναστήρι εἶναι τόπος εὐχαριστίας καί τόπος μετανοίας. Ὁ μοναχισμός εἶναι μιά φιλότιμη καί θεοπρεπὴς ἀναπαύσις στήν ἀγάπη τῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ γιά τόν κόσμο. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς, γιά νά ἀγιάσει μέ τό θεϊκό αἷμα Του τόν πιστό λαό, ἔδειξε

“τό υπερβάλλον μέγεθος” (Εφ. 1,19) της ταπεινής αγάπης Του και έπαθε “έξω της πύλης” (Εβρ. 13,12). Και οι μοναχοί, για να ανταποδώσουν την ταπεινή ευγνωμοσύνη τους προς “τόν αγοράσαντα αυτούς Δεσπότην” (Β’ Πέτρ. 2,1), “έξέρχονται προς Αυτόν έξω της παρεμβολής” του κόσμου τούτου. Εκεί βαστάζουν “τόν όνειδισμόν” Του (Εβρ. 13,13) και ύπομένουν την αίσχυνή της πνευματικής τους πτωχείας. Η “έξοδος” αυτή δέν είναι τοπική, αλλά ασκητική, πνευματική. Τοποθετεί όμως τόν μοναχό στην όδό του Κυρίου. Είναι όδός μιμήσεως της κενωτικής αγάπης του Χριστού. Ο Χριστός “υπέμεινε σταυρόν, αίσχυνης καταφρονήσας” (Εβρ. 12,2), και αποδείχθηκε “σοφία, δικαιοσύνη τε και αγιασμός και απολύτρωσις” (Α’ Κορ. 1,30). Στην όδό αυτή επικρατεί η ταπεινή κίνηση “πρός αὐτοσμίκρυνσιν” και άφανίζεται η υπερήφανη τάση “πρός αὐτοθέωσιν”. Πρόκειται όμως για τήν ταπεινή προς τά κάτω πορεία, πού θεραπεύει από τίς συνέπειες της προπατορικής άμαρτίας.

Τό γεγονός, ότι η άποδοχή του “όνειδισμού” του Χριστού άμείβεται μέ τόν πλατυσμό της χάριτος πού πήγασε από τό Σταυρό και τήν Άνάσταση του Χριστού, μαθαίνουμε και από τήν διήγηση περί του Ζακχαίου. Ο έπίσημος αυτός άνθρωπος της πόλεως της Ιεριχούς, από τόν πόθο να δει τόν Χριστό, όντας “τῇ ἡλικίᾳ σμικρός” (Λκ. 19,3), ανέβηκε σέ συκομορέα. Άψήφησε δηλαδή τήν καλή γνώμη του κόσμου και πήρε επάνω του τήν αίσχυνή. Έγινε καταγέλαστος για χάρη του Χριστού. Αυτό ακριβώς έκανε τόν Κύριο να τόν προσέξει, γιατί είδε στόν Ζακχαίο κάποια πνευματική συγγένεια μαζί Του. Έκείνη τή στιγμή ο Κύριος Ίησους ανέβαινε στά Ιεροσόλυμα, για να όνειδισθεϊ και να πάθει για τή σωτηρία του κόσμου. Πορευόταν προς τόν Σταυρό της αίσχυνης. Άλλά και ο Ζακχαίος μέ τρόπο προφητικό τοποθέτησε τόν έαυτό του στην όδό του Χριστού και βάστασε αίσχυνή. Έτσι, άμέσως τότε ο Ζακχαίος είχε τόν Κύριο όχι μόνο συνοδοιπόρο, αλλά και συνδαιτημόνα στόν οίκο του. Η έπίσκεψη του Κυρίου έφερε ειρήνη και χάρη σωτηρίας στόν οίκο του Ζακχαίου, αλλά προπαντός πλάτυνε τήν καρδιά του σέ “τετραπλοῦν”, ώστε να άνορθωθεϊ η ζωή του. Και η λέξη “τετραπλοῦν” δέν σημαίνει άλλο παρά τήν άφομοίωση του Ζακχαίου στό μυστήριο του βάθους, του ὕψους, του μήκους και του πλάτους του Σταυρού. Μέ άλλα λόγια η τοποθέτηση του Ζακχαίου στην όδό του Κυρίου έφερε τόν πλατυσμό της υπάρεξέως του εις “τετραπλοῦν”, δηλαδή στην θεία άπειρότητα, στην όποια εισάγει ο σταυρός του Χριστού.

Έδω θα ήθελα να κάνω μιά παρένθεση. Μέ βάση αυτά πού είπαμε παραπάνω, κατανοοῦμε γιατί ακριβώς τό μυστήριο της ιερᾶς έξομολογήσεως έχει τόσο μεγάλη δύναμη και χάρη. Ο πιστός πού έξομολογεϊται για να συμφιλιωθεϊ μέ τόν Θεό, παίρνει έκούσια πάνω του τήν αίσχυνή των άμαρτιών του. Ο Κύριος θεωρεϊ τό τόλμημα αυτό της πίστewς ως ανταπόδοση ευγνωμοσύνης για τήν αίσχυνή πού ο Ίδιος υπέμεινε για μάς. Ο πιστός μέ τόν τρόπο αυτό βρίσκεται στην όδό του Κυρίου και ο Κύριος τόν έπισκέπτεται μέ τή χάρη Του και

ανάκαινίζει τή ζωή του. Η ανάκαινιση πού παίρνουμε από τό μυστήριο της έξομολογήσεως είναι άνάλογη μέ τήν αίσχυνή πού αισθανόμαστε όταν γυμνώνουμε τόν έαυτό μας μπροστά στόν Κύριο και μπροστά στόν λειτουργό του. Και Εκείνος μάς ένδύει μέ τό δικό Του ιμάτιο χάριτος.

Όλη η δύναμη της όδοῦ του μοναχισμού έγκειται έπομένως στό γεγονός ότι ο μοναχός τοποθετεί τόν έαυτό του στην όδό του Κυρίου μέ τρόπο γνωστικό και συγκεκριμένο. Η όδός της Μεγάλης Έπιστήμης πού περιέχεται στά λόγια του Κυρίου προς τόν Σιλουανό, “κράτει τόν νοῦν σου εις τόν ἄδην και μή άπελπίζου”, υποδεικνύει κατ’ έξοχήν τήν όδό του Κυρίου. Περικλείει συνολικά όλα τά στοιχεϊά εκείνα πού τήν άπαρτίζουν. Όδηγεϊ στην ένωση μέ τόν Χριστό πού είναι τό Α και τό Ω, η αρχή και τό τέλος της όδοῦ αυτής. Για παράδειγμα : ο μοναχός πού υποβάλλει τόν έαυτό του στην έσχατη αυτοκαταδίκη της κολάσεως για τήν άμαρτωλότητα και τήν αναξιότητα του ένώπιον ενός τέτοιου ταπεινού και ευεργέτου Θεοῦ, γνωστοῦ και ἡγαπημένου, πώς είναι δυνατόν να γογγύσει ή να σαλευθεϊ από ασθένειες, πειρασμούς, περιφρόνηση εκ μέρους των άλλων, στερήσεις ή διωγμούς; Ο ίδιος όρισε για τόν έαυτό του τήν έσχατη τιμωρία της κολάσεως και, όπως συνήθιζε να λέγει ο Γέροντας Σωφρόνιος, έγινε διώκτης του έαυτοῦ του περισσότερο από ό,τι οι άλλοι θα μπορούσαν να τόν καταδιώξουν. Έτσι, κάτω από όποιεσδήποτε συνθήκες ειρήνης ή πολέμου, παραμένει αληθινός ο λόγος του Άποστόλου : “πάντες οι θέλοντες εύσεβώς ζῆν εν Χριστῷ Ίησοῦ διωχθήσονται” (Β’ Τιμ. 3,12).

Η “έξοδος” χάριν του “όνειδισμού” του Χριστού, για τήν όποια μιλήσαμε προηγουμένως, δίνει στόν μοναχισμό άποκαλυπτικό χαρακτήρα και τόν έντάσσει σέ έσχατολογική προοπτική. Δημιουργεϊ ευνοϊκούς όρους για τήν άπαλλαγή από τίς πολλές βιοτικές μέριμνες και έμπνέει σταθερή άφοσίωση στίς έντολές του Χριστού. Τό “μοναχικό” πρότυπο ζωής παρουσιάζεται ως μίμηση και “κατάβασις πού άγγελικού κόσμου επί της γῆς” (Άσκησις και Θεωρία, σ. 23). Αυτό ύπηρετεϊ τό ένα και μοναδικό θέλημα του Θεοῦ. Μέ άλλα λόγια, η όδός του Μοναχισμού, στην έσχατολογική προοπτική της, γίνεται πηγή έμπνεύσεως.

Οι άσκητές της έρήμου έλεγαν ότι, αν θέλει ο άνθρωπος, από τό πρωϊ μέχρι τό βράδυ μπορεί να φθάσει σέ “μέτρον θεϊον”. Τό δυσχερές όμως του πράγματος είναι να έχει κανείς τήν έμπνευση, ώστε κάθε μέρα να παραμένει σέ θεϊά μέτρα. Σ’ αυτό βοηθά η έσχατολογική τοποθέτηση της μοναχικής όδοῦ. Γι’ αυτό και ο Άπόστολος Παῦλος, κάθε φορά πού έξέθετε τήν τελειότητα της χριστιανικής διδαχής, τήν συνέδεε μέ τήν ένδοξη μελλοντική παρουσία του Κυρίου. Για παράδειγμα: “Επεφάνη γάρ η χάρις του Θεοῦ ή σωτήριος πᾶσιν ανθρώποις, παιδεύουσα ἡμᾶς ἵνα ἀρνησάμενοι τήν ἀσέβειαν και τās κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως και δικαίως ζῆσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τήν μακαρίαν ἐλπίδα και ἐπιφάνειαν της δόξης του μεγάλου Θεοῦ και Σωτῆρος ἡμῶν Ίησοῦ Χριστοῦ”

(Τιτ. 2,11-13). Ἡ ἀναμονή τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ δίνει τὴν ἐμπνευση καὶ τὴ δύναμη νὰ σταθεῖ ὁ πιστὸς στὴ χάρι τοῦ Θεοῦ “τὴν σωτήριον”. Καὶ ἄλλο παράδειγμα ἀπὸ τὸν ἀπόστολο Ἰωάννη: “Ἴδετε ποταπὴν ἀγάπην δέδωκεν ἡμῖν ὁ πατήρ, ἵνα τέκνα Θεοῦ κληθῶμεν... Ἀγαπητοί, νῦν τέκνα Θεοῦ ἐσμεν, καὶ οὕτω ἐφανερώθη τί ἐσόμεθα· οἶδαμεν δὲ ὅτι ἐάν φανερωθῇ, ὅμοιοι αὐτῷ ἐσόμεθα, ὅτι ὁψόμεθα αὐτόν καθὼς ἐστι. Καὶ πᾶς ὁ ἔχων τὴν ἐλπίδα ταύτην ἐπ’ αὐτῷ ἀγνίζει ἑαυτόν, καθὼς ἐκεῖνος ἀγνός ἐστι” (Α΄ Ἰω. 3, 1-3). Ἀποκτοῦμε τὴν ὑψηλὴν κατάστασι τῆς υἱοθεσίας, ὅταν ἔχουμε τὴν ἐλπίδα στὴν ἐνδοξὴ φανέρωσι τοῦ Χριστοῦ τὴν ἐσχάτη ἡμέρα. Γι’ αὐτὸ καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, συμβολολεύοντας, λέγει ὅτι “παράγει τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου” καὶ ἀμετάθετη ἀξία ἔχει μόνον ἡ ἐκπλήρωσι τῶν ἐντολῶν τοῦ Θεοῦ (Α΄ Κορ. 7,31 καὶ 19).

Ἡ ἐξάσκησι τῆς Μεγάλης Ἐπιστήμης, γιὰ τὴν ὁποία μέ ἐξαρση μιλοῦν οἱ Πατέρες μας, ἀποβαίνει πηγὴ ἐμπνεύσεως. Μὲ τὴν αὐτομεμφία καὶ αὐτοκατάκρισι ὁ Μοναχὸς στέκεται διαρκῶς ἐνὸς τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ. Ἐφόσον ὁμως πράττει αὐτὸ ἐκούσια, προλαμβάνει τὴν αἰώνια καταδίκη τῆς ἡμέρας ἐκείνης τῆς κρίσεως καὶ δέχεται ἀπὸ τὸν Κύριον “στόμα καὶ σοφίαν” (Λκ. 21, 15), ποῦ καταισχύνει τοὺς ἀόρατους ἐχθροὺς του. Ἡ στάσι τοῦ αὐτῆ ἐνώπιον τοῦ κριτηρίου τοῦ Θεοῦ συντρίβει τὴν καρδιά καὶ γεννᾷ ἀκατάπαυστα τὴν προσευχὴ τῆς μετανοίας.

Στὴ μοναχικὴ ζωὴ ἡ Μεγάλη Ἐπιστήμη ἐκδηλώνεται σταδιακά. Στὸ πρῶτον στάδιον ὁ μοναχὸς ταπεινώνει τὸν ἑαυτό του καὶ τὸν ἔχει ὡς χειρότερον ἀπ’ ὅλους. Στὸ δεῦτερον στάδιον θεωρεῖ τὸν ἑαυτό του “ἄξιον τῆς αἰωνίου φλογός” καὶ τότε ἀφανίζονται οἱ ἐμπαθεῖς λογισμοί. Στὸ τρίτον στάδιον ὁμως, ὅταν ἐπιδημήσει τὸ Πνεῦμα τὸ “Ἅγιον καὶ μάθει ὁ μοναχὸς ἀπὸ Αὐτοῦ τὴν χαρισματικὴ καὶ θεία ταπείνωσι, ἀγαπᾷ τὸν Χριστὸ μέχρι αὐτομίσους καὶ αὐτὴ ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ τελειότερη ἔκφρασι τῆς ἀνθρώπινης ὑποστάσεως.

Ἡ ἀσκητικὴ τῆς Μεγάλης Ἐπιστήμης δὲν εἶναι γιὰ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, οὔτε ἀκόμη γιὰ ὅλους τοὺς μοναχοὺς. Ἡ ἐντασὴ τῆς εἶναι μεγάλη καὶ ἀπαιτεῖ ψυχικὴ ὑγεία, ἡ ὁποία ἀποκαθίσταται μὲ τὴν ἐκπλήρωσι τῶν μοναχικῶν ὑποσχέσεων.

Ὡς σκοπὸς καὶ νόημα τοῦ μοναχισμοῦ ὀρίζεται ἀπὸ τὸν Γέροντα Σωφρόνιον ἡ μέ ἄκρα ἀφοσίωσι τήρησι τῶν εὐαγγελικῶν ἐντολῶν, ὥστε νὰ ἀποβοῦν γιὰ τὸν πιστὸ “ὁ μοναδικὸς καὶ αἰώνιος νόμος ὁλοκλήρου τοῦ εἶναι” του (Ἐσκησι καὶ Θεωρία, σ. 18). Ἡ τεθεωμένη αὐτὴ κατάστασι ἐκφράζεται μὲ τὴν τελειότητα τῶν χαρισμάτων τοῦ Πνεύματος καὶ τῆς “μεζονος ἀγάπης”, ποῦ μαρτυροῦν τὴν ἐξομίωσι πρὸς τὸν Χριστὸ κατὰ τὸν πληρέστερον τρόπο.

Ἡ ὁδὸς λοιπὸν τοῦ μοναχισμοῦ ἀποτελεῖ χάρισμα τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Διατηρεῖ πάνω στὴ γῆ τὴ γνώσι τῆς ὁδοῦ τοῦ Θεοῦ, ποῦ διδάσκει ἡ θεοπνευστη καὶ μεγάλῃ Ἐπιστήμῃ τῶν λόγων τοῦ Χριστοῦ. Ἡ τέλεια γνώσι τῆς ὁδοῦ αὐτῆς

κατεργάζεται τὸν παγκόσμιον πλατυσμὸ τοῦ ἀνθρώπινου προσώπου, ποῦ γίνεται κατὰ χάριν μεσίτης μεταξὺ τοῦ Θεοῦ καὶ ὅλης τῆς κτίσεως.

Ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τῆς Κλίμακος λέει ὅτι “φῶς μέν μοναχοῖς, ἄγγελοι· φῶς δὲ πάντων ἀνθρώπων, μοναδικὴ πολιτεία” (26, 23). Τὸ φῶς αὐτὸ εἶναι ἡ γνώσι τῆς ὁδοῦ τοῦ Κυρίου. Στὸ φῶς αὐτὸ ὁδηγεῖ ἡ μαθητεία στὸ πνεῦμα τῆς Μεγάλης Ἐπιστήμης, ποῦ ὁ Θεὸς διδάσκει στὸν ἀπεγνωσμὸν μας κόσμον διὰ μέσου τοῦ θεράποντός Του Σιλουανοῦ. Τὸ θησαυρὸ τῆς γνώσεως αὐτῆς φυλάγει ἡ Ἐκκλησία κατεξοχὴν στοὺς κόλπους τοῦ μοναχισμοῦ.

Στὸ βιβλίον τῶν Πράξεων λέγεται πῶς οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι, μετὰ τὴν ὄρασι τοῦ ἀναστάντος Κυρίου, ἐγίναν μάρτυρες τῆς ἀναστάσεως Του “μεγάλῃ δυνάμει” (Πράξ. 4,33). Παρόμοια, ὅσοι ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς γίνονται κάτοχοι τῆς Μεγάλης Ἐπιστήμης, ἀναδεικνύονται ἐπίσης οἱ ζῶντες μάρτυρες τῆς αἰώνιας ἀληθείας τοῦ Εὐαγγελίου, ποῦ βεβαιώνει τὴ Σωτηρία στὴν καρδιά τοῦ ἀνθρώπου.

Οἱ δώδεκα Ἀπόστολοι ἔκριναν ὅτι δὲν ἦταν “ἄρεστόν” νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ ἔργον τῆς διδασκαλίας τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ νὰ διακονοῦν “τραπέζαις” (βλ. Πράξ. 6,2). Ἔτσι καὶ οἱ μοναχοὶ ποῦ κατέχουν τὴ Μεγάλῃ Ἐπιστήμῃ δὲν πρέπει νὰ ἐκδραπῶνται σὲ ἐξωτερικὴ ὑπηρεσία τῶν συνανθρώπων τους. Εἶναι ὠφελιμότερον νὰ μένουν παραδομένοι στὸ ἔργον τῆς προσευχῆς καὶ τῆς μετανοίας.

Ἡ μοναχικὴ βιοτὴ εἶναι θυσία στὸν Θεόν, ποῦ δοξάζει τὸ Ὄνομα καὶ τὴν φιλανθρωπία Του. Ἐλκύει τὴ θεία χάρι, ποῦ καθαίρει τὴν καρδιά καὶ τὴν ἐτοιμάζει γιὰ κατοικητήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος. Στὴν ὁδὸ αὐτῇ, μὲ τὴν καρποφόρον ἐκπλήρωσι τῶν μοναχικῶν ὑποσχέσεων, συνειδητοποιεῖ ὁ μοναχὸς τὸν ἀδαμαιοῦ πλατυσμὸν του, ποῦ τὸν ἀπεργάζεται ἀληθινὴ ὑπόστασι καὶ φορεὰ ὅλης τῆς κτίσεως, θείας καὶ ἀνθρωπίνης. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ γίνεται ἄνθρωπος παγκόσμιος, καὶ ἡ παγκοσμιότητά του αὐτὴ σφραγίζεται μὲ τὴν προσευχὴν τοῦ “δὲ ὅλον τὸν Ἀδὰμ ὡς περὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου” (Ἐσκησι καὶ Θεωρία, σ. 102). Φέροντας συνεχῶς τὴν ἐνέργεια τῆς χάριτος γίνεται ἀληθινὸ “βασιλεῖον ἱεράτευμα” καὶ διακονεῖ ἐν Πνεύματι τὴν σωτηρία τοῦ κόσμου. Γίνεται “συνεργὸς Θεοῦ” στὴ θεία παλιγγενεσία.

Ἰδιαίτερα μὲ τὴν ἄσκησι τῆς μοναχικῆς ὑπακοῆς ὁ μοναχὸς μαθαίνει νὰ δέχεται μέσα του τὸ θέλημα καὶ τὴν ζωὴ τῶν ἄλλων συνασκητῶν του. Προσεύχεται φέροντας στὴν καρδιά του τὴν ζωὴ ὅλης τῆς ἀδελφότητος. Μεταβαίνει ἀπὸ τὸ “ἐγώ” στὸ “ἐμεῖς” τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος. Ζεῖ τὸν πόνον καὶ τὸν αἰώνιον προορισμὸν τῆς ὥς ζέουσα προσωπικῆς ὑπόθεσι. Ἔτσι ὁ μοναχισμὸς γίνεται ὁ πνευματικὸς “τόπος”, ὅπου ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νὰ μαθητεύει στὴ Μεγάλῃ Ἐπιστήμῃ καὶ νὰ μυηθεῖ στὸν ὑποστατικὸ “τρόπον” τῆς ὑπάξεως. Φέροντας μέσα του μίαν συγκεκριμένη ἀδελφότητα φθάνει τελικὰ στὸ “καθ’ ὁμοίωσιν” Χριστοῦ· γίνεται ἱκανὸς, ὅπως Ἐκεῖνος, νὰ ἀγκαλιάσει τὸ σύνολον τῆς ἀνθρωπότητος μέσα στὸ χρόνο καὶ τὸ χωρὸν.

“Σκέψεις πριν από την έγχειρηση”

του Ίακωβου Τσουνή

Ἡ εὐρύτερη κοινωνία τοῦ θρησκευτικοῦ, Πολιτικοῦ, Διπλωματικοῦ, Στρατιωτικοῦ, Ἐπιστημονικοῦ καί ἐν γένει Πνευματικοῦ Κόσμου τῆς χώρας μας, γνωρίζει τόν κ. ΙΑΚΩΒΟ ΤΣΟΥΝΗ ὡς ἔναν ἐπιτυχημένο Οἰκονομολόγο, ὡς ἔναν δραστήριο Ἐπιχειρηματία - Ἐφοπλιστή, ὡς ἔναν ἐκ τῶν ἐπιφανῶν Ἐθνικῶν Εὐεργετῶν τῆς Πατρίδος μας, καί ὡς ἔναν διακρινόμενον Φιλάνθρωπον καί Κοινωνικόν Παράγοντα μέ πολυδιάστατη πρακτική καί τακτική. Μιά ἄλλη διαφορετική πτυχή τῆς πολυσύνθετης μορφῆς τοῦ κ. ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΣΟΥΝΗ, εἶναι καί αὐτή τοῦ βαθυστόχαστου ἐρμηνευτῆ τοῦ ἀνθρώπινου πόνου, μέ διαστάσεις πού ἀγγίζουν τίς πλέον εὐαίσθητες χορδές τοῦ πνευματικοῦ ἀνδρός.

Μιά ἐκ τῶν πολλῶν συνεργασιῶν του, στό ἔγκυρο Περιοδικό “ΚΑΡΔΙΑ καί ΑΓΓΕΙΑ”, ἐπισήμου Δημοσιογραφικοῦ ὄργανου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἰδρυματος Καρδιολογίας, τῆς ὁποίας Διοικητικὸς Σύμβουλός του, τυγχάνει ἀπὸ ἐτῶν ὁ κ. Ίακωβος Τσουνῆς δημοσιεύει ἀρθρο τοῦ, ὑπὸ τὸν τίτλο “Σκέψεις πρὶν ἀπὸ τὴν ἐγχείρηση”. Προσωπικά βιώνοντας τὸ ἀρθρογράφο, πού ὅμως ἔχουν καί Πανανθρώπινες διαστάσεις, γι’ αὐτὸ καί τοῦ λόγου αὐτοῦ τὸ “EXPRESSION” ἀναδημοσιεύει τίς σκέψεις του, μέσα ἀπὸ τίς ὁποῖες ὁ ἀναγνώστης θὰ μπορέσει, πιστεύουμε, νὰ δεχθεῖ τὸ μήνυμα τοῦ Συγγραφέως, μέ ὅλο τὸ φιλοσοφικὸ διαλογισμὸ πού αὐτὲς προβάλλουν.

... “Περπατοῦσαμε στὴ Ν. Μάκρη σὲ ἀγαπημένες ἀκρογιαλιές, δίπλα σὲ θάλασσες, μέσα στὴ ζωὴ, σ’ ἓνα οὐρανὸ καθάριο, πού στὸ τελείωμά του διαισθανόμουν τὴν ἀβυσσο ἀπ’ ὅπου ἐρχόμαστε καί γεννιόμαστε στὴ γῆ. Συλλογιόμουν τὴν ἀσταμάτητη πάλη γιὰ ζωὴ, γιὰ δημιουργία, γιὰ σύνθεση, κι ἀπὸ τὴν ἄλλη ταυτόχρονα τὸν κατήφορο γιὰ ἀποσύνθεση, γιὰ ἐπιστροφή. Πρόβαλλαν τότε μέσα μου εἰκόνες τῆς ἀγιωτάτης τῶν πάντων Μητέρας, νὰ μέ ἀγκαλιάζουν τὰ τρυφερά τῆς χέρια, τὰ ζωοδότα μάτια τῆς, καί σκεφτόμουν ἀπὸ πού ἐρχεται ἡ πανανθρώπινη δύναμη, πού μᾶς σφενδόνισε ἀπὸ τὸ ἀγέννητο στὴ γέννηση, ἀπὸ πού σχηματίζεται τὸ ὄραμα μέ τίς ἀκατάλυτες δυνάμεις τοῦ Σύνπαντος καί ἐναρμονίζεται ρυθμίζοντας ἔτσι τὸ στοχασμὸ καί τὴν πράξη. Ξεκινήσαμε ὅλοι ἀπὸ ἓνα σκοτεινὸ σημεῖο, τὴ Μητέρα, κι ὁδεύουμε σ’ ἓνα ἄλλο σκοτεινὸ, στὸ Μνῆμα. Δύο ἀκατάλυτες δυνάμεις τοῦ σύνπαντος πού ἀνταγωνίζονται”.

Κύλησαν τὰ πρῶτα δάκρυα.... Μέσα μου δούλευαν οἱ αἰσθήσεις, ἡ χαρὰ, ἀπὸ τὸ κάλεσμα τῆς ὕλης πού γίνεται Ζωή, ἡ χαρὰ καί ἡ θλίψη μαζί, ἡ ὕλη καί τὸ πνεῦμα. “Ἐρρεαν ὅλα τριγύρω μου καί στροβιλίζονταν στὸ λιγότερο κεφάλι μου τραγοῦδια, γέλια καί κλάματα κατρακύλαγαν σάν τὸ νερὸ σὲ καταρράκτες... Σκεφτόμουν στὸ περπάτημά μου κι ἀνηφόριζα πρὸς τὸ κτῆμα τῶν Ἀγώνων μου. Οἱ σκέψεις μου γεννιόντουσαν σὲ ἱλιγγο, κι ἐριχναν γιοφύρια, κι ἀνοίγα δρόμους, γιὰ νὰ σταθῶ νὰ μὴν γκρεμιστῶ.

Εἶχα πρόσφατα γυρίσει ἀπὸ τὸ Λονδίνον καί εἶχα δ ε χ θ ε ἰ ἀδιαμαρτύρητα, χωρὶς μεταίωτητά τὰ σύνορα τοῦ νοῦ καί τοῦ σώματος, καί μέσα στὰ αὐστηρά τοῦτα σύνορα τῆς ἱπποκράτειας ἐπιστήμης συνέχισα σὰ

νοικοκύρης νὰ προσπαθῶ, νὰ δουλεύω, νὰ βάζω σὲ τάξη τὴν “ἀναρχία”. Δέν ξέρω ἂν πίσω ἀπ’ τὰ φαινόμενα ζοῦσε ἡ μυστική, ἡ παντοδύναμη, ἡ θεϊκὴ αὐλὴ οὐσία, Δέν τὸ ψάχνω, δέν ρωτῶ. Ἀπλὰ τὸ δέχομαι ... Δέν ξέρω τί κρύβεται πίσω ἀπὸ τὰ φαινόμενα καί τί εἶναι τὸ μυστήριον πού μᾶς γεννάει καί μᾶς σκοτώνει καί ἂν πίσω ἀπὸ τὴν ἀέναη ροὴ τοῦ κόσμου κρύβεται ἡ μυστική, ἡ παντοδύναμη θεϊκὴ παρουσία. Ἀπλὰ τὸ δέχομαι ...

Ἐδῶ στὴν Ἀθήνα, στὸν τόπο πού ἔφτιαξα Οἰκογένεια καί ἀπέκτησα φίλους - ἀξίους, μιά ἀκατάπαυστη φωνὴ σάν ἑκτὴ δύναμη ξεπέρασε τὰ σύνορα γιὰτί εἶχα ἀρνηθεῖ, ὅτι ζωὴ εἶναι μόνο ἡ παράταση πού δίνουν οἱ πέντε αἰσθήσεις τοῦ κορμιοῦ μου. Κι ἀνέβηκα ἔτσι πάνω στὴ σκηνὴ γιὰ μιά ἐπέμβαση στὴν πορεία ἀκολουθώντας τὸ βαθύ μου χτυποκάρδι γιὰ νὰ ζήσω καί νὰ βαστάξω τὸ καθημερινὸ θέαμα τῆς ἀρρώστιας καί τοῦ ἀγγώστου.

Ρώτησα καί ξαναρώτησα σπουδαίους γιатρούς τοῦ νοῦ καί τοῦ πνεύματος φίλους σπουδαίους τῆς καρδιάς καί τοῦ πνεύματος, πούχαν καί τὴν τεχνολογία τὴν προηγμένη γιὰ ὑποστήριξη. Καί τὸ διαπίστωσαν ... Μοῦπαν ὅτι χρειαζόταν γιὰ τὴ διαπίστωση. Εἴμαστε πλάσματα ἐφήμερα κι ἀδύναμα καμωμένα ἀπὸ ὕλη καί ὄνειρα, κι ἐνοιώθα τίς δύο δυνάμεις νὰ μέ τραβοῦν ἀντίθετα, ἡ μιά στὸ σκοτάδι, ἡ ἄλλη στὸ φῶς.

Κύλησαν καί πάλι δάκρυα. Μέσα μου πάλευα καί μαχόμουν πῶς νὰ δῶ τὴ συνέχειά μου, τὰ τέκνα μου, πῶς νὰ τοὺς δώσω τὸ χέρι μου, πῶς νὰ προφτάσω νὰ συλλαβίσω τὸ ὄνομά τους καί τὴν εὐχὴ στὸν ἀέρας λόγῳ μου. Κι αἰσθανόμουν βαθεῖα τὴν ἀνάγκη νὰ ρυθμίσω μαζί τὴν πορεία τῆς ζωῆς καί τῆς καρδιάς μας... Ὑπῆρχε ἄραγε τί καλύτερο ἀπὸ τὸ νὰ ἐνωθοῦμε, νὰ πιαστοῦμε σφιχτά, νὰ σμίξουμε τίς καρδιές, νὰ δημιουργήσουμε τὸ ἴδιο πνεῦμα καί μιά καρδιά πάνω στὴ γῆ, νὰ δώσουμε ἀνθρώπινον νόημα στοὺς ἀγῶνες μας ὅσο δέν ἐρχονται οἱ μεγάλοι σεισμοί, οἱ βιβλικές καταστροφές, οἱ κομήτες ἀπὸ τὸ ὑπερπέραν νὰ μᾶς ἐξαφανίσουν.

Μέσα μου ἓνας “Ἀντρας καί μιά Γυναίκα ἀγκαλιάζονται κι ἀγαποῦνται, ἡ ἀρχέγονη ἐνότητά τῆς φύσης, μέ τὴ γυναίκα Μητέρα νὰ δέχεται γαληνεμένη, σίγουρη τὸ σπέρμα, πού τὸν ἐθρεψε ... Τὴν κοιτάζω, τὴν κοιτάζω καθημερινά, ὡς Μητέρα, τὴν ὕλη καί τὸ πνεῦμα νὰ σμίξουν, νὰ γεννοῦν, μ’ ἀφηρημένες ρίζες στὴν αἰωνιότητα... Συλλογιόμουν πολλὰ ἀλλὰ ποτέ δέν στέρησα τὴν οὐσία ἀπὸ τὸν ἀγῶνα. Μέσα σ’ αὐτὸν τὸν ἀγῶνα ξετυλίγονται καί δουλεύουν αἰώνια ὁ πόνος, ἡ χαρὰ, ἡ ἐλπίδα. Ἡ καρδιά γεμάτη ἐλπίδα, ὁ χορὸς τῶν πέντε αἰσθήσεων, πού δέν ἀφήνει τὸ μέγα φόβο νὰ κυβερνᾷ. Ἦρθα σὲ ἐλάχιστες μέρες, οἱ ὥρες στὸ χειρουργικὸ κρεβάτι κι ἐγὼ τὸ φῶς μετάλαβα καί ἰσορροπῆσαν μέσα μου ζωντανὰ οἱ δύο ἀντιστρατεύόμενες δυνάμεις ... ἡ Μητέρα καί τὸ Μνῆμα ... Κι ὅταν μετὰ ἀνασηκώθηκα λίγο καί ἀνέπνεα μέ κόπο ὅση νάρκη καί ἀκίνησι εἶχα, ἄφησα μέ τὴ λαχτῶρα καί τὴ δύναμη νὰ ξεφύγει ἡ φωνὴ τῆς δημιουργίας, ἡ φωνὴ τῆς συνέχειας. “Τὸ γιὸ μου...”, τὸν Κώστα... πού μόνο ἐγὼ μπορῶ νὰ ξέρω τί κρύβει μέσα στὸν ἀνθρώπινον κόσμο του.

Τώρα μακριὰ ἀπὸ τὰ χειρουργεῖα, τοὺς γιатρούς, τοὺς βοηθοὺς των, τοὺς διοικητικοὺς ἐπιτελεῖς των καί τίς ἀγαπημένες μου νοσηλεύτριες, τίς πανάγιες αὐτές ἀδελφές μας, εἶμαι ζῶν ὁργανισμός. Μάχισμα ξανά εἰς τὴν ζωὴν διὰ τὴ συνέχισαν τῶν ὠραίων ἀγώνων, πού εἶναι τὸ συστατικὸ στοιχεῖο τῆς υπέρβας, ὡς καὶ τὰ τὴν ὑπόλοιπῶν καὶ ὁλοκληρωσιν τῶν ὑπολοίπων ὁραμάτων μου γιὰ τὸν “Ἀνθρώπο καί τὴν Πατρίδα μου. Κλείνω μέ τὴν ἀνυπόκριτη καί ἀτέρμονα εὐγνωμοσύνη μου στὸ Θεὸ καί σὲ ὅλους ἐκείνους πού ἐπέτρεψαν τὴ συνέχισαν...

ΑΡΓΥΡΟΣ ΣΤΑΚΗΣ

“Ο Βασιλιάς τῆς Γλασκώβης”

του Χάρη Μεττή

(β' μέρος)

ΜΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΡΓΥΡΟ ΣΤΑΚΗ

Δημοσιεύουμε πιά κάτω τήν προσωπική μαρτυρία τοῦ παλαιμάχου κ. Ἰωσήφ Ἀνανία, ὁ ὁποῖος γνῶρισε ἀπό κοντά τόν ἀείμνηστο Στάκη καί συνεργάστηκε μαζί του, κυρίως στήν ἀγορά ιδιόκτητου Ναοῦ γιά τούς Ἑλλήνες Ὁρθόδοξους τῆς Γλασκώβης. Τή μαρτυρία αὐτή ὁ κ. Ἀνανίας μάς τήν ἐστειλε γραπτῶς, μαζί μέ τίς δημοσιεύμενες ἐδῶ δύο

φωτογραφίες, τή δημοσιεύουμε δέ ἀκριβῶς ὅπως ἔχει, ἐπιφέροντες μόνο διορθώσεις στά τυχόν ὀρθογραφικά - ἀλλά ὄχι συντακτικά - λάθη :

“Πρό τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου στήν Γλασκώβη ἦσαν μόνο οἰκογένειες Ἑλλήνων Ὁρθόδοξων Χριστιανῶν καί μερικοί ναυτικοί. Σύχναζαν ὅμως καί Κύπριοι κεντηματέμποροι, ὅπως ὁ σημερινός κ. Στάκης. Διά τίς θρησκευτικές των ἀνάγκες μετέβαινε ἀπό τήν Ἀρχιεπισκοπή στό Λονδίνο ἱερέας εἰς τήν Γλασκώβη.

Κατά τή διάρκεια τοῦ πολέμου αὐξήθη ὁ πληθυσμός διά νά ἀποφύγουν τούς βομβαρδισμούς τοῦ Λονδίνου, ὅπως καί ὅταν τελείωσε ὁ πόλεμος ἀπό ἀρκετές Ἑλληνίδες πού ἐπανδρεύθηκαν Σκώτους στρατιῶτες.

Τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1945 ἦλθεν διά λειτουργίαν ὁ ἱερατικῶς προϊστάμενος Ἀρχιμανδρίτης Μελίτων, (μετέπειτα Μητροπολίτης Χαλκηδόνος), ὁ ὁποῖος προσπάθησε νά φέρι πιά κοντά τήν Κοινότητα. Ἀργότερα ἰδρύθηκε τὸ πρῶτο Ἐκκλησιαστικό Συμβούλιο μέ πρόεδρο τόν κ. Ἀργυρό Στάκη, Ταμία τόν κ. Ἰωσήφ Ἀνανία, γραμματέα τόν κ. Ἀνδρέα Σπύρου καί μέ συμβούλους τόν κ. Ἀλέξανδρο Κώστα, τήν κα. Gardrer καί κα. Adams.

Ἡ ἐπιθυμία ὅλων ἦτο τὸ πῶς νά ἀποκτήσουν τόν δικό τους Ναό. Βέβαια, πρῶτον ἦτο τὸ οἰκονομικόν. Ὁργανώθησαν χοροὶ παζάρς καί ἐδόθησαν κιβώτια (collection boxes) εἰς ὅλους τούς ἐνορίτες.

Ἱερέας ἦρχετο κάθε δεύτερο μήνα καί λειτουργοῦσε. Ὁ σκοπός ἦτο τίς Κυριακές πού δέν εἶχε ἐκκλησίασμα, οἱ Χριστιανοὶ νά προσκυνήσουν καί νά βάλουν στό κουτί ὅ,τι μπορούσαν, μετά τὸ ἔφερναν ὅταν εἶχε λειτουργία. Ἔτσι τὸ ποσόν τοῦ μαζεύου τῆς Ἐκκλησίας αὐξήθηκε στίς £1,000,- περίπου. Ἐνέργειες ἐγίνοντο καθημερινῶς πρὸς ἀγοράν Ἐκκλησίας καί τὸ 1953 ἐστάλη ἐπιστολή πρὸς τόν ταμία τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Συμβουλίου ὅτι ὁ Ναός τοῦ Ἀγίου Λουκά στό Crafon Str. πλησίον τοῦ κεντρικοῦ St. George Square ἦτο πρὸς πώληση μέ χαμηλὴ τιμὴ, ὑπὸ τόν ὅρο ὅτι τὸ ὄνομα τῆς

Ἐκκλησίας θά παραμείνει τὸ ἴδιο.

Τὸ κτίριο τῆς Ἐκκλησίας ἦτο σέ κακὴ κατάσταση. Δέν εἶχε οὔτε ὀροφή. Ἡ συγκίνησις ὅλων τῶν Χριστιανῶν ἦτο μεγάλη καί ὅλοι πρόσφεραν κατὰ δύναμη καί μέ τή μεγάλη γενναιοδωρία τοῦ κ. Ἀργυροῦ ἀπέκτησε ἡ Κοινότης Γλασκώβης τὸν πρῶτο Ὁρθόδοξο Χριστιανικὸ Ναό.”

“Υ.Γ. Κατὰ δική μου γνώμη, χωρὶς τήν οἰκονομικὴν βοήθειαν τοῦ κ. Στάκη δέν θά ὑπῆρχε Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία στήν Γλασκώβη σήμερα”.

Ἐξ ἄλλου ὁ ἀοίδιμος Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων Ἀθιναγόρας, μέ τήν εὐκαιρία τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων γιά τὰ Τριαντάχρονα τῆς Κοινότητος Ἀποστόλου Λουκά Γλασκώβης, ἀπέστειλε τὸ πιά κάτω χαιρετιστήριο γράμμα, στό ὁποῖο ἀναφέρεται ἐν ἐκτάσει καί στὸν Ἀργυρὸ Στάκη :

“Ἡ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΝ ΣΚΩΤΙΑ 1944 - 1974

Ἐν χαρᾷ πολλῇ ἐδεξάμην τήν ἀπόφασιν ὑμῶν περὶ τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Τριακονταετίας τῆς ὑμετέρας Κοινότητος, τῆς τιμωμένης εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἀγίου Ἀποστόλου καί Εὐαγγελιστοῦ Λουκά ἐν τῇ μεγαλοπόλει Γλασκώβη τῆς Σκωτίας.

Εἰς ἀνταπόκρισιν ἀπευθύνω τήν παροῦσαν διά νά ἐρμηνεύσω τήν ἀγαλλίασιν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς διά τόν ἑορτασμόν τοῦτον, ὁ ὁποῖος ἀποδεικνύει ὅτι ἡ ἐν Μεγάλῃ Βρετανίᾳ Ὁμογένεια ἐμβαθύνει τὰς ρίζας τῆς διαμονῆς της ἐν τῇ εὐλογημένῃ ταύτῃ χώρᾳ, συμβάλλουσα κατὰ τὸ δυνατόν εἰς τήν πνευματικὴν πρόοδον αὐτῆς καί τήν ἐν γένει πραγμάτων τῶν ἀξίων, αἱ ὁποῖαι διαφαίνονται ἐν τῇ πορείᾳ τῆς ἐνδόξου ἱστορίας τῆς

Ἐγκαινία Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Λουκά, 1953. Ἐξ ἁριστερῶν πρὸς τὰ δεξιὰ : Νίκος Χέλμς, Ἰάκωβος Κουμίδης, π. Κων/νος Ἀρώνης, Σεθ Ἀρχ. Ἀθιναγόρας, Ἀργυρὸς Στάκης, Θεοφ. Ἰάκωβος Βίρχος ἀπὸ τὸ Πατριαρχεῖο καί Ἰωσήφ Ἀνανίας. Ἡ πρώτη Ἐκκλησία ἀγοράστηκε τὸ 1953 γιά £800- free hold καί ὄχι liasehold καί ἤρθε Trust μέ trustees Ἀργυρὸ Στάκη, Ἰωσήφ Ἀνανία, Ἀλέξανδρο Κώστα καί κα. Ἐλένη Τομπάζη, οἱ τελευταῖοι δύο ἀπόθαναν πρὶν πωληθῆ. Ἦτο δέ τελείως χαλαραῖον καί τὰ ἐξοδα διά τῆς ἐπισκευῆς ἀπὸ τόν Στάκη.

χωράς ταύτης.

Διά την ιστορίαν της Κοινότητος ἀποτελεῖ σταθμόν καί οἰωνόν ἄριστον ἢ πρωτοβουλία τοῦ ἀξίου ἐκπροσώπου τῆς Ἑλληνοχριστιανικῆς ἡμῶν ἰδεολογίας καί μεγάλου εὐεργέτου τῆς Κοινότητος τῆς Γλασκώβης κ.

Ἀργυροῦ Στάκη. Ἡ παρουσία τοῦ ἀξίου τούτου τέκνου τῆς Ἑλληνικῆς Κύπρου, ἡ ἐντιμότης τοῦ χαρακτήρος, ἡ εἰλικρινής εὐσέβεια καί ἡ προσήλωσις εἰς τήν ἱερότητα τῆς οἰκογενείας καί τήν ἀθάνατον παράδοσιν τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ Πολιτισμοῦ ἐδίδαξαν καί διδάσκουν καί θά διδάσκουν πολλούς Ὁμογενεῖς ἀποδήμους τό μέγαλον μάθημα τῆς προσφοράς διά τήν περιφρούρησιν τῶν Ἑλληνικῶν γνωρισμάτων τοῦ Ἀποδήμου Ἑλληνισμοῦ.

Τά γνωρίσματα τοῦ Γένους μας εἶναι δύο, ἡ Θρησκεία καί ἡ γλῶσσα. Τά δύο ταῦτα ὑπηρετήσεν καί ὑπηρετεῖ ἡ προσφορά τοῦ Ἀργυροῦ Στάκη, ὁ ὁποῖος ἀπό ἐτῶν προεῖδε τήν αὐξησιν τῆς Ὁμογενείας ἐν τῇ Γλασκώβῃ καί Περίχωρᾳ αὐτῆς καί ἠγόρασε τό κτίριον τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκά, τό ὁποῖον ἀποτελεῖ καύχημα τῆς Ὁμογένειάς μας, τό πνευματικόν αὐτῆς κέντρον καί τό ζωντανόν σύμβολον τῆς παρουσίας τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τήν φιλόξενον Σκωτίαν.

Ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἔχουσα ὑπ' ὀψιν τήν προσφοράν τοῦ κ. Α. Στάκη καί τήν συμπαράστασιν τήν ὁποίαν λαμβάνει ἀπό τήν πιστήν καί ἀφοσιωμένην σύζυγόν του κ. Ἄνναν Στάκη, ἐτίμησεν αὐτόν διά μεγάλου Ὁφφικίου συνοδευομένου ὑπό τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τῆς Χιλιετηρίδος τοῦ Ἁγίου Ὁρους Ἄθω, καί τήν Ἀξιότιμον κ. Ἄνναν Στάκη διά τοῦ Ὁφφικίου τῆς Ἀρχοντίσης, δοθέντος μετά τοῦ Χρυσοῦ Σταυροῦ τῶν Θυατείρων.

Ἡ ἐν γένει ἱστορία τῆς Κοινότητος περιλαμβάνει δείγματα συνεργασίας, ἀγάπης, σεβασμοῦ καί φιλαλληλίας ἀπό μέρους τῶν κατά καιροῦς Συμβούλων τῆς Κοινότητος, οἱ ὁποῖοι μέ ἀληθῇ ἐπίγνωσιν τῆς ἀποστολῆς αὐτῶν συμβάλλουν καί θά συμβάλλουν εἰς τήν πρόοδον τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καί τῶν ἐπιδιώξεων τῆς Κοινότητος διά τήν στερέωσιν τῶν Ἀποδήμων ἐπὶ τῶν ἀθανάτων θεμελίων τοῦ Γένους, τά ὁποῖα εἶναι ἡ γλῶσσα τοῦ Εὐαγγελίου καί ἡ Χριστιανική Ὁρθοδοξία.

Ἡ Βοηθητική Ἀδελφότης τῶν Κυριῶν παραλλήλως πρὸς τὰς ἐπιδιώξεις τῆς Κοινότητος συντελεῖ εἰς τήν κοινωνικὴν ὑπηρεσίαν πτωχῶν καί ἀσθενῶν, φοιτητῶν καί λοιπῶν ξενητευμένων, ἔχουσα ὑπ' ὀψιν τήν ἔννοιαν τῆς Ἑλληνικῆς φιλανθρωπίας καί τῆς ἐφηρμοσμένης Χριστιανικῆς

ἀγάπης. Αἱ κατά καιροῦς Πρόεδροι τῆς Βοηθητικῆς Ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ SCOTISH - HELLENIC Ὁργανισμοῦ καί μετὰ τῶν ἄλλων παραγόντων τοῦ γυναικείου μας κόσμου ἔχουν νά παρουσιάσουν πολλά δείγματα διὰ τῶν ὁποίων ἐτίμηθη ἡ ἱστορία μας καί ἐδείχθη ὁ δυναμισμός τῆς ἐγκαταστάσεώς μας εἰς τήν Σκωτίαν. Ἡ δὲ ἀνάδειξις τῆς κ. Ἄννας Στάκη ὡς ἐπιτίμου Προέδρου τῆς Βοηθητικῆς Ἀδελφότητος ἐδείξεν πόσον αἱ Κυρίαι αἰσθάνονται καί ἐκτιμοῦν τά πρόσωπα πού προσφέρουν μυστικά καί φανερά ὑπηρεσίας ἐν ταπεινοφροσύνῃ καί εὐλαβείᾳ.

Οἱ Ἱερεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τό 1944 μέχρι σήμερον ὑπηρετήσαν τήν Κοινότητα ὡς Ποιμένες αὐτῆς ἔγραψαν ἱστορίαν Ἱεραποστολικῆς ἀξίας διὰ τήν ὁποίαν δύναται ἡ Ἑλληνική Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων καί Μ. Βρετανίας νά καυχᾶται καί νά ὑποδεικνύῃ αὐτήν ὡς παράδειγμα εἰς τοὺς διαδόχους τῆς Ὁρθοδόξου Ἱεραποστολῆς ἐν Μ. Βρετανίᾳ. Ὁ ἀείμνηστος Χριστόδουλος [δὲν ὀνομαζόταν ἔτσι, ἀλλὰ Κωνσταντῖνος] Ἀρώνης ἦτο ὁ πρῶτος Ἱερεὺς τῆς Κοινότητος. Τόν διεδέχθη ὁ Πατὴρ Κωνσταντῖνος Φούσκας ὅστις ἔλαβε Διδακτορικόν Δίπλωμα τοῦ Πανεπιστημίου Γλασκώβης, ὁ Ἀρχιμ. Ἀθηναγόρας Ζακόπουλος ὅστις ἐπίσης ἔλαβε Διδακτορικόν Δίπλωμα τοῦ Πανεπιστημίου Γλασκώβης. Οἱ Ἀρχιμανδρίται Νικηφόρος Τζιφόπουλος καί Θεοφάνης Μαρκουλάκης, ὡς καί ὁ νῦν Ἱερατεῦν Ἀρχιμ. Ἀριστόβουλος Πύρτσος ὑπηρετήσαν καί υπηρετοῦν τήν Ἐκκλησίαν μας ἀποδειχθέντες ὄντως Ἱεροὶ καί τῆς Ὁρθοδόξου Ἱερωσύνης ἀξιόλογοι ἐκπρόσωποι.

Εὐχόμεθα ἵνα ἡ σειρά τῶν διακονούντων τήν Κοινότητα ἀποδεικνύῃ διηνεκῶς τόν δυναμισμὸν τῆς πνευματικῆς καί ποιμαντικῆς εὐθύνης τῶν Ὁρθοδόξων Ἑλλήνων Ἱερωμένων πρὸς δόξαν τοῦ Θεοῦ τῆς Ἐκκλησίας Δομήτορος καί καρποφόρον προσφοράν τῆς Ἐκκλησίας Αὐτοῦ εἰς τόν κόσμον.

Σελὶς περίδοξος ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Κοινότητος τῆς Γλασκώβης ἐγράφη ὅτε ἡ Α.Θ. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ.κ. Νικόλαος, καθ' ἡμετέραν εἰσηγήσιν, ἐπεσκέφθη τήν Γλασκώβην καί

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων Γρηγόριος μέ τόν Sir Ἀργυροῦ Στάκη καί τὴ σύζυγό του, Ἄννιτα.

ἐτέλεσε τὴν πρώτην Πατριαρχικὴν λειτουργίαν εἰς τὸν ἱερόν Ναόν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ. Ἡ ἱστορικὴ ἐκείνη ἡμέρα ἔδωκεν τὴν εὐκαιρίαν εἰς ἡμᾶς ἵνα, εὐλογία καὶ ἐγκρίσει τοῦ ἀειμνήστου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἡμῶν Ἀθηναγόρου τοῦ Α', ἀνακηρύξωμεν τὸν ἱερόν Ναόν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ εἰς Καθεδρικόν Ναόν τῆς Σκωτίας, προετοιμάσαντες τοιοῦτοτρόπως τὸ ἔδαφος ἵνα καταστή ὁ Ναός οὗτος κέντρον Ἐπισκοπῆς ὑπαγομένης εἰς τὴν ἱεράν Ἑλληνικὴν Ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

Εἴθε ὁ Κύριος νὰ ἐπιταχύνῃ τὴν ἡμέραν τῆς ἰδρύσεως τῆς νέας ταύτης Ἐπισκοπῆς διὰ τῆς εὐλογίας τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Δημητρίου τοῦ Α' καὶ τῆς ἐγκρίσεως τῆς περὶ Αὐτὸν Ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου.

Περαιῶν τὰς γραμμὰς ταύτας διερμηνεύω τὰς εὐχὰς τῶν Θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων, Εὐλαβεστάτων Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς μετὰ τῶν Συμβουλίων αὐτῆς πρὸς τὸν ἰδρυτὴν καὶ Πρόεδρον τῆς Κοινότητος κ. Ἀργυρόν Στάκην, τὸν Προϊστάμενον τοῦ Ναοῦ Ἀρχιμ. Ἀριστόβουλον Πύρτσον, τοὺς Ἐντιμοτάτους Συμβούλους τῆς Κοινότητος, τὴν Ἀξιότιμον Πρόεδρον καὶ τὸ Συμβούλιον τῆς Βοηθητικῆς Ἀδελφότητος τῶν Κυριῶν, τοὺς ἀξιολόγους ἐργάτας τῆς Ἑλληνικῆς Παιδείας, τοὺς ἱεροψάλτας καὶ πάντας τοὺς συντελοῦντας εἰς τὴν προοδευτικὴν πορείαν τῆς Ἐκκλησίας μας ἐν Σκωτίᾳ.

Ζῇ Κύριος ὁ Θεὸς ἐμπνέων καὶ κατευθύνων τὰς ἀναζητήσεις ἡμῶν ἐπ' ἀγαθῷ ἡμῶν αὐτῶν ἐπὶ δόξῃ τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας Αὐτοῦ καὶ τιμῇ τῆς εὐλογημένης χώρας τῆς ἀποδημίας ἡμῶν.

Τῇ 29ῃ Ἀπριλίου 1974.

Κατωτέρω δημοσιεύουμε τὸ "Μήνυμα" τοῦ Ἀργυροῦ Στάκη, ποῦ δημοσιεύτηκε στὸ Λεύκωμα τῆς Κοινότητος γιὰ τὰ Τριαντάχρονά της, καὶ στὴ συνέχεια τὸ ἀφιερωματικὸ σημεῖωμα τῆς Κοινότητος ποῦ δημοσιεύτηκε στὸ Λεύκωμά της γιὰ τὰ Σαραντάχρονα, τὸ Μάιο τοῦ 1985 :

*"A Message from the President Reo Stakis
To the members of the Greek Orthodox Community
of St Luke, Glasgow.*

No one who, like myself, has lived through the maturing years of the Greek Community in Glasgow and District, can approach the 30th Anniversary celebrations without experiencing a sense of pride and satisfaction. During these 30 years we have grown from a few isolated individuals, into a thriving, closely-knit community of nearly 700, and we have good reason to celebrate our achievements.

On this solemn occasion we turn our hearts thankfully to God who has blessed us abundantly and enabled us to grow into a large community to the service of His glory.

We also turn our minds gratefully to the historic and glorious Ecumenical Patriarchate of Constantinople and its Archdiocese of Thyateira and Great Britain to which we belong, for the inspired leadership they have given and continue to give us for our spiritual welfare.

It would also seem fitting at this time, that we should express our gratitude and goodwill to the people of Scotland, and especially to the citizens of Glasgow with whom we are building such a strong and lasting relationship. We have received continuous help and encouragement from civic authorities and from Churches of all denominations, as well as from innumerable societies and welfare organisations. We are constantly experiencing an ever increasing understanding and sense of companionship in our daily work and leisure with the citizens of Glasgow, so many of whom we number among our dear friends and who are rejoicing with us in our festivities.

On the occasion of our 30th Anniversary, I take the opportunity to send to every member of the Greek Orthodox Community of St. Luke in Glasgow, my heartfelt wishes for your health and prosperity in the years ahead.

Reo Stakis, President.

* * *

"Our President, Reo Stakis

In 1974 during the celebrations to mark our 30th Anniversary it was said of Reo Stakis that his material, moral and social contribution to our Community was inestimable. Ten years on, his influence in the Community has grown even stronger and it would seem an opportune moment to pay tribute to him once more, on this our 40th Anniversary.

As one of the original members of our Community, Reo Stakis' business flare and acumen was soon to become of great value to his fellow Greeks in Glasgow. His growing success in the business world encouraged more and more Greeks to settle in Scotland. His appointment as Honorary Commissioner for Cyprus at Glasgow has afforded him further opportunities to help his countrymen and women with the many problems in their daily lives.

Over the years his success has been acknowledged far and beyond the confines of our Greek Community and as Chairman of the company he founded, he is today widely respected in many spheres of business and commerce.

He is devoted to his family and his faith, and his generosity and kindness are exemplified by his countless contributions to worthy charities throughout the United Kingdom and his native land.

On this, our 40th Anniversary, we are proud to honour our President, Reo Stakis.

Δημοσιεύουμε πιά κάτω ολοσέλιδη συνέντευξη πού πήρε από τόν 'Αργυρό Στάκη ό Jack House γιά τήν έφημερίδα EVENING TIMES τής Σκωτίας καί δημοσιεύθηκε στίς 22 Μαρτίου 1976. Η συνέντευξη αὐτή ἦταν ἡ πρώτη σέ σειρά συνεντεύξεων τοῦ ἐν λόγω δημοσιογράφου, δείχνει δέ ὄχι μόνο τήν πολύ μεγάλη ἐκτίμηση πού ἔτρεφαν οἱ Σκωτσέζοι γιά τόν Στάκη, ἀλλά καί τό ὕψος στό ὁποῖο εἶχαν φτάσει τότε οἱ ἐπιχειρηματικές του δραστηριότητες. Δημοσιεύουμε ἐπίσης ἄρθρο τοῦ Harry Conroy, πού δημοσιεύθηκε τρεῖς μέρες πρωτύτερα στήν ἐφημερίδα Daily Record τής Σκωτίας, μαζί μέ φωτογραφίες τοῦ 'Αργυροῦ Στάκη, πού δημοσιεύθηκαν στίς ἐφημερίδες αὐτές. Ἀποκόμματα καί τῶν δύο αὐτῶν ἐφημεριδῶν ἀπέστειλε τότε ὁ Στάκης καί στόν 'Αρχιεπίσκοπο 'Αθηνάγóra, ὁ ὁποῖος τοῦ ἀπάντησε μέ ἐπιστολή πού ἐπίσης δημοσιεύουμε πιά κάτω :

**Two fish in seven years -
so Reo calls in an Archbishop!**

by Jack House

"ARE YOU a millionaire?" I asked Reo Stakis. His black-currant eyes widened and he gave a little smile. "No," he said. "I don't think there is such a thing as a millionaire. Let's say I'm comfortable, I can't complain."

I thought this was the understatement of 1976, coming as it did from a man who was 63 a week or so ago, and whose firm had just reported that they had doubled their profits as compared with the previous year.

Just 15 years ago Reo Stakis owned five restaurants in Glasgow. Today his company have 27 hotels, 45 restaurants, 12 public houses, 6 casinos, 40 betting shops, an ice rink, a central store, a 160-acre farm, and a butcher's shop.

This isn't bad for a Greek Cypriot who arrived in Glasgow in 1948 and went round houses trying to sell lace made by his mother back in Cyprus. He gave up lace to go into the restaurant business, and it just happens that he asked me to perform the opening ceremony for his first eating place, the Prince's Restaurant at the top of Renfield Street.

He has revolutionised eating habits in Scotland. (He's also done his bit in England, for he owns hotels in Newcastle, Bradford, and Leeds.) There are also those who say that they don't like Stakis restaurants because they are all the same.

"This isn't true," says Reo. "Certainly in most of our places we keep a limited menu because we can provide better food that way. But there are differences in menus and decor in all our restaurants. I still believe we give the best value of any restaurants in Britain."

What does he eat himself? "I eat plain, and I don't live extravagantly. My wife and I will go to eat maybe four or five times in a year. We eat at home, when I can get home, because I must keep visiting my hotels and restaurants.

"My wife is a wonderful cook, as you can tell by my tummy. I do my best to diet, but when I get home I can't resist my wife's cooking. Stews and roasts are what I like best.

Reo Stakis is a family man, although now that the family is growing up he doesn't see so much of them. "I have four daughters and two sons and they are wonderful. Two of my daughters are married and my second grand-child is expected next month. My youngest son is hoping to go to Cambridge University.

"All my children have been to university except Stasia. She is a girl with a mind of her own, and said she wanted to be an actress. Her mother and I disapproved, but she was determined. So we gave in and she went to the College of Drama in Glasgow. She came out top and my wife and I went to the presentation of prizes. When the medal was put round Stasia's neck we were both crying."

For the last two years Reo Stakis hasn't had a holiday, so he's looking forward to going to Athens for the birth of his second grandchild.

"And if I haven't had a holiday," he says, "I've had my shooting. From the 12th of August to January 31 every season I go out shooting. I have two shoots - one at Crawfordjohn and the other at Arnprior. We get grouse, partridge, pheasant, snipe, and woodcock and nearly all the birds we shoot go to my hotels and restaurants. Good, because there are very few shots in them."

He gives one of his warm smiles and says - "As well as shooting I took up fishing seven years' ago. In seven years I have caught two fish!"

He points at a photograph on his office wall. "That is Archbishop Athenagoras, head of the Greek Orthodox Church in Britain, and he loves fishing. So I took him up to the river Spey to fish and I thought that, if he blessed the water, it would have good results. But it didn't work and as usual we had to buy fish to take home with us.

I'm taking the archbishop up to the Spey again on the 12th of April for a couple of days and if we don't get a fish this time I think I'll give up."

Reo Stakis is the head of the Greek Cypriot community in Glasgow. He bought a West End kirk and it has been converted into the Greek Orthodox Cathedral of St Luke. "That makes four cathedrals for Glasgow," says Reo. "More than any British town outside London."

He estimates there are about 600 Greek Cypriots in the city. "We get about 100 to 130 in the congregation every Sunday. Yes, I know that, by modern standards, that's a good percentage, but I'm always complaining."

He stops smiling when I ask him about the future. He thinks for a moment, then says - "Well, in 1973 we had 62 building projects on hand when we sensed that a business crisis was coming.

"We stopped 60 of the projects and carried on with two, which have been successful. At this very moment we're set for expansion, not only in this country but right into Europe, if we can get the right places.

"I am an optimist for the future. I believe that, within a year from now, things will improve in the business and industrial world by from 60 to 70 per cent on the present, especially in Scotland."

Reo Stakis regards himself as much a Scot as a Cypriot. He looks sombre and shakes his head sadly when he talks about present conditions in Cyprus.

But when he talks about Scotland his eyes start shining again and that broad smile beams out.

The next course on Reo's menu

by Harry Conroy

Ten years ago the "in" words were Steak Houses. Tomorrow they could be Family Houses.

Reo Stakis, multi millionaire, restaurateur, and business man extraordinaire, is all set for yet another onslaught on Scotland's leisure habits.

His Organisation has just doubled its profits to over £1,000,000 but 64-year-old Reo plans to widen our horizons further.

Just as he made eating out a new habit for the average Scot, so does he plan to take advantage of any relaxation in licensing laws.

You can expect that as soon as the Government introduces some aspects of the Clayson Report, Reo will offer the public:

FAMILY CAFES: Where you can have a pint along with your children's orange juice.

NIGHT SPOTS: Where you can go and have a meal and be entertained to around midnight.

DISCOS: - Where "my children" can enjoy themselves without being in a dive.

There is no doubt that Reo Stakis, who has many

critics, is poised to expand if Scotland's drinking habits are relaxed.

The fact is that Scotland - particularly the West of Scotland - needs successful businesses and an improved environment.

Reo has proved that the demand for his services is present.

Talking about his future he explained: "Continental cafe type places are wonderful, but they cannot become pubs. A drinks license is a facility.

"Owners cannot allow their premises then to be used as pubs. If this happens it is the end."

He added: "We would plan these premises as an addition to our present services, with quick snack places aimed at the family looking for a place where they could obtain a relaxing drink and something for their youngsters.

"If someone tried to drink all night with their children it would be dreadful."

On his disco plans Reo made it plain:

"They will be discos, but there will be some name or title before them. I don't want youngsters to get into trouble. I am a family man."

The discos - a new field for the Reo Stakis Organisation - will be opened probably within the next year, probably in Glasgow, Edinburgh, Aberdeen and Dundee.

At the same time Mr. Stakis hinted at some developments on the Clyde to attract more tourists.

(Daily Record, Friday, March 19, 1976)

Η ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΑΟΙΔΙΜΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΑΘΗΝΑΓΟΡΑ ΚΟΚΚΙΝΑΚΗ

"Αξιότιμον κ. Ἀργυρόν Στάκην
Εἰς Γλασκώβην"

Τῇ 31ῇ Μαρτίου 1976

Ἀγαπητέ Ἀργυρέ,

Ἐλαβον τὴν ἐπιστολὴν σας τῆς 25ης Μαρτίου μέ τὰ ἀποκόμματα τῶν ἐφημερίδων DAILY RECKORD καὶ GLASGOW EVENING TIMES.

Πραγματικῶς πολὺ ἐγέλασε, διότι ἐπὶ τέλους ἀπεκαλύφθη ἡ ἀλήθεια τῆς ψαρκίης μας ἀποτυχίας. Εὐχομαι αὐτὴ τῇ φορᾷ νὰ ἐπιτύχωμεν.

Τὰ δέοντα εἰς τὴν Ἀντίσαν καὶ τὰ παιδιὰ σας ἀπὸ μέρους μου καὶ ἀπὸ μέρους τῆς ἀδελφῆς μου καὶ ἀνεψιᾶς μου Μαρίας.

Σύν Θεῷ θὰ εὐρίσκωμαι εἰς Γλασκώβην τὴν 9ην Ἀπριλίου.

Μετά πολλῆς ἀγάπης καὶ θερμῶν εὐχῶν"

(συνεχίζεται)

ENCYCLICAL

OF HIS EMINENCE ARCHBISHOP GREGORIOS

SCHOOL OF BYZANTINE AND ECCLESIASTICAL MUSIC

Dearly beloved,

By God's grace, the lessons of the School of Ecclesiastical and Byzantine music and Chant of the Sacred Archdiocese have recommenced.

For this reason, I write to you to seek your ardent participation in and support for the work of the School, which has now been functioning for a number of years and which has resulted in considerable benefits for our pious and God-fearing Faithful. The School's lessons will be held, as in the past, on the premises of the Cathedral of the Dormition of the Mother of God in Wood Green (North London). As you will be aware, this Community has extensive accommodation, which offers the facilities by which the smooth running of the School and its activities are assured.

As in previous years, the School will again be under the direction of the Revd. Father Joseph Palliouras. He has a wealth of experience and an excellent knowledge of both Byzantine and Music and Ecclesiastical Chant; and he and his fellow teachers of Byzantine Music and Psalmody have again undertaken to teach and promote our traditional Church Music and Chant.

The lessons will be held from Monday to Friday between 6.00 and 9.00 pm on the premises of the Church of the Mother of God in Wood Green. It ought to be noted that, parallel to this, lessons will also be held in the following Communities: (a) the Holy Apostles, Brookman's Park (Hertfordshire), (b) St. Panteleimon, Kenton (Harrow), and (c) St. Andrew, Kentish Town.

The Aghiasmos appointed for the commencement of the School's lessons will be held at 7.00 pm on Monday, 1st October and will be celebrated by His Grace Bishop Athanasios

of Tropaeou, Chancellor of the Archdiocese.

With this letter, I invite all our young men and women as well as those attending the Greek and Catechetical Schools to attend these lessons, which are free of charge. It is the Archdiocese that covers the expenses of the upkeep and operation of the School in conjunction with the moral and material support of sponsors and donors and the supervision of its Administrative Committee, which is under the chairmanship of Dr. Marios Papadopoulos, who is well-known both as a musician and as music director of the Oxford Philomusica, which is based in that historic university city.

There is no need to emphasise and underline the immense value of music in the formation and edification of man. From the time of the creation of the world onwards, men of every race and nation have cultivated music, and through poetry and hymnology praise God and delight and instruct men of every age and condition.

We, as Orthodox Christians, have inherited Byzantine music and psalmody from our forefathers; and this has become the sacred means whereby we praise and hymn the Triune God. It cannot be disputed that Orthodox Christianity has the world's richest hymnology and religious poetry. From this, all derive sacred lessons and are instructed in things divine, so as to cultivate peace, faith, love and respect for our fellow-men and to offer divine worship to the glory of our Saviour Christ Who, through His mercy and love for mankind, has revealed to us the Good News of salvation and sacred hope.

Wishing you health and that the new academic year may be blessed by Christ, the Saviour of the world, we remain with much love in Christ and blessings.

I remain,

With much love and prayers

October 2001.

PRAYER FOR PEACE

*Delivered by His Eminence Archbishop Gregorios of Thyateira and Great Britain
on 24th September 2001 at the Emergency Meeting of the Three Faith's Forum*

Almighty and All-Merciful God, Lover of mankind, Who has brought all things into existence from nothing, and with ineffable wisdom has arranged for each one to accomplish unerringly the goal which you have laid down from the beginning; as You are powerful, bless and protect the whole creation which You have fashioned.

Give peace and concord to all nations and peoples, Lord, and understanding and co-operation in all things, so that we may lead a tranquil and quiet life. Guide us always to keep Your laws, which You have laid down for the whole of creation for the unalterable maintenance and government of the universe.

Fence round the whole creation with the mighty strength of Your love for mankind, and deliver us from the corruption which threatens us; for we, Your servants and the work of Your hands, have set our hopes and trust on You.

Threats and scourges and destruction hang over us, Lord, because of the multitude of our transgressions; for we have sinned and transgressed and gone far from you, and we are affected and afflicted by dire perils; but, Lord, put an end to the evil designs which are being devised against us with senseless intent, and turn aside from the earth every destructive action of the works of human hands which contrive corruption leading to ruin.

As we remember before you all victims of terrorism throughout the world (and, in particular, those caught up in the recent events in New York, Washington and

Pennsylvania), be with those who mourn those who have departed this life in a violent, cruel and senseless fashion and comfort them in their grief, according to Your great mercy.

Be mindful of all those who are injured and maimed - whether in body, heart or mind - and assist and strengthen all those who are caring for them, for You are good and love mankind.

God, All-Merciful and Compassionate, grant us a goodly entrance and a goodly exist and sustain us with Your power. For we know that Truth has come and Falsehood has been put to flight, and that Falsehood will never triumph. For You are our peace and our safety and in Your divine, fatherly safekeeping do we place our hopes and trust.

Extend Your mighty hand and protect Your people, bestowing upon us and upon the whole world an angel of peace to guard and protect us from all evil powers and men.

Almighty Lord, Who created all things with wisdom and Who watch over and guide them by Your all-powerful hand, grant peace and well-being to the whole of Your creation so that it may prosper and remain unharmed by hostile elements; for You, Master, commanded that the works of Your hands should remain unshaken until the end of the age; for You spoke and they came into being and from you they receive mercy for the turning away of all evil, and for the salvation of the human race that glorifies You, Who are praised and exalted above all, now and for ever. Amen.

AN APPRECIATION OF THE CURRENT SITUATION IN THE WORLD AND WITHIN THE ORTHODOX CHURCH, FROM AN ORTHODOX POINT OF VIEW.

By His Eminence Archbishop Gregorios of Thyateira and Great Britain

Dear Brothers and Sisters, our fellow human beings, Children of the One God,

We have been invited here, in these beautiful surroundings of the Rockefeller Centre, to meet and discuss very important issues. Issues which are of paramount importance for Humanity, for the whole World, for the whole of Creation, which were entrusted to man by the Creator. We are here under the auspices and initiatives of the United Nations Organisation, which for the last fifty and more years has endeavoured to bring together all the Nations, in order to meet and discuss their common problems, in order to anticipate divisions and conflicts and be able to cultivate peace, reconciliation, understanding, and common sense in dealing with very sensitive issues in their national and international interests.

We are here at a time when the World, the East and the West, the North and the South, people everywhere in the Globe are grieved by what happened on Tuesday September the 11th, 2001 in New York and Washington. Everybody awoke and realised that we are not safe irrespective of which country or city we live in. Humanity has realised that we are very close to one another in pain and suffering and that we have a common fate in this life. We have realised that human beings possess evil powers, which can be used against our fellow human beings in a ruthless way and bring suffering and immense destruction to life and to Creation.

Breathing and feeling this spiritual, social and human climate we have gathered together - people, men and women from many countries and from many different spiritual, social, cultural, religious, educational and political backgrounds - here in this historic city of New York. We have demolished the walls which separate us, we have forgotten our religious and cultural differences. We have swallowed our pride and arrogance, we have humbled ourselves in the eyes of God. We recognise, in silence, that we are children of God and that we are united existentially with our common humanity and common fate. We realise and accept with humility that we need one another; we confess that Humanity is a family, which is comprised of many members of various hues.

It reminds me of the words of St. Paul to the Athenians, when he was invited by the wise and

arrogant philosophers of that eternal city, to speak about Christianity in heathen city. He said to them : *"And he made from one man every nation of men to live on all the face of the earth, having determined allotted periods and the boundaries of their habitation, that they should seek God, in the hope that they might feel after him and find him. Yet he is not far from each one of us, for 'In him we live and move and have our being'; even some of your poets have said, 'For we are indeed his offspring.' [Acts of the Apostles Ch. 17, 26-28]"*.

A contemporary Greek singer composed a song inspired by the story of Creation given to us in the first book of the Old Testament, in Genesis. He says, among other things: *"You, O God created me, but have created many other brethren, black, red, yellow, you are the Creator but also the worker of your creation. So I glorify your Holy Name for your wonderful work with my songs"*. Also another contemporary Greek poet and philosopher in one of his poems has said: *"This land is yours but also it is mine. That is we have to live together in harmony and share with joy and happiness and thanks what you have given to us human beings as an inheritance."* These thoughts echo the teaching of Christ who said : *"You have heard that it was said, 'You shall love your neighbour and hate your enemy.' But I say to you, Love your enemies and pray for those who persecute you, so that you may be sons of your Father who is in heaven; for he makes his sun rise on the evil and on the good, and sends rain on the just and on the unjust."*[St. Mathew Ch. E, 43, 45].

I mentioned these thoughts to remind ourselves that all of us are children of the same God. So we are all united in a unique, unquestionable way. And this is how, in our days we have realised the unity which exists. Among all humans. In our days, mass media, modern communications and sharing, in a unique, unparalleled way, in the wealth of knowledge, discoveries and inventions of man, sharing in some way in all the good and bad things which have moulded our common fortune and common future.

So bearing all these in mind, we understand that we share in the fear of evil, which is spread throughout the globe, and caused by terrorism and all sinful elements that fight against humanity and its achievements on this planet. Hence, this evil and terroris unacceptable to everybody. No human being and creature is ready or willing to sacrifice the labours of thousands of years of human history for the sake

of some insane men and women. Let us be clear about this and work together for peace, tolerance, understanding among nations and races and religions and I humbly think that religions and, in our case, Christianity and particularly Orthodox Christianity, have a role to play in these times. I shall try to make myself clear: First of all, we must remind one another that religions play an important role for every human being. Man is not only a social animal, as the philosopher Aristotle tells us, but man is also by nature a religious animal. From time immemorial human beings worshipped God. First in a primitive way and gradually God was revealed in multiple ways to man, as St. Paul says when writing to the Jews: *"In many and various ways God spoke of old to our fathers by the prophets; but in these last days he has spoken to us by a Son, whom he appointed the heir of all things, through whom also he created the world."* [Hebrews Ch. A, v.1-2].

Communism had tried to suppress religions but, as all of us know, it failed and in less than a hundred years Communism ceased to exist and guide and control the fortunes of millions of people. So God's power and influence are existential and nobody can take out, subtract or wipe away our whole beings. We see it in the fundamentalists of our day are trying to justify in the name of God their evil actions. I think that religious leaders have a unique role to play, in instructing their faithful to learn to respect other religions and appreciate their contribution to the welfare and progress of humanity.

So, let us work together towards the realisation of this noble goal. It is imperative for us all, for the future of Humanity, for the future of Creation that we must come together to this end, we must put aside our pettiness and prejudice and selfishness and pride, our greed and our arrogance, and organise a common forum, to create an organ, a body like the United Nations, in order to have a continuous dialogue for reconciliation, for re-evaluation of our attitude towards one another, towards our fellow human beings and together to work for peace among religions, among nations and states and among personalities.

I humbly think it is time for religions and, since I am a Christian, for Christianity, to raise its voice for peace and reconciliation. God continuously reconciles with us, with humanity, so we humans must imitate His divine example and His love for humanity. Unless love and tolerance, humility and respect for one another prevail, we can find no solution to the problem the world is facing today. Justice and freedom, without peace doesn't exist. It cannot be established in our everyday life. We must show in practice our love and respect for our neighbour. Humanity cannot these days want deeds, it wants good will, it wants more sensitivity and respect for one

another, particularly from the people of religion and especially the leaders who must lead the way towards a better, safe, just, free world, ready to respond to the material and spiritual needs of all those who happen to be less privileged, weaker in human terms and more vulnerable to the false and deceptive voices of demagogues, who exploit religion in order to succeed in their evil ideas and goals. Myself, as an Orthodox Christian who comes from a country which still suffers to day, I do feel the dilemma; I understand the pains and I pray for reconciliation of the people involved in that tragic division. Also, as a Christian born in an area where Christians and Muslims and Jews have lived alongside for hundred of years, I believe that there is hope for the reconciliation of people and religions.

Two weeks ago, I was in Amman, representing his All Holiness the Ecumenical Patriarch of Constantinople at the enthronement of the new Patriarch of Jerusalem, Eirineos. I was very much impressed by the people of Jordan. I marveled at the wisdom of the King, His Majesty Abdullah, his Government and the other leaders of the country for their tolerance, their openness, their welcome and respect for the Christians and all the religions existing in that beautiful country. Their example must inspire all of us to do our best in order to overcome our differences and find new ways to work and to live together as children of the same God and Creator of Man and of the whole Universe.

I shall conclude this short address with the words and the message of the Orthodox Patriarch of Antioch, Ignatius, which he gave on two occasions, during the joyous celebrations of the enthronement of his Beatitude the Patriarch of Jerusalem. He is himself an Arab Orthodox Christian born in Syria and living in that part of the world. He said that only the message of love can reconcile man and heal the wounds, - spiritual, mental and bodily - and any other wounds that exist and torment humanity in our days.

In the words of St. Paul to the Christians of Corinth, about the importance and uniqueness of love, for the welfare and progress of humanity: Only in that way can we assure one another that we are of the same family, that we are children of God and only in that way can we survive and continue in this world and the other to come in full communion with Him, that He is the Alpha and Omega, the Beginning and the End. St. Paul says: *"If I speak in the tongues of men and of angels, but have not love, I am a noisy gong or a clanging cymbal. And if I have prophetic powers, and understand all mysteries and all knowledge, and if I have all faith, so as to remove mountains, but have not love, I am nothing. If I give away all I have, and if I deliver my body to be burned, but have not love, I gain nothing. Love is patient and kind; it is not arrogant or rude. Love does not*

insist on its own way; it is not irritable or resentful; it does not rejoice at wrong, but rejoices in the right. Love bears all things, believes all things, hopes all things, endures all things. Love never ends; as for prophecies, they will pass away; as for tongues, they will cease; as for knowledge is imperfect and our prophecy is imperfect; but when the perfect comes, the imperfect will pass away. When I was a child, I spoke like a child, I thought like a child, I reasoned like a child; when I became a man, I gave up childish ways. For now we see in a mirror dimly, but then face to face. Now I know in part; then I shall understand fully, even as I have been fully understood. So faith, hope, love abide, these three; but the greatest of these is love." [A' Cor. Ch. 13, 1-3]

The Ecumenical Patriarchs of Constantinople the Patriarch Athenagoras who served for many years as the Lead of the Greek Archdiocese of America during the second World War and the present Ecumenical Patriarch Bartholomew both stressed the need for reconciliation and co-operation between the various religions, and particularly between Muslim and Christians with whom the Orthodox Christian by the accident of History live together since the appearance of Mohamed and His teaching in the 7th century.

As I said before, the present Patriarch of Antioch Ignatios always preaches concord and self-respect of Christians and Muslim and Jews and all the other religions. In his writing he comes again and again of the importance of love one another and stresses the spirit of charity and mercy we must show to our fellow brothers and sisters of other religions. Anyway, it is needless to say that our Church initiated and played an important role for the re-approachment, not only between the Christians but also between the other monotheistic religions, with whom we have so many common things in faith and outlook and ethos.

Having in mind the development of hatred existing in our days between the fundamentalists and the other people, it seems imperative to open our arms and our hearts and free our goodselves from the prejudice existing between people and help one another. The Christians must show more sympathy and understanding towards those who feel suppressed and underprivileged and the Muslims must declare that they are against violence. We can't solve our differences with force, we can't impose our will with the strength of arms, unless we come together and talk sincerely and with frankness.

The United Nations is an Organisation established fifty and more years ago, in order to bring all the Nations together and establish a venue welcome and accepted by everybody. After so many years of experience and hard work, now realised that it is of paramount importance to seek the co-operation and

assistance of the various religions of the World. We, the leaders of religions, have a great and huge responsibility: For us, in these days is opened a new arena to work together, to come closer to one another to humble ourselves in the eyes of the Creator and in the eyes of the whole Humanity in order to overcome the present sad situation we are confronted. It is unacceptable, it is not blessed in the eyes of God his children to kill one another, in that shameful way. We must not forget that God Almighty and Merciful and full of Compassion will bless the killing and assassinations of innocent people. Who has the right to kill the others. We can recall what happened to Cain, when he killed his Brother Abel. God asked his Genesis: *"Then the LORD said to Cain, 'Where is Abel your brother?' He said, 'I do not know; am I my brother's keeper?'" And the LORD said, 'What have you done? The voice of your brother's blood is crying to me from the ground. And now you are cursed from the ground, which has opened its mouth to receive your brother's blood from your hand' [Gen. 4:9-11].*

Blood is shed on Earth since time It is part of a sinful world we live in. Our main task, our duty and our obligations, is to encourage our people the faithful to participate in educating the young generation to respect the other beliefs and religions. We can't expect peace and in the wider society, unless we learn to love one another and respect them. Differences and divisions and misconceptions always existed in human life. The teachers and the priests and the men of religion and authority we have to find ways to bridge bridges among nations and any various religions and cultures existing in the Ecumene. I think that education is of paramount importance if we wish to build a new world free from fear, free from prejudice and free from misconceptions which build walls and enclose us in our small selfish world.

Christianity has a huge, unique responsibility in these matters, because Christ is the Prince of peace and as such he expects his followers. The Orthodox never encouraged a religious war. For hundred of years we live together with Muslims side by side. And I think I can repeat what the Ecumenical Patriarch Bartholomew declare in the European Parliament few years ago. He said the following: *"A war in the name of religion is immoral and godless"*.

22 October 2001.

THE VARANGIAN GUARD TAKE PART IN THE SHREWSBURY CARNIVAL

by Reverend Christodoulos Fyles

Like many parishes we are faced with the problem of having children of different ages who come to Church at different frequencies making it difficult to run a normal Sunday School. At any time there may be two children or twenty children. So for the last year we have been experimenting with a club for the children in the parish who come to the liturgy. The idea is that by the time they are fourteen they should have a good knowledge and understanding of their Orthodox Faith.

We have called the club the "Varangian Guard". This name was chosen for two reasons. One was that after the conquest of Britain by the Normans in 1066 those devout Orthodox Christians wanting to preserve their faith fled the Norman persecutions and went to Constantinople where the men became mercenaries and joined the Varangian Guard. The other reason for calling the club the Varangian Guard is that it helps the children get a background of Church History, Geography and Ceremonial. We can inspire the children with lives of saints starting with Emperors, Soldiers and Patriarchs.

The club has a badge system. Everyone joins as a Recruit, then progresses to Shield bearer, then Standard bearer, then Sword bearer, Cross bearer and finally Christ bearer. Each level has a syllabus covering all aspects of Christianity from the Old Testament; learning prayers and doctrine; learning to read the inscriptions on icons, and practical things such as thinking out how individual children will prepare themselves for receiving communion. We have included children from the age of five because they are so enthusiastic but everyone can go at their own pace.

The Varangian Guard also meets for fun days, expeditions and picnics. We actively encourage our relatively small number of children to participate in activities outside the parish, especially in the Summer Camp, where they can learn from others experiences and begin to take responsibility for their own spiritual lives away from home and Parish. They meet other enthusiastic Orthodox Children from very different backgrounds and make lasting friendships among the Archdiocese and International Youth Movements.

Recently our Varangian Guard took part in the Shrewsbury Town Carnival. Each year in June a large number of organisations process round the town either on foot or with a float on a lorry. The theme of this year's carnival was 'Fun and Laughter'. We had already spent several 'fun days' finding out about and making Roman Armour so we decided to create the walls of Constantinople and Hagia Sophia and have the crowning of an emperor on a small lorry. The children looked carefully at icon depicting

the clothes worn by Byzantine Emperors and Empresses. Older Varangians of nine, ten and eleven, worked extremely hard to paint the walls and shields and make swords, jewellery, crowns and lameller armour. One of the children's parents had worked as a seamstress for theatres and television so she made some beautiful and accurate costumes.

On Saturday, 16th June 2001, there was a great deal of activity as members of the congregation helped fix the Walls of Constantinople and Hagia Sophia to the small builder's lorry lent by another member of the parish. Mothers and children filled our house having picnics and then dressing as either soldiers, couriers, Emperors or Empress. Another member of the parish spent the morning making drinks and sandwiches for everyone too busy to stop. By midday the lorry was transformed into the hippodrome on a festival day in 1100.

The members of the Varangian Guard were squeezed into cars and everyone went to Shrewsbury Park to line up in the queue of lorries and foot groups to be judged before the procession started. Unfortunately it poured with rain but with shields and umbrellas their heads stayed dry even if their feet and trousers were soaked. This didn't stop the children smiling. As they went slowly around the town watched by about three thousand people the Emperor called out "AXIOS", "WORTHY" and was answered by soldiers and couriers raising axes or hands. At the end of the parade the children of the Greek Orthodox Church were presented with a "Highly Commended" certificate.

We were all very proud of our Varangian Guard as they maintained a cheerful disciplined spirit throughout. They put much into the day and got a great deal from it as well as promoting the Church of the Holy Fathers in the town and joining in with a community activity.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ

1. Το απόγευμα ευλόγησε τούς γάμους του Σάββα Α. Νικολαΐδη και της Sarah Golby στόν Καθεδρ. Ναό της Αγίας Σοφίας Λονδίνου και στη συνέχεια παρέστη στη Δεξίωση που ακολούθησε. Αργότερα ανεχώρησε για τήν Αθήνα.

2. Το πρωί ανεχώρησε για τη Θεσσαλονίκη όπου ευλόγησε το απόγευμα στόν Καθεδρ. Ναό της Αγίας Σοφίας τούς γάμους του Κωνσταντίνου Κωνσταντινίδη και της Καλλιόπης Καραστεφάνου.

3. Το πρωί επισκέφθηκε τόν Μητροπολίτη Παντελεήμονα. Αργότερα τόν επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Θεόδωρος Παπαβασιλείου (συνοδευόμενος από τόν πνευματικό του πατέρα) και ο Βαρνάβας Μισιή, (φοιτητής στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, έπασταλμένοι εκεί από τήν Αρχιεπισκοπή Θυατείρων). Παρεκάθησε σέ δειπνο πού παρέθεσαν στήν οικία τους ο Κωνσταντίνος και η Καλλιόπη Κωνσταντινίδου στήν Καλαμαριά, ανεχώρησε δέ μετά γιά τήν Αθήνα από τό αεροδρόμιο Μακεδονία τής Μικρας και στη συνέχεια γιά τό Λονδίνο.

4. Το πρωί ανεχώρησε γιά τή Γλασκώβη όπου τέλεσε τη Νεκρώσιμη Ακολουθία γιά τόν Sir Άργυρο Στάκη στόν Καθεδρ. Ναό τού Άποστ. Εύαγγ. Λουκά και έν συνέχεια στόν Κοιμητήριο του Dunblane. Αργότερα μετέβη στό Ξενοδοχείο Dunblane Hydro, όπου συγκεντρώθηκαν τά μέλη τής πενήτολης οικογενείας, καθώς και λοιποί συγγενείς και φίλοι, γιά νά εκφράσει τή συμπάθειά του.

5. Το απόγευμα επέστρεψε στό Λονδίνο. Το βράδυ παρέστη σέ δεξίωση στό Lambeth Palace πρός τιμήν του Άρχιραββίνου, επί ευκαιρία τής άπονομής σ' αυτόν του επίτιμου τίτλου του Δρος Θεολογίας.

6. Το μεσημέρι παρέθεσε γεύμα στόν π. Γεώργιο Χρηστίδη, τήν Πρεσβυτέρα του και τό γιό του. Το απόγευμα τόν επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Άρχιμανδρίτης Φιλόθεος Γρηγοριάτης, ο Διάκονος Σεραφίμ Πέροδικος, ο Andrian Tobin και η δīs Παναγιώτα Παναγιώτου.

7. Το πρωί τέλεσε τήν κηδεία του Κώστα Χριστοφή, στόν Ιερό Ναό τής Μεταμόρφωσης του Σωτήρος Χριστού στό Woolwich Λονδίνου. Το απόγευμα παρέστη σέ Συνέδριο μέ θέμα "Τό πρόγραμμα Έκπαίδευσης τών Σχολείων τών Ελληνικών Κοινοτήτων Μ. Βρετανίας", πού οργάνωσαν από κοινού οι Έκπαιδευτικές Άποστολές Ελλάδας και Κύπρου στό Χώλλ του Άποστ. Βαρνάβα Wood Green. Στη συνέχεια, τόν επισκέφθηκε η κα. Μαρία Σπύρου. Το απόγευμα τέλεσε τόν Έσπερινό στόν Ιερό Ναό Αγίου Άντωνίου και Άγ. Ιωάννου Βαπτιστού Holloway.

8. Το πρωί τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στήν πανηγυρίζοντα Καθεδρ. Ναό τών Εισοδίων τής Θεοτόκου Camberwell και παρεκάθησε αργότερα στό γεύμα πού παρέθεσε η Κοινότητα.

9. Το πρωί τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ιερό Ναό τού Άποστ. Άνδρέα Weston-super-Mare, όπου και τέλεσε, στη συνέχεια, έπιμνημόσυνη Δέση για τόν πρώην Αρχιεπίσκοπο Θυατείρων & Μ. Βρετανίας Άθηναγόρα Κοκκινάκη, επί ευκαιρία συμπλήρωσης 22 χρόνων από τό θάνατό του. Αργότερα παρεκάθησε σέ γεύμα πού παρέθεσε ο Πρόεδρος τής Κοινότητας. Το απόγευμα ευλόγησε τό σπίτι του John Tavener και τής Lady Μαρίας Τάβενερ στήν περιοχή Child Okeford του Dorset, έτιμηση δέ τόν Sir John μέ τόν Σταυρό τής 75ετηριδός τής Αρχιεπισκοπής. Στη συνέχεια τέλεσε Δοξολογία γιά τή 10η επέτειο τών γάμων του ζεύγους, πού έγινε στό παρεκκλήσι τής οικίας τους, παρέστη δέ στη δεξίωση πού ακολούθησε.

10. Το πρωί τόν επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Πρωτοπρ. Γεώργιος Σούλος και ο Διάκονος Άναστάσιος Άλεξίου. Το μεσημέρι παρέθεσε γεύμα στόν Πρωτοπρεσβ. τού Οίκουμ. Ορόνου Στυλιανό Χάρακα. Το απόγευμα τόν επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Μιχαήλ Ζωγράφου, ο Πρωτοπρ. Άλέξανδρος Cherney, συνοδευόμενος από τόν Διάκονο John Frost και μέλη τής Ορθόδοξης Κοινότητας Latvian Λονδίνου, γιά νά συζητήσουν γιά τήν μέλλουσα πορεία τής Κοινότητας, ο Στάμος Χούλης και ο Μάριος Ναζίρης.

11. Το πρωί τόν επισκέφθηκαν διαδοχικά τό ζεύγος Νικόλαου και Γκέρτα-Αικατερίνης Θεοδωράκη, ο Γεώργιος Χατζηφάνης και ο Άλέξανδρος Προκοπίου. Το βράδυ παρέθεσε δειπνο στήν διδα Παναγιώτα Παναγιώτου.

12. Το πρωί τέλεσε Άγιασμό γιά τήν έναρξη τής σχολικής χρονιάς στό Έλληνικό Κολλέγιο Λονδίνου. Στη συνέχεια τόν επισκέφθηκαν διαδοχικά ο π. Άναστάσιος Σαλαπάτας και ο π. Γεώργιος Χρηστίδης μέ τήν Πρεσβυτέρα τους.

13. Το πρωί τόν επισκέφθηκε ο Κώστας Παπαδόπουλος και ο Χρήστος Τσαγκαρίδης.

14. Το πρωί τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στήν πανηγυρίζοντα Καθεδρ. Ναό του Τιμίου Σταυρού Hendon. Αργότερα παρεκάθησε σέ δειπνο πού παρέθεσε ο Δρ. Άνδρέας Πελεντρίτης.

15. Το πρωί τόν επισκέφθηκαν ο Χρήστος Μανώλης και ο Νεκτάριος Μπαροίνης. Αργότερα επισκέφθηκε στό Νοσοκομείο τόν Γιάννη Χριστοδουλίδη.

16. Το πρωί επισκέφθηκε τήν Κοινότητα τών Άγ. Άποστόλων στό Preston, όπου κήρυξε και προέστη έπιμνημόσυνης δέησης γιά τά θύματα τής τρομοκρατικής επίθεσης στις Η.Π.Α. Έν συνέχεια παρεκάθησε σέ γεύμα πού παρέθεσε η Κοινότητα. Το απόγευμα ευλόγησε τούς γάμους του Δρος. Σταύρου Στιβαρού και Άγγέλας Γεωργίου στόν Ιερό Ναό τού Εύαγγελισμού τής Θεοτόκου Μάντσεστερ, παρέστη δέ στη δεξίωση πού οργάνωσε η Κοινότητα.

17. Συνοδευόμενος από τήν κα. Beverley Christy (Διευθύντρια του Ορθοδόξου Ομολογιακού Σχολείου "Άγιος Κυπριανός" παρέστη σέ Συνέδριο μέ θέμα "Σχολεία: Πώς Κατακτάται η Έπιτυχία" πού οργάνωσε τό Υπουργείο Παιδείας Βρετανίας στό Brighton. Αργότερα, παρεκάθησε σέ δειπνο παρατεθέν από τόν Πρόεδρο τής Κοινότητας Brighton.

18. Το απόγευμα τόν επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Άρχιμ. Άθηναγόρας Άθανασίου μέ τόν Άντωνιο Σιγλά, και η κα. Λυδία Σούρα. Το απόγευμα προήδρευσε συνεδρίας τών Κηδεμόνων τής Κοινότητας Άγ. Αναργύρων Gospel Oak τού Β.Λονδίνου.

19. Το μεσημέρι τέλεσε Άγιασμό στό σχολείο τής Ελληνικής Πρεσβείας Λονδίνου. Το απόγευμα προήδρευσε συνεδρίας τού διδακτικού προσωπικού τού Ορθοδόξου Ομολογιακού Σχολείου "Άγιος Κυπριανός". Αργότερα επισκέφθηκε τόν Ιερό Ναό τών Αγίων Κωνσταντίνου & Έλένης, Croydon και στη συνέχεια προήδρευσε συνεδρίας τών Κηδεμόνων τού έν λόγω Σχολείου.

20. Το βράδυ παρέθεσε δειπνο στήν Δρα. Μαρία Βασιλειάδου.

21. Το μεσημέρι παρέθεσε γεύμα στόν Χάρη Σοφοκλειδή. Το απόγευμα τόν επισκέφθηκε ο Βησσαρίων Άγορίτσας.

22. Το πρωί τέλεσε τη Νεκρώσιμη Ακολουθία γιά τόν Κηρίκο Μούσκα στόν Καθεδρ. Ναό τού Τιμίου Σταυρού Hendon, αργότερα δέ επισκέφθηκε τήν οικογένεια του έκλιπόντος γιά νά εκφράσει τή συμπάθειά του. Το απόγευμα τέλεσε τή βάπτισή τής θυγατέρας του Σταύρου και τής Σάρας Σταυρινού στόν Καθεδρ. Ναό τής Κοιμήσεως τής Παναγίας Wood Green. Το απόγευμα παρέστη στό Συμπόσιο πού διοργάνωσε η Έλληνική Πρεσβεία στό Royal Holloway μέ θέμα "Νησιά και Θάλασσες τής Ελλάδας".

23. Το πρωί τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Ιερό Ναό τής Αγίας Αικατερίνης Barnet, όπου στη συνέχεια τέλεσε τή βάπτισή τής Σμύρνης-Σερένας-Σοφίας, θυγατέρας τού Άνδρέα και τής Sharon Πολυκάρπου. Το απόγευμα τέλεσε τούς γάμους του Ιωάννη Πισήρη και τής Άννας Στρατή στόν Καθεδρ. Ναό τής Αγίας Σοφίας Bayswater, παρέστη δέ στη δεξίωση πού ακολούθησε σέ κεντρικό ξενοδοχείο του Λονδίνου.

24. Το πρωί έδωσε τηλεοπτική συνέντευξη. Το απόγευμα παρέστη σέ έπείγουσα συνεδρίαση του Three Faith's Forum στό Portcullis House, μέ θέμα τήν Τρομοκρατία. Το απόγευμα παρεκάθησε σέ δειπνο πού παρέθεσε ο Παντελής Δημοσθένης πρός τιμήν του Μητροπολίτη Κιτίου κ. Χρυσόστομου.

25. Το πρωί τέλεσε τόν Άγιασμό στό Δημοτικό Σχολείο τής Ελληνικής Πρεσβείας στό Acton. Το απόγευμα τόν επισκέφθηκε η δīs Μαρία Ιορδάνου και αργότερα ο Αρχιμανδρίτης Άθηναγόρας Κωνσταντίνου και Μέλη τής Κοινότητας Γενεσίου τής Θεοτόκου Camberwell.

26. Το μεσημέρι παρέστη στήν παρουσίαση του βιβλίου του Βρετανού Υπουργού Έσωτερικών David Blunkett, μέ θέμα "Πολιτική και Πρόδοος: Άνανέωση στή Δημοκρατία και Κοινωνία". Το απόγευμα τόν επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Μάριος Ναζίρης & ο Ιερατικός Προϊστάμενος και Μέλη τής Κοινότητας Αγίου Άντωνίου και Ιωάννου Βαπτιστού Holloway.

27. Το απόγευμα τόν επισκέφθηκε ο Στέφανος Γερουλάνος μέ τή σύζυγο και τήν κόρη του. Αργότερα τέλεσε έπιμνημόσυνη Δέση στό παρεκκλήσιο τής Αρχιεπισκοπής γιά τόν Ιωάννη Χριστοδουλίδη, παρεκάθησε δέ στό δειπνο πού παρέθεσε στήν οικία τής η μητέρα του, κα. Ερασμία Χριστοδουλίδου.

28. Το πρωί τόν επισκέφθηκαν διαδοχικά ο Άρχιμ. Λεόντιος Άριστοτέλους μέ τόν Οικονόμο Γεώργιο Ζαφειράκο, και οι κυρίες Κλαίρη Μακρίδου και Στέλλα Ιωάννου. Το απόγευμα παρέστη στα έγκαίνια τής έκθεσης ζωγραφικής τών Ρένου Λαβίδη και Κλεάνθη Κοταιοφίδη μέ τίτλο "Θαλασσινά - Εικόνες από τά Νησιά", πού οργάνωσε η Ύπατη Άρμοστής Κύπρου στό Έλληνικό Κέντρο, και στη συνέχεια παρέστη σέ δεξίωση πού οργάνωσε η Έλληνική Ιατρική Έταιρεία Μ. Βρετανίας, στήν όποία μίλησε ο Καθην. Ara Darzi μέ θέμα: "Η Επίδραση τής Τεχνολογίας στήν Χειρουργική".

29. Το πρωί τέλεσε τόν Άγιασμό στό Έλληνικό Σχολείο του Άποστ. Βαρνάβα Wood Green. Το απόγευμα ευλόγησε τούς γάμους του Alexander Corcoran και τής Ξένιας Γερουλάνου στό παρεκκλήσι τής Αρχιεπισκοπής. Το βράδυ τέλεσε τήν Ακολουθία τού Έσπερινού στα έγκαίνια του Ιερού Ναού Αγίου Δημητρίου Edmonton.

30. Το πρωί τέλεσε τά έγκαίνια του Ιερού Ναού Αγίου Δημητρίου Edmonton και στη συνέχεια τή Θ. Λειτουργία. Αργότερα παρεκάθησε στό γεύμα πού παρέθεσε η Κοινότητα.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ

1. Τό απόγευμα αναχώρησε γιά τό 'Αμμάν 'Ιορδανίας ώς εκπροσώπου τής Α.Θ. Παναγιότητος τού Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου γιά τήν εκεί τελετή ένθρονίσσεως τού νέου Πατριάρχου 'Ιεροσολύμων κ. Ειρηναίου.
2. Τό πρωί επισκέφθηκε στό 'Αμμάν τό 'Ορθόδοξο Μητροπολιτικό Μέγαρο, όπου υπέβαλε τά σέβη του στόν Μακαρ. Πατριάρχη 'Ιεροσολύμων κ. Ειρηναίο. Στή συνέχεια επισκέφθηκε, στά Βασιλικά 'Ανάκτορα Beirut al Baraka, τόν Βασιλέα τής 'Ιορδανίας Abdullah Bin Hussein, κι αργότερα παρεκάθησε σέ επίσημο Γεύμα, στό Ξενοδ. Sheraton. 'Ακολουθώς, μετέβη στόν Μητροπολιτικό Ναό τής 'Υπανταντής τού Κυρίου και παρέστη στήν τελετή ένθρονίσσεως τού Μακαρ. Πατριάρχου 'Ιεροσολύμων κ. Ειρηναίου και στή δεξίωση πού ακολούθησε στό Youth Center "AL MANTIVE AL PELAYTIE".
3. Τό πρωί τόν επισκέφθηκε ο Μητροπολίτης Λαοδικείας κ. 'Ιάκωβος, ό ό οποίος και τόν περιήγησε σέ αξιοθέατα τής αρχαίας πόλεως τού 'Αμμάν. Τό μεσημέρι παρεκάθησε στό γεύμα πού παρέθεσε στήν οίκία του ό Rauf Abu Zaber, 'Ορθόδοξος Χριστιανός, πρώην 'Υπουργός 'Εξωτερικών τής 'Ιορδανίας, πρός τιμήν όλων τών προσκεκλημένων εκπροσώπων 'Εκκλησιών.
4. Τό πρωί, συνοδευόμενος από τήν κ. Ντίνα 'Αγαπητού, επισκέφθηκε τήν 'Αμερικανική Σχολή τού 'Αμμάν.
5. Τό πρωί άνεχώρησε γιά τό Λονδίνο μέσω Βυρττού.
6. Τό πρωί επισκέφθηκε τόν Σάββα 'Ιωαννίδη στό Νοσοκομείο Middlesex Δ. Λονδίνου. Τό απόγευμα παρέσθη στήν έορταστική εκδήλωση γιά τήν *'Ημέρα τής 'Ανεξαρτησίας τής Κύπρου*, πού όργάνωσε ή 'Ένωση Κυπρίων 'Αγγλίας στό St. Monica's Hall.
7. Τό πρωί τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν 'Ιερό Ναό τού 'Απ. Βαρνάβα στό Β. Λονδίνο, όπου και προήδρευσε αργότερα τής Στ' Διάσκεψης τού Συνδέσμου 'Ελληνορθοδόξων Κοινοτήτων πού συνήλθε εκεί. Τό απόγευμα εύλόγησε τούς άρραβώνες τής Νιόβης 'Ανδρέου και τού Δημοσθένη Δημητρίου και παρεκάθησε στό Δείπνο πού ακολούθησε, στό Fairfield Hotel, Croydon.
8. Τό πρωί τόν επισκέφθηκε ό Γιάννης Τόγιας. 'Αργότερα τέλεσε Νεκρώσιμη 'Ακολουθία γιά τόν Κώστα Γεωργίου στόν 'Ιερό Ναό τού Τιμίου Σταυρού Hendon. Τό απόγευμα δέχθηκε στήν 'Ορθοδοξία, διά τού Μυστηρίου τού χρίσματος, τήν Γκέλτα-Αικατερίνη Μ. Θεοδωράκη, στό Παρεκκλήσιο τής 'Αρχιεπισκοπής.
9. Τό πρωί άνεχώρησε γιά τό Πανεπιστήμιο τού Keele, όπου τέλεσε τό απόγευμα τή Θεία Λειτουργία γιά τούς φοιτητές τού Πανεπιστημίου.
10. Τό μεσημέρι παρεκάθησε σέ γεύμα μέ τόν Anthony Reynoldson. Τό απόγευμα τόν επισκέφθηκαν διαδοχικά ό Αίδεο. Μιχαήλ Δανδουλάκης μέ τήν Πρεσβυτέρα του και ή κα. Εύγενία Τσάλκου. Τό απόγευμα τόν επισκέφθηκαν ή Lady Μαρίνα Marks μέ τόν άρραβωνιαστικό της Roger Taverer.
11. Τό απόγευμα έδωσε διάλεξη στό εκεί Πανεπιστήμιο Metropolitan τού Manchester μέ θέμα τίς Εικονομαχίες και αργότερα παρεκάθησε στό δείπνο πού παρέθεσε πρός τιμήν του ό Πρόεδρος τής εκεί Κοινότητας Εύαγγελισμού τής Θεοτόκου Γεώργιος Γαβριλάτος.
12. 'Επισκέφθηκε τή Βιβλιοθήκη Cretlay στό Μάντσεστερ. Τό μεσημέρι παρεκάθησε σέ γεύμα πού παρέθεσε ό Πανίκος Παναγή στό 'Εστιάτορίο του και στή συνέχεια επισκέφθηκε τόν 'Αρχιμ. 'Εφραίμ Lash στήν οίκία του. Τό απόγευμα τόν επισκέφθηκαν ό Γεώργιος και ή Καλυψώ Christy και στή συνέχεια παρεκάθησε σέ δείπνο πού παρέθεσαν οι 'Ανδρέας, 'Αντώνης και Χρυστάλλα Μιχαήλ.
13. Τό πρωί άνεχώρησε γιά τή Γλασκώβη, όπου επισκέφθηκε τόν εκεί Καθεδρικό Ναό τού 'Αποστ. και Εύαγγ. Λουκά και τό 'Ελληνικό Σχολείο τής Κοινότητας.
14. Τό πρωί τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Καθεδρικό Ναό τού 'Αποστ. και Εύαγγ. Λουκά στή Γλασκώβη. Τό μεσημέρι παρεκάθησε σέ γεύμα στήν οίκία τής οικογένειας τού αείμνηστου Sir 'Αργυρού Στάκη και στή συνέχεια τέλεσε

έπιμνημόσυνη δέηση στόν τάφο του. Τό απόγευμα τόν επισκέφθηκαν ό 'Ιερέας και ό Πρόεδρος τής εκεί Κοινότητας.

15. Τό πρωί επέστρεψε στό Λονδίνο. Τό μεσημέρι τόν επισκέφθηκαν ό Πρέσβυς τής Γεωργίας Teimuraz Mamatsashvili, συνοδευόμενος από τόν Αίδεο. π. Zafa και τήν κα. Μαρκά. 'Αργότερα παρέστη στά εγκαίνια τής έκθεσης ζωγραφικής τού 'Ελληνα ζωγράφου Γιώργου Πολίτη στήν Γκαλερί 47, Russell Square. Τό απόγευμα τόν επισκέφθηκαν διαδοχικά ή κα. Λία Παύλου και τό ζεύγος 'Ισαβέλλας και Πλάτωνος Γεωργίου.

16. Τό πρωί προήδρευσε συνεδρία τών Βοηθών του 'Επισκόπων και στή συνέχεια παρεκάθησαν σέ γεύμα στήν 'Αρχιεπισκοπή. Τό απόγευμα δέχθηκε στήν 'Ορθοδοξία τόν κ. Roger Taverer, μνηστήρα τής Lady Μαρίνας Marks, παρεκάθησε σέ στό δείπνο πού παρέθεσαν πρός τιμήν του.

17. Τό πρωί τόν επισκέφθηκε ή κα. Ροζάννα Estephanous. Τό απόγευμα παρέστη σέ Δεξίωση πού έδωσε στήν οίκία τής ή 'Υπατη 'Αρμοστής Κύπρου κα. Μύρνα Κλεόπα επί ευκαιρία τής 'Ημέρας 'Ανεξαρτησίας τής Κύπρου.

18. Τό απόγευμα τόν επισκέφθηκε ό 'Επίσκοπος 'Αχαΐας κ. 'Αθανάσιος και στή συνέχεια παρέστη στήν τελετή ένθρόνισσης τού Δρος. Douglas Geoffrey Rowell ώς 'Επισκόπου Γιβραλτάρ Εύρώπης, πού έγινε στόν 'Αγγλικανικό Ναό St. Margaret πού Westminster Abbey.

19. Τό πρωί τόν επισκέφθηκαν διαδοχικά ό Πρεσβύτερος Στέφανος Χρυσάνθου και ό Νίκος Σκηνίτης. 'Αργότερα τέλεσε 'Αγιασμό στίς νέες εγκαταστάσεις τού Τυπογραφείου St. Paul's Press στήν περιοχή Tottenham Β. Λονδίνου.

20. Τόν επισκέφθηκαν ό 'Ανδρέας Εύθυμιάδης, Πρόεδρος και τά Μέλη τής νέας, υπό ίδρυση, Κοινότητας στό Redbridge τού Λονδίνου.

21. Τό πρωί άνεχώρησε γιά τό Bristol, όπου τέλεσε 'Αρχιερατική Θεία Λειτουργία στόν 'Ιερό Ναό 'Αποστόλων Πέτρου & Παύλου, επί ευκαιρία τών έορτασμών γιά τά 50 χρόνια ίδρύσεως τής Κοινότητας και στή συνέχεια παρεκάθησε στό Δείπνο πού ακολούθησε. 'Αργότερα εύλόγησε τούς άρραβώνες τού Μαρίνου 'Αποστόλου και τής 'Ελένης Γεωργιάδου. Τό βράδυ παρεκάθησε σέ δείπνο πού παρέθεσε ή Κοινότητα.

22. 'Ανεχώρησε γιά τή Νέα 'Υόρκη, προσκεκλημένος σέ Διεθνές Συνέδριο γιά τήν Ειρήνη, στό Rockfeller Centre.

26. Τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν πανηγυρίζοντα Ναό τού 'Αγ. Δημητρίου Edmonton.

27. Τό απόγευμα τόν επισκέφθηκε ό π. 'Αλέξανδρος τής 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας τής 'Εσθονίας.

28. Τό πρωί τέλεσε τή Θ. Λειτουργία στόν Καθεδρικό Ναό τής 'Αγίας Σοφίας Λονδίνου επί ευκαιρία τής εθνικής έπετειού τής 28ης 'Οκτωβρίου 1940. Τό απόγευμα παρεκάθησε στό έορταστικό δείπνο πού παρέθεσαν πρός τιμήν του ό Σύνδεσμος 'Ελληνορθοδόξων Κοινοτήτων Μ. Βρετανίας, επί ευκαιρία τών γενεθλίων του, στό όποιο όμίλησε ό Μανώλης Χριστοφορίδης, Προεδρικός 'Επίτροπος στήν Κυβέρνηση τής Κύπρου.

29. Τόν επισκέφθηκαν διαδοχικά ό π. Michael Harper, ή κα. Μαρία Βαρκά μέ τόν σύζυγό της, και ή δις Νίκη 'Αρτέμη. Τό απόγευμα παρακολούθησε όμιλία τού Δρος. Κωνσταντίνου Χατζηγεωργίου στό Ελληνικό Κέντρο.

30. Τό πρωί άνεχώρησε γιά τό Γιβραλτάρ γιά νά εκπροσωπήσει τό Οικουμενικό Πατριαρχείο στήν ένθρόνισή τού 'Αγγλικανού 'Επισκόπου Γιβραλτάρ Εύρώπης Δρ. Douglas Geoffrey Rowell, όπου και παρέμεινε μέχρι τό Σάββατο, 4 Δεκεμβρίου, φιλοξενούμενος από τόν Κυβερνήτη τού Γιβραλτάρ David Durie

SEPTEMBER

1. In the afternoon, His Eminence the Archbishop blessed the marriage of Savvas A. Nikolaïdis and Sarah Golby at the Cathedral of Divine Wisdom in Bayswater, afterwards attending the reception held at the Zoo Restaurant. Later, he left Heathrow Airport for Athens.
2. In the morning, he flew to Thessaloniki. In the evening, he blessed the marriage of Constantinos Constantinidis and Calliope Karastephanou at the Cathedral of the Divine Wisdom in Thessaloniki.
3. In the morning, he was received by Metropolitan Panteleimon of Thessaloniki. He later received Theodoros Papavassiliou (who was accompanied by his spiritual father) and Varnavas Mischi. He was entertained to lunch at the house of Constantinos & Calliope Constantinidis in Kalamaria. He then flew from Macedonia (Mikra) airport to Athens, from where he returned to London.
4. In the morning, he flew to Glasgow where, at midday, he presided at the funeral of Sir Arghyros (Reo) Stakis at the Cathedral of St. Luke the Evangelist in Glasgow and at the interment held in continuation at Dunblane Cemetery. Later, he expressed his sympathy to members of the family and other mourners at the Dunblane Hydro.
5. He returned to London in the afternoon. In the evening, he was present at a reception in honour of the Chief Rabbi given at Lambeth Palace on the occasion of his receiving the degree of Doctor of Divinity.
6. At midday, he entertained Father Georghios Christidis, his presbyter and son to lunch. During the afternoon, he received Archimandrite Philotheos Grigoriatis, Deacon Seraphim Perdikos, Adrian Tobin and Miss Panaghiota Panaghiotou.
7. In the morning, he presided at the funeral of Costas Christophi at the church of the Transfiguration of Christ the Saviour in Welling (Woolwich). In the afternoon, he was present at sessions of the Conference entitled "*The educational programme of the Hellenic Community Schools in the United Kingdom*" organised by the Educational Missions of Greece and Cyprus at St Barnabas' Hall in Wood Green. Afterwards, he received Mrs. Maria Spyrou. In the evening, he presided at Great Vespers at the church of Ss. Anthony & John the Baptist in Holloway.
8. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of the Nativity of the Mother of God in Camberwell on the occasion of its title feast, being entertained to lunch by the Community afterwards.
9. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of St Andrew the Apostle in Weston-super-Mare, in continuation presiding at a Memorial Service for Archbishop Athenagoras (*Kokkinakis*) of Thyateira and Great Britain on the twenty-second anniversary of his repose. Afterwards, he was entertained to lunch by the Chairman of the Community. In the afternoon, he blessed the house of Sir John and Lady Maryanna Tavener at Child Okeford in Dorset and presented Sir John with the Cross commemorating the 75th anniversary of the Archdiocese. In continuation, he presided at a *Te Deum* celebrating the couple's tenth wedding anniversary, held in house's chapel, and attended the reception given in continuation.
10. During the morning, he received Protopresbyter Georghios Soulos and Deacon Anastasios Alexiou. He entertained Protopresbyter of the Oecumenical Throne Stylianos Harakas to lunch at midday. During the afternoon, he received Michael Zographou; Protopresbyter Alexander Cherney, accompanied by Deacon John Frost and members of the Latvian Orthodox congregation in London, in order to discuss the future of the Community; Stamos Houlis; and Marios Naziris.
11. He received Nikolaos & Gerta-Aekaterini Theodorakis in the morning, and Georghios Hajifanis and Alexandros Prokopiou during the afternoon. He entertained Miss Panaghiota Panaghiotou to supper.
12. In the morning, he conducted the annual blessing of the Hellenic College of London. Returning to Thyateira House, he received Father Anastasios Salapatas, and Father Georghios Christidis and his presbytera.
13. During the morning, he received Costas Papadopoulos and Christos Tsangaridis.
14. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of the Holy Cross and St. Michael in Hendon on the occasion of its title feast, being entertained to refreshments by the Community afterwards. He was entertained to supper by Dr. Andreas Pelendritis.
15. In the morning, he received Christos Manolis & Nectarios Barounis. Later, he visited Yiannis Christodoulidis in hospital.
16. In the morning, he visited the Community of the Holy Apostles in Preston, where he preached the Word of God and presided at a service of prayer for the victims of the recent acts of terrorism in the

United States of America and for their relatives and friends. Afterwards, he was entertained to lunch by the congregation. In the afternoon, he blessed the marriage of Dr. Stavros Stivaros and Angela Georgiou at the church of the Annunciation of the Mother of God in Salford (Manchester), attending the reception at the Victoria Crowne Plaza in Manchester.

17. Throughout the day and together with Mrs. Beverley Christy (Head Teacher of St. Cyprian's V.A. Greek Orthodox Primary School in Thornton Heath), he participated in a Management Conference organised by the Ministry of Education at the Brighton Metropole and entitled "*Schools: Achieving Success*". Later, he and Mrs. Christy were entertained to supper by the Chairman of the Archdiocese's Community in Brighton and District.
18. During the afternoon, he received Archimandrite Athenagoras Athanasiou & Antonios Signalas and Mrs. Lydia Soura. In the evening, he presided at a meeting of the Trustees of the church of Ss. Cosmas and Damian in Gospel Oak.
19. At midday, he conducted an *Aghiasmos* at the Hellenic Embassy's School in Wood Green. In the afternoon he travelled to Thornton Heath, where he presided at a meeting of the Staff of St. Cyprian's Primary School. He then went to Upper Norwood to visit the church of Ss. Constantine & Helen there before returning to St. Cyprian's for a Trustees' meeting.
20. In the evening, he entertained Dr. Maria Vassiliadou to supper.
21. He entertained Haris Sophokleidis to lunch. In the afternoon, he received Vissarion Agorhosis.
22. In the morning, he presided at the funeral of Kyriakos Mouskas at the Cathedral of the Holy Cross and St. Michael in Hendon, later visiting the family to express his condolences. In the afternoon, he baptised Stephanía, infant daughter of Stavros & Sara Stavrínou at the Cathedral of the Dormitio of the Mother of God in Wood Green. In the evening, he was a guest at the banquet hosted by the Hellenic Embassy at Royal Holloway as part of the Colloquium entitled "*The Greek Islands and the Sea*".
23. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy for the Community of St. Catherine in Barnet at the Anglican church of St. Mark in Barnet Vale, in continuation baptising Smyrni Serena Sophia, infant daughter of Arriagis & Sharon Polycarou. In the afternoon, he blessed the marriage of Ioannis Pishiris and Anna Strati at the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater, attending the reception held at the London Hilton Hotel afterwards.
24. In the morning, he was interviewed by Doros Partasidis. In the afternoon, he was present at an Emergency Meeting of the Three Faith's Forum, held at Portcullis House to discuss terrorism and at which he led the participants in prayer. In the evening, he was a guest at a dinner given by Panteis Dimosthenous in honour of Metropolitan Chrysostomos of Kitium.
25. In the morning, he conducted an *Aghiasmos* at the Hellenic Embassy's School in Acton. He received Miss Maria Iordanous in the afternoon and the priest-in-charge and members of the committee of the Cathedral of the Nativity of the Mother of God in Camberwell in the evening.
26. At midday, he was present at the launch of a book by David Blunkett, British Home Secretary, entitled "*Politics and Progress: renewing democracy and civil society*." During the evening, he received Marios Naziris & Nicolaos Anastasiou and the priest-in-charge and members of the Committee of the church of Ss. Anthony & John the Baptist in Holloway.
27. In the afternoon, he received Stephanos Yeroulanos, his wife and daughter. In the evening, he presided at a Memorial Service, held in the Chapel of the Archdiocese, for the late Ioannis Christodoulidis. Afterwards, he had supper at the house of Mrs. Erasmia Christodoulidou, mother of the deceased.
28. During the morning, he received Archimandrite Leontios Aristotelous & Father Georghios Zafeirakos, and Mesdames Kleri Makridou & Stella Ioannou. During the evening, he was present at a Private View organised under the auspices of the Cyprus High Commissioner at the Hellenic Centre of an exhibition of paintings by Remos Lavithis & Kleantis Kotsioides entitled "*Thalassina - Images from the Islands*" and, in continuation, attended the lecture organised there under the auspices of the Hellenic Society of Great Britain and delivered by Professor Ara Darzi on the subject of "*The impact of Technology in Surgical Practice*".
29. In the morning, he presided at an *Aghiasmos* held at St. Barnabas' Greek School in Wood Green. In the afternoon, he blessed the marriage of Alexander Corcoran and Xenia Yerolanou in the Chapel of the Archdiocese. In the evening, he presided at Great Vespers for the Consecration of a Church at the church of St. Demetrius in Edmonton.
30. In the morning, he performed the Consecration of the church of St. Demetrius in Edmonton and, in continuation, celebrated the Divine Liturgy there. Afterwards, he was entertained to lunch by the Community.

OCTOBER

1. In the afternoon, he left Heathrow Airport for Amman, capital of Hashemite Kingdom of Jordan, flying by way of Damascus, to represent His All-Holiness the Oecumenical Patriarch at the enthronement ceremonies in Jordan of the newly-elected Patriarch of Jerusalem, Irenaeos I. At Amman Airport, he was welcomed on behalf of the Patriarch by Fathers Pavlos and Irenaeos.

2. In the morning, he was received by His Beatitude the Patriarch and also met the Patriarchs of Alexandria and Antioch together with the representatives of other Orthodox Churches and the delegates from various Faith Communities. Then, together with His Beatitude and the leaders of the various delegations, he was received by His Majesty King Abdullah ben Hussein at the Palace. Luncheon was then offered at the Sheraton Hotel attended by His Majesty, his Prime Minister and other Government Ministers. Later, the ceremony of enthronement was held at the Cathedral of the Presentation of Christ in Amman, at which he addressed Patriarch Irenaeos in the name of His All-Holiness. The enthronement was followed by a reception.

3. In the morning, he was received by His Beatitude, afterwards visiting the remains of the ancient city of Rabath-Ammon/Philadelphia accompanied by Metropolitan Iakovos of Laodicea. At midday, he was a guest at a luncheon offered by Rauf Abu Zaber, an Orthodox Christian who was formerly Minister of Foreign Affairs.

4. In the morning, he received Mrs Dina Agapitou and, accompanied by her, visited the American School in Amman.

5. In the morning, he left Jordan for London (flying by way of Beirut), being seen off at the airport in the name of the Patriarch by Father Irenaeos.

6. In the evening, he visited Mr. Savvas Ioannides at Middlessex Hospital. In the afternoon he was present at a celebration to mark the Cyprus Republic's Independence Day, held by Union of Cypriots in England, at St. Monica's Hall.

7. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of St. Barnabas in Wood Green. In continuation, he was present at the 6th Conference of the Association of the Greek Orthodox Communities of Great Britain, held on the premises of the Community of St. Barnabas in Wood Green. In the evening, he blessed the engagement of Nicholas Andreou and Dimostheni Dimitriou. In the evening, he blessed the engagement of Niovi Andreou and Dimosthenis Dimitriou and was entertained to supper by them at Fairfield Hotel, Croydon.

8. In the morning he received Mr. Yiannis Toyias. At midday he presided at the funeral of Kostas Georghiou at the Cathedral of the Holy Cross of Hendon. In the evening he performed the Mystery of Chrismation for Mrs. Gerta-Aekaterini N. Theodoraki in the Chapel of the Archdiocese.

9. In the evening, he celebrated the Divine Liturgy in the chapel of Keele University for the students studying there and at the University of Staffordshire.

10. At midday he was entertained to lunch by Anthony Reynoldson. In the afternoon he received the Revd. Michael Dandoulakis & his Presbytera, and Miss Evgenia Tsalkou. In the evening he received Lady Marina Marks & her fiancé Roger Tavenor.

11. In the evening, he delivered an address at the Metropolitan University of Manchester on the subject of the Iconoclastic Controversy and was entertained to supper by Georghios Gavrilatsos afterwards.

12. He visited Cretlay Library in Manchester. At midday he was entertained to lunch by Panikos Panayi at his restaurant and was received by Fr. Ephrem Lash at his house. In the evening he received Georghios & Kalypso Christy and was entertained to supper by Andreas, Antonis & Chrystalla Michael.

13. In the morning he flew to Glasgow where he visited the Cathedral of St. Luke the Evangelist and the parish Greek School. At midday, he was entertained to lunch by Charris Charalambous. In the evening, he presided at Vespers held at the Cathedral and was entertained to supper at the local hotel.

14. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of St. Luke in Glasgow. At midday, he was entertained to lunch by Sir Argyros Stakis Family at their house and presided at Memorial Service on his grave. In the evening, he received the priest and the president of the Community of Glasgow.

15. In the morning he flew back to London. At midday, he received the Ambassador of Georgia Teimuraz Mamatsashvili, accompanied by Revd. Zafa and Mrs. Markat. Later, he was present at the inauguration of an exhibition of paintings by Georghios Politis at Gallery Forty Seven. In the evening he received Mrs. Lia Pavliou and Mrs. Isavella & Plagon Georghiou.

16. In the morning he presided at a meeting of the London-based hierarchy, entertaining them to lunch afterwards. In the evening he performed the Mystery of Chrismation for Mr. Roger Tavenor, fiancé of Lady Marina Marks and was entertained to supper by them afterwards.

17. In the morning, he received Mrs. Rosanna Estephanous. In the evening he was present at a reception given at her residence by the High Commissioner for Cyprus to mark the Republic's Independence Day.

18. In the evening, he received His Grace Athanasios, Bishop of Achaia and

was present at a celebration of the Anglican Eucharist and the commissioning of the Rt. Revd. Dr. Douglas Geoffrey Rowell as Anglican Bishop of Gibraltar-in-Europe at the church of St. Margaret beside Westminster Abbey.

19. In the morning he received Stephanos Chrysanthou and Nikos Skinitis. In the evening, he conducted an *Aghiasmos* at the new offices of St. Paul's Press.

20. In the evening, he received the President and Members of the new Community in Redbrige.

21. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the church of Ss. Peter and Paul in Baptist Mills (Bristol) on the occasion of the 50th anniversary of the establishment of the Community, while later, he blessed there the engagement of Marinos Apostolou and Eleni Georghiadou. In the evening he was entertained to supper by Members of the Community.

22. He left to New York and was present at an International Meeting asking for Peace at the Rockefeller Centre.

26. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy in the church of St. Demetrius in Edmonton on the occasion of its title feast.

27. In the evening, he received Fr. Alexander from Estonia Orthodox Church.

28. In the morning, he celebrated the Divine Liturgy at the Cathedral of the Divine Wisdom in Bayswater, following which he presided at a *Te Deum* commemorating the anniversary of OXI Day. In the evening, he was present at a lecture delivered by Manolis Christophides at the Imperial Hotel on the significance of 28th October and, in continuation, was the guest-of-honour at a dinner given by the Association of Greek Orthodox Communities in Great Britain.

29. In the morning, he received Revd. M. Harper. Later, he received Mrs. Maria Varka with her husband and Miss Niki Artemi. In the afternoon he was present at a speech of Dr. Kostas Hadjistephanou at the Hellenic Centre.

30. In the morning he flew to Gibraltar, to be present as a representative of the Oecumenical Patriarchate, at the enthronement of the new Anglican Bishop in Europe, Dr. Douglas Geoffrey Rowell, as a guest of the Governor David Durie.